

C:\Users\Plazma\Desktop\detektivky a
valečné\Behounek_Frantisek-Mlha_nad_Atlantikem.pdb

PDB Name: Behounek Frantisek-Mlha nad Atl
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 20.7.2007
Modification Date: 20.7.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

František Běhounek
Mlha nad Atlantikem

Někdy se vám stane, že nikdy nedorazíte do místa, kam byste podle svého cestovního programu dorazit měli. Takovým místem byl pro mne při mých častých cestách přes Atlantik Gander, po česku vlastně Kačerov. Je to osada v Novém Foundlandu, kterou v podrobném Andréově atlase z roku 1907 jen stěží najdete. Vyrostla až po druhé světové válce, jako důležitý bod pro mezipřistání letadel na cestě přes Atlantik. Do naší národní paměti se smutně zapsala velkou katastrofou československého letadla v době světové výstavy v Montrealu.

Tak tedy do toho Ganderu jsem se nikdy nedostal. Pokud jsem cestoval ve starých pomalých letadlech s pístovými motory, pokaždé jsme přistáli na Novém Skotsku. Prostě proto, že Gander s celým Novým Foundlandem pokaždé zapadl do mlhy. Když jsem se v březnu roku 1956 vracel ze zasedání vědecké komise OSN v New Yorku, zaplavila mlha i větší část Nového Skotska. Letiště v Glace Bay, kde jsme přistáli na cestě tam, nás odmítlo, ale velitel našeho Douglassa si netroufal pokračovat v letu až do Irska. Chtěl tankovat za každou cenu v Novém Skotsku a tak se konečně dohodl s malým výpomocným letištěm Sidney Mines. Je také v Novém Skotsku a pouhých několik desítek mil od Glace Bay, ale mlha má své rozměry a někde končit musí. Prostě Sidney Mines přijímalo, a tak jsme tam už za hustého šera přistáli. Už ve vzduchu bylo vidět, že je to hotové hnízdo a že se tam za nucené přestávky moc nepobavíme, ale řekli jsme si, že tu půlhodinku to vydržíme. Jenže půlhodinka se protáhla na dobré dvě hodiny. Ukázalo se, že před námi tam přistála tři velká letadla, Panamerican Airways, belgická Sabena a holandský KLM. Všechna požadovala benzín a v Sidney ho tolik nebylo. Museli jej dopravit z Glace Bay, a to nešlo v mlze nijak rychle.

Dostali jsme poukázku na jednorázové tekuté občerstvení a vydali jsme se už za tmy k letištní budově. Byla dřevěná a rozlehlá, ale jen přízemní. Prostě zařízená restaurace s pohodlnými dřevěnými křesly končila obvyklým velkým barovým stolem. Vešli jsme se k němu pohodlně všichni. Bylo nás málo, v tu roční dobu se tehdy ještě přes oceán moc nelétalo. Vybral jsem si na svůj poukaz samozřejmě nejdražší nápoj, 'whisky se sodovkou. Na bartenderův dotaz jaká to má být, jsem se rozhodl pro osvědčenou „skotskou“. Pil jsem ji pomalu, aby mi dlouho vydržela, na druhou jsem už neměl nárok a v kapse peníze. Zadumaně jsem počítal, jak dlouho ještě poletíme do Curychu, a kdy dorazím do Prahy. Tehdy ještě trval let z New Yorku do Curychu 17 hodin, průměrná cestovní rychlost byla jen 460 km za hodinu. Moji spolucestující odcházeli jeden po druhém od barového stolu zdřímnout si do křesla. Nakonec jsem zbyl sám s bartendrem, který z nedostatku jiné činnosti melancholicky utíral hadrem zinkovou desku stolu. Všiml si mě prázdné sklenice a podíval se na mne tázavě. Na moje odmítavé zavrtění hlavou vzal sklenici a postavil ji někam pod pult.

„Mlha, pane,“ řekl s účastí, „doucejme, že se k nám nedostane. Není daleko.“

„Nestrašte mě!“ odpověděl jsem mrzutě, „čeká nás ještě dlouhá cesta, neradi bychom tu uvázli!“ Pokrčil s úsměvem rameny, ale neřekl na to nic. Prohlédl jsem si ho trochu pozorněji. Byl to malý pohyblivý mužik s dokonale lysou lebkou a s tváří samá vráska. Mluvil anglicky se zvláštním přízvukem, který mne zaujal. „Nejste vy Francouz?“ zeptal jsem se. Mužikova tvář náhle oživila a její vrásky se rozšířily přívětivým úsměvem. „Jak bych nebyl, pane!“ odpověděl velmi hezkou francouzštinou, „odtamtud, z Grande Miquelon!“ Trhl pravou rukou a ukázal palcem někam dozadu přes rameno. Odpověděl jsem mu stejným jazykem, že mne velmi těší poznat potomka starých francouzských průkopníků. Mužik roztál. V rychlém vodopádu vět mne v několika minutách seznámil s celým svým životopisem. Narodil se na Grande Miquelon, a to je ostrov, který se dvěma jinými zbyl Francouzům jako nepatrný drobeček z jejich nesmírné kanadské državy. Strávil tam dvacet let, nejdřív chytal ryby jako všichni obyvatelé ostrova, pak byl námořníkem na velkých cestovních parnicích a nakonec si vybral příjemnější řemeslo stewardské. Za války sloužil na kanadské fregatě, která provázela kon-voje do Murmanská a měl štěstí, že vyvázl se zdravou kůží, zatímco plno jeho kamarádů si šlo odpočinout na dno oceánu. Po válce se oženil s anglickou Kanaďankou a usadil se tady, v Sidney Mines. Původně tu chtěli zřídit hlavní letiště, ale nakonec se rozhodli pro Glace Bay. A tak tu je jen provinční letiště, kam se z nouze uchylují velké čtyřmotoráky jen když Glace Bay nepřijímá, jako dnes. Ale on si tu už zvykl, má rodinu a zatím se stěhovat nemíní.

Podíval se na mne tázavě, jestli si přece jen něco nedám nalít. Já jsem si zatím prohlédl ceník nápojů, a v kapse jsem tajně spočítal svoji hotovost. Zvykl jsem si všude v cizině dělit mince podle hodnoty do různých kapes, takže mohu kdykoliv nenápadně zkontrolovat stav svého majetku, aniž bych musel vysypat peníze na dlaň. „Jednu coca colu,“ řekl jsem lhostejně. Vyhověl mi se stejnou ochotou, jako kdybych si objednal napoleonský koňak.

„Mlha, pane, dovede tady provádět všelijaké kousky,“ řekl zamyšleně, když stavěl tmavohnědý nápoj přede mne.

Přikývl jsem s účastí, vzpomněl jsem si, co nám prováděla před lety, když jsme ztroskotali při návratu od severního pólu. „Mohl bych vám vyprávět neuvěřitelné příběhy,“ pokračoval bartender.
„Vyprávějte, já vám uvěřím,“ vybídl jsem jej. Muž se nedal dvakrát pobízet a začal vyprávět příběh dvou kanadských hochů z Pidgeon Island u Labradoru.
Dva hoši ve člunu

Kapitola 1

Mezi nejméně obydlená území Kanady patří poloostrov Labrador. Je desetkrát větší než obě naše republiky dohromady, ale ještě deset let po první světové válce měl všeho všudy 10 000 obyvatel. Ti se soustředili na východní pobřeží Labradoru do malých rybářských vesniček, které dodnes leží daleko od sebe. Zabírají pásmo asi 1000 km dlouhé, od zálivu Sv. Vavřince na jihu až k Battle Harbour na severovýchodě. Původní obyvatelé Labradoru, Eskymáky, tu připomíná ještě několik názvů, jako Eskimo Point nebo Eskimo Bay, ale dnes už je na východním pobřeží poloostrova nenajdete. Když tu lovecké výpravy bělochů vybily tuleně, jejich hlavní potravu, stáhli se Eskymáci na severozápad, na břehy ohromného Hudsonova zálivu.

Snahy kanadské vlády o osídlení Labradoru nemohly mít úspěch. Poloostrov má velmi drsné podnebí, ačkoliv leží ve stejné zeměpisné šířce jako Čechy a Sasko. Studený labradorský proud, který teče od severu k jihu, jej vydatně ochlazuje, a ledové větry od severního pólu mu v tom pomáhají. Když se na jaře pobřežní tundry zazelenají, uhodí zima podruhé. Přinesou ji s sebou ledovce a ledová pole, která se odloučí od grónských břehů a plují směrem na jih. Ohrožují stejně malé rybářské škunery, jako velké zaoceánské parníky. Podlehl jim i obr mezi loděmi, „Titanic“ společnosti White-Star-Line na své první cestě z Evropy do Spojených států.
O noci na 15. duben roku 1912, kdy zahynulo 1513 lidí, se dodnes vypráví mezi obyvateli labradorského pobřeží, ačkoliv ke katastrofě došlo daleko od jejich vesnic, jižně od Cap Race na Novém Foundlandu.

Kapitola 2

Pidgeon Island je malá rybářská vesnice na labradorském pobřeží. Dostala své jméno od pustého ostrůvku, který je od pobřeží oddělen jen krátkou úžinou, širokou i za největšího přílivu sotva čtvrt míle. Úžina je ostatně dobrých pět měsíců v roce zamrzlá a led tu tvoří spolehlivý most mezi břehem a ostrůvkem. V době, kdy se odehrál „příběh dvou hochů ve člunu“, který na čas proslavil Pidgeon Island po celé Kanadě a ještě za její hranice, čítala osada sotva padesát domků, roztroušených v délce nejméně jedné míle po kamenitém pobřeží. Náš listonoš by tu měl tvrdou práci, ale tady se pošta rozvážela po vodě a ponechávala v nezamčené schránce na břehu. Odtamtud si ji obyvatelé vesničky sami vybírali.

Všichni jsou chudí a všichni se živí lovem ryb. Treska mezi nimi kraluje, čerstvá i sušená. Jedí ji po celý rok a je také jediným zdrojem jejich příjmů. Chytají ji na udici a používají většinou malého člunu s plochým dnem, kterému říkají dory. Bývá v něm i skládací stožár s luggerovou plachtou, ale rybář se spoléhá hlavně na svá vesla. Loví nad pobřežními mělčinami od dubna do října, od ranního úsvitu až do hlubokého šera, kdy ještě stačí najít cestu domů. Je to těžký život, plný tvrdé práce, která začíná už v útlém mládí. Vychovává z těch obyvatelů Labradoru, Nového Skotska a Nového Foundlandu nejlepší námořníky na světě, schopné od samého dětství čelit nejtěžším situacím.

Kapitola 3

Archie sedí u rádia se sluchátky na uších a zlobí se. Z Québecu vysílají právě překrásné čtení o pokladu na ostrově, ale je mizerně slyšet. Ve sluchátkách to praská a syčí, div se Archiemu neprotrhne bubínek. Archie ví, že to má na svědomí polární záře, která právě rozehrává na nebi svůj ohňostroj. Malá Nelly si přestala hrát s panenkou a vylezla na lavici pod oknem. Tiskne nosik na studenou okenní tabuli a nadšeně se dívá na zelené a rudé světelné oblouky, které vyšlehují na nebi, zdola nahoru, kam už ani nedohlédne. Okno není velké a matka je ještě zmenšila, jak je na zimu do poloviny vyplnila chvojím a rudo-hnědým mechem. Nelly zklamaně kroutí hlavičkou, ráda by se podívala, jestli paprsky jdou až docela nahoru, a když se jí to nepodaří, seskočí z lavice a vrací se ke své panence. Začne, jí zpívat písničku o malé Dolly, aby rychleji usnula, ale Archie ji okřikne.

„Ještě ty mi do toho broukej, nestačí ta záře!“

Nelly začne nabírat do pláče. Je jí teprve šest a otec s matkou ji rozmazluje, i Johnny jí nadržuje. Archie rozmrzele sundává sluchátka, teď neslyší teprve nic.

„Princezna, netýkavka!“ pošklebuje se sestřička a ta přechází do hlasitého pláče. Matka je oba utiňuje rázným okřiknutím. „Že se nestydíš, Archie, je ti devět a už bys mohl mít rozum!“ Archie se ušklíbne, ale neodmlouvá. Nelly se pomalu ztiší ve svém náрку a Archie si znovu nasadí sluchátka. O konec vyprávění sice přišel, ale teď je tam taky zajímavý poslech. Z hlavního stanu Mountied (Kanadská jízdní policie).

V té době ještě existovala a konala hlídky na dalekém kanadském severu), hlásili policejní zprávy. Podivná jména osad z velkých dálek

Archieho vždy vzrušovala. Fort Churchill, to je někde daleko na severu. Archie poslouchá nepozorně hlášení o krádeži kožešin. To slovo „fort“ (angl. pevnost) ho okouzluje. Pokaždé, když je slyší, představuje si opravdovou pevnost, kterou obléhají Indiáni. Jednou to řekl nahlas před ostatními a Johnny se mu smál. Otec jej ale tenkrát okřikl a ujal se Archieho. Skutečně to kdysi bývaly pevnosti. Chránily lidi a jejich majetek ani ne tak proti Indiánům, jako proti různým zločincům bílého i smíšeného původu.

Otec toho ví moc, víc než ostatní rybáři z Pidgeon Island, a oba jeho syni jsou na něj pyšní. Otec byl ve Velké válce za mořem (Je míněna 1. světová válka, která začala roku 1914 a skončila v roce 1918. Kanadské pluky v ní bojovaly po boku britských a francouzských proti Němcům.) a přinesl si odtamtud zranění - průstřel nohy, který ho trápí za vlhkého počasí - a válečný kříž. Sloužil u sdělovací služby a natahoval telefonní dráty v nejrudší německé palbě. Umí moc věcí, i tohle rádio na baterie postavil sám podle stavebnice. Hlasatel teď oznamuje podivné jméno osady. Hlásuje je a Archie si je rychle píše: Povunqnituk. To je zaručeně eskymácké, musí se optat otce, kde to je. Napíná sluch, aby z toho škrtání a praskání vylovil celou zprávu, ale daří se mu to špatně. Pochytí jen, že tam nějaký běloch, nazývaný Dlouhý Dan, okradl Eskymáka při hře v karty a v nastalé hádce ho zastřelil. Prchá na jih. Podrobný popis zanikl v poruchách. Archie porozuměl jen závěrečnému varování, že muž nosí pistolí a střílí bez výstrahy.

To jsou vzrušující zprávy a Archie se už nemůže dočkat, až se vrátí Johnny s otcem, aby jim je vyprávěl. U matky mívá malý úspěch, ta má pořád něco na práci a není ochotna zapřádat rozhovory, a Nelly je hloupá žába, která si dovede jen hrát s panenkami. Hlasatel oznamuje přenos koncertu z Montrealu a Archie zklamaně odkládá sluchátka, vážná hudba ho nezajímá. „Je to dost, že toho taky jednou necháš!“ vítá matka konec jeho poslechu. „Pojď, pomůžeš mi donést pití Lysce!“ Lyska je jejich kravka, kterou jim polovina chudé vesničky závidí. Matka nestačí velebit její ctnosti. Dává mléko, máslo a tvaroh. Tahá pluh, s nímž otec obdělává jejich malé pole. Na tom poli pěstují brambory, oves a ječmen, nic jiného se tu nedaří. Lyska mívá také telata, a to je přece jen lepší maso, než ustavičná treska, to Archie uznává. Matka se sice pokaždé křiče, že je to hříšná marnost jíst telecí, když to tele by se mohlo prodat, ale otec namítá, že doprava telete do nejbližší větší osady, kde by na ně našel kupce, by stála mnohem víc, než kolik by za ně stržil. Archie se chápe dost ochotně jednoho držadla škopku se žrádlem pro kravku, ale matka ho žene, aby si vzal svetr a huňatou šálu. Archie je sice toho názoru, že je to zbytečné na těch pár kroků, ale poslechne bez odmouvání a když otevřou dveře malé předsíně, je rád. Je mráz, až uši štípou a na vysokém nebi stále ještě planou mihotavé barevné vějíře polární záře. Teplý vzduch chléva příjemně dýchá do tváře. Lyska k nim obrátila hlavu a na pozdrav táhle zabučela.

Kapitola 4

„To je dobré, Lyska už je dávno po večeři a já abych ještě čekal!“ bručí Archie, ale matka jej rázně zakřikne. „Snad ještě chvíli počkáš, až se vrátí otec s Johnnym, ne?“ Starostlivě uvažuje, jestli bude dost brambor a mléka pro všechny čtyři. „Ale Nelly už dostala svou krupičnou kaši!“ protestuje Archie. „Nelly je šest a tobě je devět. Chodí taky dřív spát a ty vysedáváš s námi až do desíti!“ Archie už nic nenamítá a netrpělivě sleduje kyvadlo nástěnných hodin s kukačkou. Lítá sice jako blázen, ale ručičky na číselníku se plazí pomaleji než hlemýžď.

Slabé štěkání psa proniklo zvenčí do ztichlé světnice. Archie se vymrští ze židle a letí ke dveřím, ale matčina pevná ruka ho zastaví na prahu. „Svetr a šálu!“ velí matka přísně a Archie se s nevůli podrobuje. Na dvorek vjíždí sánky vysoko naložené suchým dřevem. Táhne je statný novofundlandák King a otec s Johnnym je strkají zezadu. Oba jsou zachumláni do šály až k nosu a vydechují oblaka páry. „Brrr, to je mráz!“ otrásá se Johnny. Je to statný hranatý výrostek, nedávno mu bylo třináct, ale každý by mu hádal nejméně o tři roky víc. Však už taky byl dvakrát s otcem na letním rybolovu se škunerm, na novofundland-ských mělčinách.

Archie se svému bratru obdivuje, ale taky mu trochu závidí, že už lovil tresky s rybáři na škuneru. Johnny je silák a považuje se za dospělého. Zlobí se, že mu pořád doma říkají Johnny, Johnny (Jeníček), jako by byl malý kluk. On je přece už velký a jmenuje se John Belvin, jako otec. Archie se s ním ještě včera přetahoval. Johnny ho táhl jednou rukou od okna až ke dveřím a Archie se marně opíral nohama o každou spáru v podlaze. Nelly mu přišla na pomoc, ale co zmůže takový šestiletý drobeček!

„Můžete si přizvat třeba i Kinga, jestli chcete!“ smál se jim zpupně Johnny. „Taky že jo!“ vzal ho Archie za slovo. Přivázal si Kinga provazem k opasku a velel mu, aby táhl k oknu. King se podrobil rozkazu s veselým štěkáním. Johnny zaťal zuby a táhl Archieho zaklesnutými prsty, až mu klouby zběhly. Bylo to však marné, proti spojeným silám těch tří byl přece jen slabší, King měl pořádnou sílu. Palec po palci, pomalu ale jistě, jej posunovali k oknu. Nelly nadšeně vřískala a Johnny se pohoršil. Uvolnil náhle svěrák na Archieho prstech a nerovná trojice se skulila do jediného klubka na podlahu. „Tři na jednoho, to je pěkné vítězství,“ prohlásil Johnny pohrdavě.

Archie pomáhá skládat dřevo do kůlny, vedle pořádné hromady uhlí, které navozil otec loni na podzim. „To bych řekl, že je tam zima,“ navazuje otec na Johnnyho poznámku. „Podívej se na teploměr!“ Pod stříškou před vchodem do předsíně visí lihový teploměr. Archie k němu běží a King jde s ním, těší se už na teplou předsíň. Archie studuje teploměr, stoupá si na špičky, aby dobře viděl na okraj modrého sloupku lihu v trubičce a nevěří svým očím. Třináct pod nulou (Jsou míněny stupně Fahrenheitovy, kde 13 pod nulou odpovídá 25 stupňům mrazu podle Celsiova teploměru, užívaného u nás), není divu, že ho štípou uši, i když je sebevíc zastrčí do šály! Pospíchá za Kingem do teplé světnice. Matka právě vysypala do misky hrnce brambor a nalila na ně horké mléko. Oblaka páry stoupají z misky k nízkému trámovému stropu. Archie honem strhává se sebe šálu i svetr a hrne se ke stolu.

Kapitola 5

Při jídle se nemluví, na to je otec přísný. Archie to už nemůže vydržet, je nabit novinkami z rozhlasu. Tentokrát však trvá večeře déle, matka přidala každému kus uzené tresky a ovesnou placku. Je mráz a Johnny s otcem se hodně nadřeli. Huňáč King večeři u kamen. Má totéž co lidé, vždyť pracoval stejně jako oni.

Konečně je po večeři a Archie se dostává na chvíli ke slovu. Ne na dlouho, matka má ve zvyku mýt nádobí hned, jakmile dojedí, a při tom musí on pomáhat. Tuhle práci nemá rád, radši by šel s otcem a bratrem na dříví, ale matka tvrdí, že na to je ještě slabý. „Mýt nádobí je práce pro holky, ať ti pomůže Nelly!“ protestuje často Archie. Matčinu odpověď

pokaždé stejnou, že Nelly je ještě malá, nechce uznat.

„Povunqnituk,“ opakuje otec zamyšleně po Archiem, „to věru nevím, kde je, ale podíváme se!“ Otec má vedle své postele almarčku a v ní různé dokumenty a věci z vojny, taky pořádný služební revolver Smith Wesson, který si koupil z vojenské výzbroje, když byl demobilizován. Pro oba hochy je otcova almarčka pravou pokladnicí. Přístup do ní mají přísně zakázán, otec ostatně nosí klíč od almarčky stále u sebe, když je doma. Když doma není, svěřuje jej matce, a ta jej chová v nějaké neznámé skrýši, kterou se dosud hochům nepodařilo vypátrat.

Otec rozkládá na stole velkou mapu Kanady a hledá. Jméno je nepochybně eskymáckého původu, a tak to bude nějaká osada na severu. Začne rodným Labradorem a má ji za chvíli. Ukazuje malý kroužek hochům, kteří se sklánějí nad mapou. „Je to na břehu Hudsonova zálivu,“ oznamuje docela zbytečně Archie, protože to všichni vidí. Matka jej odvelí k dřezu s nádobím a Archie ji následuje. Johnny zatím kouskem dřívka odměřuje vzdálenost. „Letem ptáka je to k nám skoro tisíc mil,“ (Míněny jsou anglické míle, 1,6 km), oznamuje.

„To je dobře,“ ozve se matka spokojeně od dřezu s nádobím. „Nikdo netouží mít takového zločince za humny!“ Johnny míní, že je vyloučeno, aby se někdo dostal napříč celým Labradorem za tuhé zimy až k nim, „Jak jsi říkal, že se jmenoval ten chlapík?“ ptá se otec zamyšleně Archieho. „Dlouhý Dan,“ odpovídá Archie. Otec míní, že to je jen přezdívka, jistě hlásilo rádio také skutečné jméno pachatelovo, ale Archie s lítostí sděluje, že to všechno zaniklo v poruchách, které způsobila polární záře. Rozhovor se na chvíli odchýlí k pestrým úvahám, jak může polární záře rušit rádio - ani otec, který je pro hochy studnici vědomostí, to nedovede pořádně objasnit - a pak se znovu vrací k bezejmennému desperádovi.

„To je zvláštní, jak člověk zapomíná,“ řekl John Belvin zamyšlená. „Vždyť u mé čtyry byl v sedmnáctém roce taky takový dlouhý chlapík a taky mu říkali Dlouhý Dan.“

„To bylo jak tě poranili u Arrasu?“ ozval se Johnny zvědavě. „Přesně tak,“ přikývl otec. Nedovedl potlačit vzpomínky na tu velkou událost svého života. Dal se do vyprávění a hoši dychtivě naslouchali, ačkoliv slyšeli celý příběh už několikrát a znali jej stejně dobře, jako, otec sám. Němci podnikli tehdy neočekávaný noční útok proti kanadským zákopům, které vybíhaly ostrým klínem do jejich pozic. Podařilo se jim frontu zarovnat a odřízli část kanadských zákopů. Ti z Kanadánů, kdo zůstali na živu, se v bubnové palbě nepřítelově pokusili dosáhnout svého pluku. Jen malé hrstce se to podařilo a- žádný z nich nezůstal nezraněn. John Balvin uvázl v poloviční vzdálenosti mezi liniemi s prostřelenou nohou.

Pokusil se ovázat svoji ránu, ze které hojně unikala krev, ale nebyl už schopen dalšího pohybu. Tiše ležel a vyčkával, až nastane den. K jitru se německá palba poněkud ztišila a když se rozednilo, podařilo se Belvinovi upoutat pozornost svých kamarádů, kteří se v noci stáhli do nově vyházených zákopů. Byl od nich sotva dvě stě yardů daleko, ale na tom úzkém pásu země vládla smrt. Němci jej ostřelovali z těžkých kulometů a kolem Belvina dopadala jedna kulka za druhou. Seržant, který velel Belvinově četě, vyzval dobrovolníky, ochotné pokusit se o záchranu kamaráda. Uznal sám, že je to předem ztracený podnik a nepodivil se, když se přihlásil jen jediný muž. Byl to Dlouhý Dan, prostý voják, který se už několikrát vyznamenal při bojových akcích, ale jinak měl špatnou pověst. Byl dokonce obviněn z krádeže peněz z tlumoku svého kamaráda a postaven před polní soud. Tehdy unikl odsouzení jen o vlas. Než d šlo k závěrečnému líčení, byl hlavní svědek proti němu při zteči zabit. Dan se vrátil z etapního vězení na frontu k své četě, ale neměl tu lehký život. Všichni se mu vyhýbali, kromě Balvina, který s ním občas promluvil přátelské slovo. Znal Dana delší dobu NEŽ ostatní, byli spolu ve výcvikovém táboře v Quebecu.

Byl to fantastický podnik a celý úsek kanadské fronty jej sledoval se zatajeným dechem. Dan se poměrně rychle a bez zranění proplížil mezi mrtvými a trychtýři po granátech až k Belvinovi. Největší nebezpečí čekalo oba při zpáteční cestě. Dan neměl jinou možnost, než naložit si Belvina na záda a snažit se co nejrychleji dosáhnout zákopů. Řekl si, že nemá smysl plížit se zpátky, protože muž, který má jiného muže na zádech, je příliš význačným cílem, i když leží. Jediná malá naděje na úspěch spočívala v rychlosti. Dan se vzpřimil a napolo schýlen pod těžkým břemenem snažil se přeběhnout tu krátkou vzdálenost, která jej dělila od bezpečí, jak nejrychleji mohl. Několik yardů před kanadským zákopem se zhroutil v nepřátelské palbě, ale to už mu vyskočila polovina čtyry na pomoc a dopravila jej i Belvina do bezpečí.

„Je zvláštní, že dostal těžký zásah z boku a já, ačkoliv jsem ho vlastně svým tělem kryl, jsem to odnesl jen několika docela lehkými ranami,“ končil Belvin pokaždé vyprávění. Dan si dlouho poležel v nemocnici a válka mezi tím skončila. Byl navržen na válečný kříž za statečnost, ale nepřihlásil se o něj a zmizel beze stopy mezi tisíci jinými demobilizovanými vojáky. „Ani mi nedal příležitost se mu nějak odvděčit,“ poznamenal zamyšleně Belvin, „Když jsem ho přišel podruhé navštívit, to bylo až za dlouho, nedostal jsem dovolenou, byl v jiné nemocnici daleko v týle fronty. Pak válka skončila a on zmizel. Víckrát jsem se s ním nesetkal.“ „Možná, že se s ním setkáš tentokrát, jestli je to tenhle Dan, co zastřelil Eskymáka a přijde sem,“ poznamenala mrzutě jeho manželka. Možnost takového setkání ji nijak netěšila. Zachránil sice manželovi život, ale to už je moc dávno. Archie byl jiného mínění. „Jistě bys mu pomohl, vid' tatínku?“ řekl nadšeně. Při otcově vyprávění vykonával očistnou práci u nádobí velmi nepozorně a matka jej musela několikrát vybědnout, aby věnoval větší péči, utírání talířů.

Otec nedal Archiemu přímou odpověď. „Je velice nepravděpodobné, že by se pustil v téhle kruté zimě přes celý neobydlený poloostrov až k našemu břehu. Nebyl by to ostatně špatný nápad. Policie ho jistě bude hledat v osadách na březích Hudsonova zálivu. Ani ji nenapadne pátrat po něm tady u nás.“

„A jak se vlastně jmenoval, když sloužil na vojně?“ zajímal se Johnny. Otec okamžik přemýšlel. „Skoro jsem to zapomněl,“ přiznal. „Počkej, Daniel Roger, myslím. Ano, zcela určitě Daniel Roger. A pocházel ze staré rodiny francouzských Kanadánů. A to je tak přibližně všechno, co o něm vím.“

Druhý den byl pátek, a to znamenalo zase školu. V půl osmé ráno, ještě za tmy, vyrazili oba bratři na lyžích. V tlumoku na zádech nesli knihy, sešity a sušenou tresku s ovesnými plackami na oběd. Nebe bylo jasné a plné hvězd, které už začínaly blednout v úsvitu nového dne. Mráz byl citelný a lyže svištěly na sněhu, umrzlém jako kost. Bratři rychle sjížděli po mírném svahu k smrkovému lesu, kde už na ně pod prvními stromy čekal hlouček ostatních školáků, hoši a děvčata.

V lese bylo ticho, jen občas se ozvalo pípnutí sněhule, vyplašené hlasitým hovorem školáků. Hustý sníh obaloval větve stromů a skláněl je až k zemi. Cesta teď stoupala strmým úvozem mezi hradbou stromů. Všichni odepjali lyže a šli pěšky. Sníh byl tvrdý a noha se v něm nebořila, jen občas klouzla na jeho hladkém povrchu. Archie se přidružil k Maisii, osmiletému děvčátku ze sousedního domku. Nabídl jí, že ji povede, aby neupadla, ale dívka to hrdě odmítla, že je dost velká a umí chodit sama. Archie se urazil a zmlknul. Maisie jej po očku pozorovala. Neměla zlé srdce, a proto ji za chvíli zamrzelo, že Archieho tak odbyla. Snažila se sama zapříst rozhovor. „Tatínek povídal, že viděl stopy vlka,“ řekla před sebe, aniž se obrátila na Archieho. Johnny zaslechl její poznámku a připojil se k nim z druhé strany. „Vlčí stopy?“ pronesl nedůvěřivě. „Tatínek tvrdí, že už tu dávno žádného vlka neviděl!“ „Opravdu vlčí stopy,“ ujistovala horlivě Maisie. Archie ji vzal na milost. „A kde to mělo být, Maisie?“ obrátil se s otázkou. „Na Červené pasece,“ odpovídala ochotně. „To by tak scházelo!“ řekl mrzutě Johnny. Když se Maisie od nich vzdálila mezi kamarádky, prozradil bratrovi, že právě na Červené pasece nalíčil včera oka na sněžného zajíce, když sbíral s otcem suché dříví.

Archie věděl dobře, kde je Červená paseka. Říkali tak světlině, kde stála malá skupina borovic. Měly červenou kůru, a ta vynesla pasece její jméno. Paseka ležela stranou od jejich obvyklé cesty do školy, v nevelké vzdálenosti. Archie pojal určitý plán, o kterém však neřekl bratrovi ani slova. Když zdolali úvoz, nasadili si ško-láci zase lyže. Les ustal, za ním byla louka, vysoko zavátá ztvrdlým sněhem. Svažovala se k pobřeží a na něm, ve vzdálenosti už jen několika set yardů, zářila světla osady

St. George, kde byla škola, kostel a dokonce i několik malých obchodů. Školáci k ní sjížděli s veselými výkřiky, těšili se už do tepla školní třídy.

Kapitola 7

Archie se marně snažil soustředit pozornost na učitelčin výklad. Myšlenky mu pořád někam odbíhaly. Vzpomínal na včerejší otcovo vyprávění a na různé válečné příběhy, které mu čítával Johnny, když byl ještě malý. Také bratrovo sdělení o okách, položených na Červené mýtině, mu leželo v hlavě. Učitelka jej několikrát vyvolala, právě když dával nejméně pozor. Nadarmo se Maisie, která seděla v lavici za ním, snažila napovídat. Archie nebyl s to se zachytit a učitelka jej několikrát pokárala. Když ve čtyři odpoledne vyučování skončilo, odcházel Archie s trestem. Do zítřka opíše stokrát: „Mám dávat ve škole pozor na výklad“ a dát to podepsat tatínkovi.

V náležitě mrzutě náladě necítil Archie potřebu k někomu se přidružit. Ani Maisiina společnost ho nelákala a když se ho bratr ptal, jak šlo učení, pověděl mu neochotně o svém trestu. „To bude mít matka radost,“ podotkl Johnny významně. Nad výchovou dětí dozírala u nich matka, otec byl většinu času mimo domov. Archie něco zabručel a odloučil se od bratra. Loudal se za ostatními a když sjížděli úvozem k domovu, byl poslední v rozvleklé čáře školáků z Pidgeon Island. V lese se už začalo stmívat, ačkoliv den byl jasný a slunce ještě nezapadlo. Archie přehlédl zasněžený pařez a natáhl se jak široký, tak dlouhý. Jednu lyži při tom ztratil a trvalo malou chvíli, než ji zase našel a nasadil. Ostatní z tlupy zatím už sjeli dolů, odkud se ozývalo jejich pokřikování. Archie sjížděl teď už opatrněji za nimi. V záhybu cesty se zastavil. Tady byla úzká odbočka, malý lesní průsek. Vedl na Červenou mýtinu. Archie na okamžik zaváhal a pak se po něm pustil.

„Ah, co,“ řekl si, „doma bude stejně kázání kvůli trestu, na to nemusím spíchat!“

Na mýtinu dorazil za několik minut. Tam bylo ještě hodně světla a Archie začal hledat oka, která položil Johnny. Vypsal se na ně bratra důkladně, když se sešli při polední přestávce na oběd. Pod skupinou pokroucených borovic, jejichž kůra rudě svítila v posledních slunečních paprscích, měla být dvě oka v malé vzdálenosti od sebe. A dvacet kroků stranou, u jalovcových keřů, jiná dvě. Oka u borovic jsou netknutá i s návnadou, březovými větvičkami, které sněžný zajíc nade všecko rád okusuje. Archie si je prohlíží na pár kroků daleko, ačkoliv zajíc zdaleka nemá ten čich jako liška a neucítil by jeho stopu. U jalovcových keřů se zastaví a překvapením hvízdne. Tady to vypadá docela jinak. Jedno oko je netknuté, ve druhém se chytil sněžný zajíc, ale zůstaly z něho pouhé zbytky. Kusy špinavě bílé kůže, kosti a cary masa. Sníh je pokropen krví.

„Na tobě si někdo pochutnal, ale kdo?“ říká mrzutě Archie a začne obcházet místo v širokém okruhu. Hledá stopy, ale ztvrdlý sníh je zachytil jen nezřetelně. Drápy neznámého lupiče se otiskly tak málo, že Archie z toho není moudrý. Usoudí jen, že to nebyla liška, má drobnější stopu. Nebyl to taky medvěd, kde by se tu vzal, a pak, ty stopy jsou mělké a medvěd je těžké zvíře. Vzpomněl si, co říkala Maisie o vlku a náhle pocítil strach. Slunce už zmizelo za skalním hřebenem a les ztemněl. Archiemu se zdálo, že se mihl stín na zaváté stezce, kudy přijel. Chvilku přemýšlel, jestli by se nemohl dát jinudy, ale nakonec usoudil, že to nepůjde. Ostatní lesní stezky nejsou proježděné a za půl hodiny bude úplná tma. Stíkl zuby a odvážně se pustil zpátky cestou, kterou sem přijel.

Kapitola 8

Archie dorazil domů už za hustého šera. Johnny, jehož matka každou chvíli posílala ven, aby se podíval po bratrovi, ho přivítal hned na prahu předsíně. „No, ty si to vypiješ, já jsem si svoje už slíznul, že jsem na tebe nedal pozor!“ Archie se ušklíbl. „Copak jsem Nelly, aby mne někdo potřeboval vodit za ručičku?“ Do světnice však vklouzl velmi tiše. Výslechu neušel. Vedla jej matka, otec, jenž seděl tentokrát se sluchátky u rádia, se do něho nemíchal. Přenechával

soud nad běžnými přestupky, jako byl opožděný příchod synů domů, své ženě. „Uvolnila se mi lyže, zakopl jsem o nějaký pařez,“ vysvětloval Archie neochotně a celkem podle pravdy.

„A to ses tak dlouho sbíral se země?“ podivuje se ironicky matka. „Johnny je už půl hodiny doma!“

„Má delší nohy než já,“ bručí Archie, ale hned usoudí, že tohle je chabá výmluva, tlupa školáku z jejich vesnice se vždycky drží pohromadě. „Uvolnilo se mi také vázání,“ pokouší se o další výmluvu. Teď zakročí otec, jenž zatím přestal poslouchat rádio a odložil sluchátka. „Tak ven s pravdou, Archie, proč se nepřiznáš jako pořádný Kanadčan?“ Pravda leze z Archieho velmi pomalu, ale nakonec je venku celá. Archie, povzbuzen zájmem, který jeho vyprávění vzbudilo u celé rodiny, soudí, že bude dobře přiznat se už taky k trestu. Je ovšem nevinný, učitelka byla ve špatné náladě a on to odnesl. Jiní byli ještě nepozornější a nedostali žádný trest. Matka se samozřejmě staví za učitelku. Dnes je k večeri vařená treska s brambory a potom ječné lívance s malinovou zavařeninou. Archie je jí nade všecko rád, ale matka soudí, že se mu bude lépe pracovat s méně plným žaludkem a schová mu jeho porci na zítřek do školy k obědu. Archie sedí u stolu pod acetylénkou a roztržitě opisuje: „Mám dávat ve škole pozor na výklad.“ Každou chvíli přeruší svou činnost a počítá, kolikrát tuhle hloupou větu už opsál, ale přibývá to strašně pomalu. Soucitná Nelly mu chtěla podstrčit jeden svůj lívanec, ale on hrdě odmítl. Už se vzdává pískařská křeč a pořád to nechce přibývat. Teprve to má třicetkrát, to je k zbláznění! Odkládá pero, procvičuje prsty pravé ruky a protahuje bolavý hřbet. Matka šla uložit Nelly do její komůrky, Johnny píše početní úkol na druhém konci stolu a otec si zamyšleně prohlíží starou vybledlou fotografii, která visí v tmavém rámečku na zdi. Je na ní celá 4. četa 3. roty 11. praporu kanadských střelců po vylodění ve Francii. Archie ji zná z paměti, často si ji prohlížel a pokaždé ho udivovalo, že otec na ní nemá žádné vousy a vypadá tak hrozně mladě.

John Belvin na ní hledá muže, který mu tehdy zachránil život. Ten dlouhán vzadu na levém křídle, to je zcela nepochybně on. Poslouchal dnes rozhlas, aby se dověděl něco víc o násilníkovi, který zastřelil včera Eskymáka v osadě podivného jména. Poslech měl dobrý, polární záře neprovozovala tentokrát svůj ohňostroj, ale hlášení bylo velmi stručné. Policie neznala skutečné jméno/ vrahovo, jen jeho přezdívku. Sleduje prý několik stop a doufá, že pachatel bude brzy dopaden.

Archie využil matčiny nepřítomnosti a pokusil se zahájit s otcem rozhovor o čtyřnohém lupiči z Červené mýtiny. „Mohli to být vlci, tatí?“ Otec si rozmýšlí odpověď a Johnny je rychlejší. „Ten přece loví ve smečce, to bys nemohl přehlédnout stopy,“ říká s povýšeností bratra, o čtyři roky staršího.

„Kdo ti tohle pověděl?“ zajímá se otec. Johnny je udiven. „Ty myslíš, že to není správné?“ Otec potřese hlavou. „Na počátku zimy snad, ale asi zřídka. Kde by se vzala smečka? Mladí už dospěli a opustili rodiče. Taková smečka se taky hůř uživí, než jedno nebo dvě zvířata. Máš už konec února. To už by se každá smečka dávno rozpadla.“

„A co to tedy bylo za zvíře?“ naléhá Archie. Otec krčí rameny. „Nevím. Ty bys to měl vědět, viděl jsi přece stopy, ne?“ Archie cítí otcův mírný posměch a neodpovídá. Matka se vrací do obytné světnice a přísným povelom obnovuje Archieho pískařskou činnost. Hoch neochotně pokračuje a koutkem oka přitom sleduje, co se děje kolem něho. Srdce se mu zatetelí vzrušením, když vidí, že otec odmyká svou almárku, vytahuje smith-wessonku, opatrně prohlíží, není-li náhodou nabitá, a pak se dává do pečlivého čištění hlavně.

Kapitola 9

Hoši odešli spát do své komory. Johnny naposled naložil do náspných kamen, pečlivě zkontroloval tah do komína, svlékl se a vklouzl do ledové postele. Archie si zatím nahřívá nad kamny svoji peřinu, aby měl v posteli hezky teplo. Johnny si ho tentokrát ani nedobíral. Byl v mrzuté náladě, že jeho pokus o odchyt zajíců tak špatně dopadl, a navíc ještě, že na to přišel Archie, který neměl na položení ok žádnou zásluhu. Zahučel něco na dobrou noc a pak si přetáhl peřinu až přes hlavu. Ponechal si jen malý otvor na dýchání a ještě dřív než se Archie uložil na svou postel v druhém koutě komory, zapadla za ním pevná brána říše snů.

Noc už hodně pokročila a třpytivé hvězdy Orionu se sklonily za zasněžený les, když se do Johnnyho pevného spánku začaly vtrít rušivé zvuky. Dlouho se proti nim bránil, až nakonec napolo procitl a rozespale se posadil na lůžku.

Nebylo to v je jich“ komoře, to poznal, když si protřel oči a rohlédl se kolem sebe. Slidovými okénky kamen v protějším koutě žhnuly rudě uhlíky a malým okénkem komory, ucpaným mechem, vpadala zvenčí bílá záře sněhu. Archie spal a ze snu si něco tiše povídal. Jeho hlas Johnnyho neprobudil, zvuk přicházel odněkud zvenčí. Johnny nastražil ucho. Teď už věděl, co ho vzbudilo. Na předsíni kňučel King, ale jen ztlumeně, jako by mu něco bránilo vyrazit hlasitější zvuk. I zvenčí bylo něco slyšet. Teď jako by spadl někde kus dřeva, a potom se ozvalo ze vzdáleného kouta dvora poděšené kdákání slepic.

„Liška jde na kurník!“ řekl si Johnny a rychle vyklouzl z postele. Teď už byl úplně probuzený a začal se chvatně oblékat, zatímco Archie spal klidně dál. Johnny vklouzl do obytné světnice, kde spala matka s otcem. Na okamžik se zastavil a naslouchal. Slyšel hluboké oddychování a usoudil, že oba tvrdě spí. „Nestojí to za to kvůli lišce otce budit, na tu stačím s Kingem,“ usoudil. Tiše otevřel dveře do předsíně a King vzal zaštekutím na vědomí jeho přítomnost.

„Buď tiše!“ okřikl ho šepem a vzal ho za obojek. Pootevřel mírně dveře do dvora a do předsíně zavanul mrazivý vzduch. Johnny si přitáhl šálu těsněji kolem uší a jak na okamžik pustil z ruky kliku dveří, považoval to King za výzvu pro sebe. Rozšířil si hlavou otvor k úniku a s hlasitým štěkáním vyrazil na dvůr. Na druhém konci dvora, u kurníku, šlehnul blesk a hned poté se ozval třesk revolveru. Johnny vyběhl ze dveří a uháněl za psem, co mu nohy stačily. Noc byla jasná, s nebem plným hvězd, a hoch měl dobrý rozhled. Za kurníkem stál přikrčen otec a zřejmě se chystal k novému výstřelu. Za nízkým plotem, v místě kde byl nepravdělný otvor, který tam Johnny ještě včera neviděl, se pohybovaly dva temné stíny. První patřil nějakému většímu zavalitému zvířeti, které utíkalo ze všech sil. Druhým stínem byl King. Ačkoliv měl spíše kratší nohy než tvor, jež pronásledoval, vyvinul takovou rychlost, že jej dostihl dřív, než

se mu podařilo zmizet v křoví před smrčkovým lesem. Skočil mu odvázně na krk a zápas začal.

„Proč nestřílíš, tati, vždyť nám to zvíře sežere Kinga!“ volal udýchaný hoch. „Nestřílíš, nestřílíš,“ zlobil se otec. „Jak mám mřít, ty rozumíš, když jsou v sobě? Chceš, abych zastřelil Kinga? A co ti vůbec napadlo psa pustit? Zkazil jsi mi nejlepší ránu, jakou jsem mohl mít! Měl jsem ho na mušce na deset kroků, když ten prokletý pes začal štěkat jako zjednaný!“

„Kdo ho pustil?“ ohrazoval se rozhořčeně Johnny. „On se pustil sám, já jsem ho napomínal, aby byl klidný a čekal!“ Za tohoto krátkého rozhovoru se boj u křovin schýlil ke konci. Byl od počátku nerovný, zvíře mělo mnohem větší sílu i útočnost než novo-foundlandský pes. Otec nehledal vrátka a protáhl se otvorem v plotě, který si nepochybně prorazil noční vetřelec. Johnny ho v patách následoval. Než stačili doběhnout k místu boje, King se s bolestným kňučením převalil do sněhu a zvíře zmizelo v křoví. Johnny měl přitom čas prohlédnout si je zblízka. „Rosomák!“ zvolal překvapeně. „Tak to je ten mizera, co mi sežral zajíce na Červené mýtině! No, počkej podruhé!“ hrozil za uprechlíkem. King se k nim přiběhl s bolestným kňučením. Šel po třech, levou přední tlapku nesl skrčenou, a krvácel z čenichu. Belvin zkoumal jeho rány. „S tou nohou to nebude tak zlé, tu si možná pochroumal sám, jak za ním běžel, není to lovecký pes. Ten mizera ho kousl do čenichu a tím ho vyřídil.“ Za řeči došli do chaty, tentokrát už řádnou cestou, dvířky v plotě. Otec přitom huboval, že ho zítra ještě čeká práce, spravit díru v plotě, kterou si rosomák vylámал. Před dveřmi do předsíně potkali matku. Manželův výstřel ji probudil. Nakvap se oblékla a spěchala na dvůr. Teď se vracela s hlasitým bledováním, že dvě leghornky, její nejlepší nosnice, padly za obět' čtvernohému lupiči. Přinášela je v košíku a div se nad nimi nedala do pláče. Z té první toho moc nezbyvalo, ale druhá měla jen prokousnutý krk a chyběla jí hlava. Belvin minil, že by z ní byla docela dobrá polévka, ale manželka to s odpořem odmítla.

„Tak ji dáme Kingovi, zasloužil si ji,“ rozhodl se Belvin. „Zkazil mi sice ránu, ale myslel to dobře a šel za nás bojovat!“ King zatím nejevil o slepici zájem, rány ho bolely, zvláště ta na čenichu. Belvin mu nejprve namazal borovou masťou, univerzálním rodinným lékem, nos. Potom sehnal kus leukoplastu a přilepil mu na čenich vatu, prosáklou masťou. „To nebude držet!“ staral se Johnny. „Měli bychom mu to utáhnout obvazem kolem tlamy.“ „Dobrá, a čím bude dýchat a žrát, mudrci?“ smál se otec. „Takhle si to strhne tlapkou,“ namítal hoch. Ale ukázalo se, že King má víc rozumu, než předpokládali. Mast' jej asi příjemně chladila, a proto si nejen náplast nestrhl, ale přišel se ráno s výmluvným kňučením přihlásit, aby mu dali čerstvou. Tlapku Belvin Kingovi pečlivě prohmatal, ale zlomeninu nenašel. Protože ji však pes stále krčil, dostal na ni dlahu. „Vypadá, jako válečný invalida,“ smál se mu Johnny.

Všechn ten ruch v obytné světnici nevzbudil ani Archieho, ani Nelly. Když ráno vstali, jako obvykle, až po matčině zákroku, mohli se rozdivit, jak to King vypadá. Johnny, který už zatím zasedl k velkému šálku s horkým čajem, vykládal horlivě a s plnými ústy, jaký zuřivý boj se tu v noci odehrál. Nešetřil přitom barvami a Archie se dodatečně poděšil. „Mohl jsem toho rosomáka potkat na Červené mýtině,“ hrozil se. „A teď bych vypadal jako King!“ „Asi sotva,“ uklidňoval ho otec. „Rosomák je spíše noční zvíře a nevím, že by útočil na člověka.“ „Ale Kinga pěkně zřídil, to je přece vidět, tatínku,“ namítl Johnny. „Protože ho King napadl a každý tvor se brání proti útoku. Neberu ostatně rosomáka v ochranu, je to pořouchlý lupič a ty, Archie, uděláš lepší, když mu půjdeš z cesty, jestli ho někdy potkáš!“ Nelly hlasitě litovala Kinga, brala ho kolem krku a dělila se s ním o lívance, které dostala k čaji, až ji matka okřikla. King přijímal blahovolně všechny projevy přízně, včetně slepice, zakousnuté rosomákem. Jeho rány se ostatně hojily velmi rychle. Do týdne už pobíhal vesele po všech čtyřech bez dlahy a náplast s masťou mu sundali už třetí den. Zbyla mu jen jizva na čenichu jako památka z nerovného boje. Občas si ji drbal tlapkou, když ho svědila. „Tu máš místo válečného významání!“ těšil ho přitom Archie.

Kapitola 10

Březen se chýlil ke konci a jaro se začalo nezadržitelně hlásit o svá práva. Sníh tál všude kolem vesničky a z horského hřebínku stékaly ručeje křišťálově čisté ledové vody. Červená mýtina se proměnila v bažinu a Johnny neměl zatím kde klást svoje zaječí oka. Cesta do školy byla teď málo příjemná. Lyže už nebyly k ničemu a děti se brodily blátem často až po kotníky. Johnny a Archie si musili pokaždé v předsíni ve dřezu umýt za-blácené holinky, než je matka pustila dál do čistě vydrhnuté světnice. Náramně na tu práci bručeli a těšili se už, až odejde všechny led od břehů a oni budou moci dojíždět do školy v St. George po vodě. Měli dohromady jednu doru sami pro sebe. Otec ji kdysi levně koupil od majitele škuneru, měla pořádně rozbité dno, a spravil ji tak důkladně, že do ní nezatékala ani kapka vody. Archie to aspoň pyšně tvrdil a Johnny se mu pokaždé smál, že kapka vody tam sice nezateče, za to ale párkrát za den celý džber. „Protože jste nedbali a pořádně ji nevysmolíte,“ tvrdil otec při takových rozhovorech. Byl pyšný na svou tesařskou práci.

Vlahý silný jižní vítr vanul nepřetržitě po několik dní koncem března a urychlil nástup jara. Ptáci se začali houfně stěhovat z jihu na labradorské břehy. Nejdřív přiletěla mořská vlaštovka a začala si vyhlížet mezi vyrážející travičkou místa, kam bude klást vejce. Byl to oblíbený pták Archieho. Pozoroval s velkým zájmem její elegantní akrobatický let a jak s neobyčejnou drzostí krade pomalejším rackům a chaluhám rybku, kterou si pracně chytily, přímo ze zobáku. Rackové, buňáci a alky přiletěli v celých houfech. Usadili se na pobřeží i na ostrůvku a jejich hádavé skřeky zněly od rána do západu slunce. Na lesní jezírko a močál se vrátily černohnědé kropenaté potáplice a Archie, který se při návratu ze školy rád občas zatoulal, tvrdil, že už viděl první husy. Vzbudil všeobecný zájem rodiny, protože divoké husy mají chutné maso a s oblibou se na Labradoru loví.

„Byla to opravdu husa? Nespletl sis ji s nějakou velkou chaluhou?“ zapochyboval Johnny. „No ne, přece poznám husu od chaluhy!“ durdil se Archie. „Je na ně trochu brzy, Archie,“ vmísil se otec do jejich rozepře. „Opravdu to byla husa, turkyně, tatínku,“ ujist'oval hoch. „Měla bílé čelo, šedomodrá křídla a břicho světlé s černými skvrnami. Letělo jich několik a hezky nízko nad lesní bažinou, dobře jsem si je prohlédl!“ Otec i Johnny uznali, že divoká husa turkyně

skutečně takhle vypadá a Johnny kryl svůj ústup názorem, že to byly asi nějaké přední hlídky. Otcova pobytu u rodiny bylo už teď nakrátko. Byl členem posádky škuneru „St. Andrew“, který kotvil v malé zátce pod osadou St. George, kam chodili hoši do školy. Majitel škuneru jej urychleně vystrojoval pro dlouhou loveckou kampaň. Od dubna do října budou lovit tresky na výspách Nového Skotska a Nového Foundlandu. S plným škunerem budou zajíždět do větších měst, jako je Halifax v Novém Skotsku nebo Gander v Novém Foundlandu. Tam jsou závody na rybí konzervy. Tam se také prodá jakékoliv množství tresků za mnohem výhodnější ceny než na labradorském pobřeží, kde jsou většinou jen malé vesnice a kde si každý domorodec dovede nalovit pro sebe tresky kolik potřebuje. Hoši byli sice rádi s otcem pohromadě a stýskalo se jim po něm, když už byl dlouho z domova, ale usoudili, že jeho nepřítomnost má také určité výhody. Otec je přidržoval více k práci než matka a byl také přísným kontrolorem jejich školního prospěchu. To jim tolik nevadilo, mnohem víc je mrzel nedostatek volnosti a povinnost skládat účty z každé minuty, kterou strávili mimo domov. Matka nebyla tak důsledná a nedovedla si ani najít čas k soustavnému dozoru nad hochy. Jakmile setřásl se sebe Nelly, kterou považovali za nevídaný „přívazek“, byli „volní jak ti ptáci“, podle Johnnyho výroku. Čas k jídlu a k domácím pracím sice dodržovat musili, ale když se trochu zdrželi, nebylo tak zle. Hodinky neměli a na to se zpravidla vymluvili. Matka sice bručela a hubovala, někdy i sáhla k nějakému trestu, ale to se dalo vydržet.

Kapitola 11

„Pojedeme na ostrov nasbírat nějaká vejce k večeři,“ oznámil Johnny matce. „Dobře, ale k obědu ať jste zpátky!“ nařizovala matka. Johnny nedbale přisvědčil a vyrazil s bratrem k malému přístavu, kde byla uvázána jejich dora. King se k nim bez pobídky přidal. „Pokaží nám všechen sběr, zaplaší ptáky,“ mrzel se Johnny. „Co na tom?“ namítl Archie. „Jdeme sbírat ptačí vejce, a ty vyplašit nemůže!“ Johnny mlčky připustil, že má pravdu, a tak všichni tři odrazili v doře od kamenitého břehu. Z ledu, který do nedávna spojoval ostrůvek s pobřežím jako pevný most, zbyl už jen úzký jazyk. Sníh už s něho úplně zmizel a jeho povrch byl šedohnědý a špinavý.

Vzduch byl prosycen jarem, nebe jasné a slunce hřálo o přítrž. Po krátkém veslování dorazili hoši k ostrůvku. Johnny se ani nenamáhal s přivázáním člunu, jen ho za pomoci Archieho vytáhl napo-lovic přídí na plochý břeh. King vesele vyskočil z dory ještě než ji posadili na břeh a jal se horlivě prohánět ptáky, kteří lovíli ve vodě u břehů. Bylo jich tu nespočítaně. Kachny i husy, jespáci i ústřičníci, o raccích, buňácích, alkách a mořských vlaštovkách ani nemluvě. Archie se zaujetím pozoroval ústřičníka, jak se vážně prochází na ploché pláži na svých vysokých červeně zbarvených nohách a vyhlíží si kořist ve vodě. Pták pokaždé na okamžik postál, leskle černou hlavičku nakloněnou nad modrozelenou vodou, a pak náhle ponořil ostrý červený zobák pod hladinu. Byl sotva větší než holub a vytahoval jen malé rybky, ale bylo jich hodně a on je hltal s obdivuhodnou žravostí. Hoch vesele zatleskal, když se pojednou střemhlavým letem snesla nad ústřičníkem mořská vlaštovka a vyrvala mu bělostnou rybku ze zobáku.

„Tys mi pěkný pomocník,“ zlobil se Johnny. „A co mám dělat, nepomohl jsem ti vytáhnout doru na břeh?“ ohrazoval se Archie. „A co bude s Kingem? Musíme ho uvázat, bude se nám plést pod nohy a ještě nám sežere všechna vejce, která nasbíráme!“ Archie uznal, že bratr má pravdu. Pes se právě vrátil z druhého konce ostrůvku, kde sveřepě rozehnal všechny ptáky, a obíhal teď chlapce ve velkých krucích. Vyzývavě štěkal, jako by se ptal: „Co bude s vámi?“

„Viš co? Vezmeme Kinga s sebou a úvážem ho dole pod skalou k nějakému balvanu!“ navrhl Archie. Johnny souhlasil, a tak se vydali všichni tři k vzdálenějšímu konci ostrova. Tam se zvedala příkré nad břeh podivná nakupenina šedočerných rulových balvanů. Od nepaměti se jí říkalo „Ptačí skála“, poněvadž byla oblíbeným hnízdištěm nejružnějších mořských ptáků. Měla zvláštní tvar, který Archiemu připomínal podobu staré ženy, která sedí s ohnutými zády, obrácenými k moři. Ptačí hnízda byla ve všech možných otvorech skály. Archieho bavilo přirovnávat je k sobě. Někteří ptáci, jako těžkopádné veliké skuvy z početné čeledi chaluh, byli pořádní. Nešetřili materiálem na svá hnízda a z bahna, z rostlinných chaluh a mechu si stavěli pěkná okrouhlá hnízda. Bývalo v nich po třech až pěti vejcích velkých skoro jako slepičí, zelenavě kroupnatých. Vejce to byla velmi chutná a matka z nich vyráběla nade všechno dobré svítky za pomoci ječné mouky a ovesných vloček, s příslušnou přísadou cukru a másla. Archie si umínal, že jim při svém sběru bude věnovat zvláštní pozornost. Lezl rozvážně nahoru a zatím míjel nepořádná, nakvap spleená hnízda racků a buňáků. Mají menší vejce než skuva a zdaleka ne tak dobrá. Drobná, ale moc dobrá vejce má vlaštovka, ale ty si může pohodlně nasbírat na louce pod lesem, vlaštovka je klade přímo do trávy, ani ji nenapadne stavět se s nějakým hnízdem.

Za těchto úvah dolehl Archie až na hlavu kamenné ženy. Tam se na chvíli posadil a rozmýšlel se. Johnny byl zaměstnán dosti nízko pod ním, v klíně skalní ženy. „Kolik toho máš?“ houkl na něho Archie. „Málo, a skoro samá vejce racků a buňáků,“ zněla mrzutá odpověď. Archie se vítězně usmál. Skončil právě prohlídku své kořisti a byl spokojen. V sáčku, zavěšeném u pasu, napočítal patnáct vajec. Byla to vesměs vejce skuvy a ležela tam bezpečně uložená mezi měkkým mechem, nasbíraným na úpatí skály. Nepochlu-bil se bratrovi, a ten, zřejmě rozmrzen svým malým úspěchem, ani o nějaké Archieho vytahování nestál.

V Archieho sáčku bylo ještě dost místa. Hoch se postavil na malou plošinku a rozhlédl se kolem sebe. Přímou pod ním se černala zakulacená shrbená záda skalní ženy.

Obvykle se tudy nelezlo, poněvadž tam bylo plno ptačího guána, na kterém se nebezpečně smekala noha. Archie už se obracel k odchodu cestou, kudy přišel, když zahlédl na zádech kamenné ženy tři skuví hnízda. Ležela nedaleko sebe, v snadno dostupném místě, kde se skála jen nepatrně svažovala. Hochův bystrý zrak v nich napočítal celkem deset krásných velikých vajec.

„Ty tady přece nenechám, byla by jich věčná škoda!“ řekl si. „Slezu po zádech staré paní dolů,“ zakřičel na Johnnyho a na jeho výstrahu, aby dal dobrý pozor, už ani neodpověděl. Prvního a druhého hnízda dosáhl snadno a s velkým

uspokojením uložil do mechu ve svém sáčku šest vajec. Umazal se důkladně na kolenou od bílého, ostře čpícího ptačího trusu a na okamžik se zarazil. Matka bude notně hubovat, ale snad se to dá vyčistit a třeba si toho ani nevšimne. Ve třetím hnízdě ležela čtyři krásná vejce, škoda je tu nechat. Položil opatrně nohu na hrbol skály, pokrytý bílou mazlavou hmotou. Oběma rukama se ještě držel převísleho balvanu nad svou hlavou a dával pozor, aby se přitom neopřel o sáček s jeho křehkým obsahem. Poté se pustil jednou rukou a došlápl na skalní hrbol plnou silou. V posledním okamžiku se chtěl zachytit rukou zpátky na kameni nad sebou, ale bylo už pozdě. To, co považoval za skalní výstupek, byla jen hromada ptačího trusu. Ujela mu pod nohou a jeho ruka už sáhla jen do prázdna. Vyzval ostrý výkřik strachu a snažil se udržet jednou rukou a vysoukat se zpátky na pevnou skálu. Ale udržel se ještě jen na okamžik, pak ho síly opustily a řítit se po skále dolů. Chtěl zavolat Johnnyho na pomoc, k tomu však mu už nezbyl čas. Narazil hlavou na vyčnívající balvan a pozbyl vědomí. Sletěl obloukem do moře a zmizel pod vodou, která vysoko vytryskla.

Kapitola 12

King byl uvázan ke skalnímu balvanu pod svahek, na kterém se pohyboval Archie, sledoval pozorně jeho horolezeckou činnost a hlasitým štěkáním plašil od něho ptáky, kteří se vraceli k svým přepadeným hnízdům, Johnny, jenž byl na odvrácené straně skály, jej slyšel jen slabě. Neměl z jeho štěkání žádný užitek a co chvíli se musil bránit ostrým zobanům ptáků, kteří se slétali bránit svá hnízda. To bylo hlavní příčinou jeho méně úspěšného sběru vajec. Mělo to i jiný důsledek, mnohem vážnější. Přeslechl polekaný výkřik, který vyzval Archie, když začal padat, a neměl ani tušení, že zmizel v moři.

King Archieho viděl i - slyšel. Poznal okamžitě, že je mu zle, a začal zuřivě štěkat. Trhal zoufale provazem, aby se uvolnil, ale provaz byl pevný a smyčka dobře uvázaná. Ve své bezradnosti se pes uchýlil k zákroku, který měl přísně zakázaný, a který jej Johnny dlouhou drezurou odnaučil: přehryzal provaz. Oběhl rychle úpatí skály a na úzkém pruhu plochého pobřeží se zastavil. Začenicchal a rozhlédl se na všechny strany. Moře se ještě čerilo na místě, kde v něm Archie zmizel, a pes bez váhání skočil do vody. Plaval rychle a jeho tlapy s blanami pracovaly jako vesla. Zastavil se na okamžik v místě, kde Archie zmizel, a když se hoch neobjevil nad hladinou, ponořil se pod vodu. Spatřil jeho tělo a rychle se za ním pod vodou pustil, ale minul je. Pak mu došel dech a musel se vynořit. Když se chtěl znovu vydat pod vodu, objevila se hochova ruka nad hladinou. Okamžitě se k ní pustil a protože to nebylo daleko, podařilo se mu zachytit do zubů rukáv Archieho kazajky dřív než mu ruka znovu zmizela pod hladinou. Byl by velmi rád vítězoslavně zaštěkal, ale byl to moudrý pes a věděl, že když bude chtít štěkat, musí pustit to, co drží v zubech. Odložil tedy štěkání na pozdější dobu a pustil se s Archiem ke břehu. Archie byl v bezvědomí a nemohl mu pomáhat, ale King to nepotřeboval. Po statečném úsilí ho dovlékl k plochému břehu, kde už stál podeššený Johnny. S jeho pomocí vytáhl už snadno hocha na sucho a poté začal s veselým štěkáním vytřepávat vodu ze svého hustého kožichu.

Před krátkou chvílí volal Johnny bratra, a když nedostal žádnou odpověď, pojal obavu, že něco není v pořádku. Kdykoliv se s ním vydával na nějakou potulku, matka mu pokaždé kladla na srdce, aby na bratra, o čtyři roky mladšího, dával pozor. Johnnyho tento úkol, ustavičně zdůrazňovaný, částečně otravoval a částečně zase plnil určitou hrdostí, že jej doma považují už za dospělého člověka, schopného dozoru nad mladým hochem. Uvědomil si svůj úkol, když začal s úzkostí pátrat po bratrovi. Jeho obava, že najde Archieho tělo rozbité pod skalou, se na štěstí nesplnila, ale kde jen může bratřík vězet? Teprve teď si uvědomil, že King neštěká, a když se podíval k balvanu, kde jej uvázali, zjistil, že pes zmizel. I z místa, kde stál, viděl, že je provaz přehryzán. Tento objev jej naplnil novou úzkostí. Odnaučil Kinga zlovyk přehryzat pouto už dávno. Pes byl tak dobře vycvičen, že se o to nepokusil ani když mu kolem čenichu utíkal lumík, jinak za všech okolností jeho právoplatná kořist.

S těžkým srdcem začal Johnny obcházet skálu a dorazil právě k nohám sedící staré ženy, když spatřil psa s Archiem. Jakmile bratra položil na břeh, začal se okamžitě starat o jeho vzkříšení. Umístil ho hlavou dolů, shodil kazajku, vzal ho za ruce a začal dělat oživovací pokusy. King zvědavě přihlížel. Johnny pracoval horlivě, až se mu pot peril na čele, ale Archie stále nejevil známky života. To jej velmi překvapilo a polekalo. Povšiml si, že bratrovi vyteklo z úst jen málo vody a že tedy nemohl být dlouho pod hladinou. Co to jen s ním je? Zastavil své oživovací pokusy, rozepnul mu košili a položil ruku na jeho srdce. Zdálo se mu, že bije, slabě, ale přece jen. Když pak přiložil tvář těsně k jeho pootevřeným ústům, ucítil slabý dech.

S pocitem velké úlevy narovnal rozbolavělá záda. Když Archie žije, proč se ještě neprobral k vědomí? Dal si přece s jeho křivením pořádnou práci! Teď teprve si povšiml zasklé krve na jeho čele. Napadlo ho, že Archie se asi pořádně uhodil, když padal se skály do moře, a proto je stále v mdlobách. Usoudil, že nemá smysl dál jej křísit. Může udělat jedinou rozumnou věc, dopravit jej co nejrychleji domů, tam už si s ním matka poradí. Vstal, obejmul bratra kolem pasu a vlekl jej k doře. Nebyla naštěstí daleko a také utly Archie moc nevážil, ale přesto se Johnny důkladně zapotil, než jej uložil ve člunu. King skočil bez pobízení do dory za nimi a o několik minut později dorazili na labradorský břeh. Teď musel vyřešit

Johnny nový problém, jak dopravit bratříka domů. Jejich chata stála na pět set kroků daleko. Musí nést Archieho v náručí, vléci jej nemůže, aby jej neporanil o ostrý štěrk. Což doběhnout pro matku, aby mu pomohla? Pak ale musí nechat Archieho samotného ve člunu. To se mu nelíbilo, i když se mohl spolehnout, že King jej dobře ohlídá. Z těch rozpaků jej vysvobodil Maisiin bratr Tom, jenž se objevil na stezce nad člunovým přístavem. Byl o rok starší než Johnny a ochotně přiběhl, když na něho Johnny pronikavě zahvízdal na prsty. Chopil se Archieho pod pažemi, Johnny jej nesl za nohy, a o chvíli později už polekaná matka svlékala bezvědomého hocha a ukládala jej na lůžko. Johnny si jen strčil ovesnou placku do kapsy a uháněl zpátky k svému člunu. A pak vesloval o přítrž do St. George pro doktora Kirkwooda.

Kapitola 13

Mnoho dní a nocí uplynulo, než lékař dovolil malému pacientovi, aby se přestěhoval z otcova lůžka v obytné světnici do pohodlného křesla, kde otec sedával, když byl doma. Archie utrpěl otřes mozku, z něhož se probral až k večeru. Zlá a úporná horečka, následek studené koupele, nechtěla však odejít. Archie dostal zápal plic, a ten měl ošklivý průběh. Obrát k lepšímu či horšímu, který obvykle přichází do týdne, se nedostavil a zánět se vlekl dál. Starého praktika, jako byl doktor Kirkwood, to mátl. Vždyť Archie nebyl tak dlouho pod vodou a nachlazení nemohlo být příliš intenzivní. Šelesty na hochově srdci jej uvedly na pravou stopu. Archieho organismus nebojoval s dostatečnou energií proti nemoci. „Jeho srdíčko je proti nám,“ říkával doktor Kirkwood ustarané matce, když se ho s úzkostí vyptávala, kdy už se Archie uzdraví. „Ale organismus je mladý a má neobyčejnou chuť k životu, nakonec to vyhraje,“ těšil lékař pokaždé Belvinovou, když viděl slzy v jejích očích. Zlá doba, plná strastí na ni uhodila. Manžel byl pryč, daleko někde na lovu, vrátí se až někdy v červenci. Práce má víc než jindy a nestačí na všechno, i když Johnny pomáhá, jak může, ba i malá Nelly se snaží matce nějak ulehčit. Archie potřebuje dohledu a pomoci, ten čas, který mu věnuje, jí chybí jinde. A ke všemu ještě časté návštěvy lékařovy stravují pomalu, ale jistě malé úspory, uložené v otcově almarce, ačkoliv doktor Kirkwood je opravdový lékař chudých a požaduje za své návštěvy a léky honorář, na který by se jeho kolega z Quebecu ani nepodíval.

Za krásné květnové neděle seděl Archie v otcově křesle, které mu matka vystlala poduškami. Byl sám v celé chatě, všichni odešli na návštěvu k tetě do St. George, i Kinga vzali s sebou. Byla to cesta, ke které se Belvinová odhodlala jen s těžkým srdcem. Peníze jí došly, nezbylo než hledat pomoc u sestry. Ta byla už léta vdovou, šla pro většinu ženských obyvatel St. George i okolí ve vlastním malém závodě a slušně se jí dařilo. Prosit o půjčku je vždy těžké, i když je to poprvé a u vlastní sestry. Jak ji přijme, starala se Belvinová - a co řekne, až ji poprosí o výpomoc, třeba jen na krátkou dobu. Manžel se vrátí za dva měsíce a přinese peníze, z těch jí dluh hned zaplatí. Ale i tak ...

Okna světnice jako by se zvětšila, když z nich matka odstranila všechny mechy, a celá místnost se prosvětla. Archie se blaženě protahuje v křesle a otvírá knihu, kterou mu ráno přinesla Maisie. Jsou to Heros of the War, příběhy o hrdinných činech z války, jež velmi miluje. Kniha je hodně zteřelá, některé listy se už v ní jen tak tak drží, mnoho lidí už ji četlo. Archie v ní nejprve listuje a prohlíží si obrázky. Vzpomene na Maisinu návštěvu a zamračí se. „Je, ty jsi zhubnul a jsi celý žlutý, Archie!“ řekla mu jeho malá kamarádka upřímně. Když se zatvářil nedůvěřivě, vytáhla z kapsičky malé kulaté zrcátko a nastavila mu je. „Vida, žába, neumí ještě ani počítat, ale zrcátko musí mít!“ řekl si Archie v duchu. Do zrcátka se podíval jen letmo a s nechutí odvrátil hlavu. „Má pravdu,“ řekl si, „ale nemusí mi ji povídat.“ Jemu samotnému se nelíbil voskově žlutý vyhublý obličej se zašpičatělou bradou, jež spatřil v zrcátku. To byla nějaká cizí tvář, která mu nepatřila. Zapudil nepříjemnou vzpomínku a vyhledal si v knize příběh o výbuchu na lodi „Montblanc“. Znal jej už z otcova vyprávění, ale v knize byly podrobnosti a obrázky.

V předposledním roce války, 6. prosince r. 1917, sestavovali Kanaďané v novoskotském přístavu Halifaxu konvoj do Anglie, na pomoc spojencům. Nad přístavem ležela lehká mlha, když do něho vjížděl francouzský parník „Montblanc“. Měl se zařadit do konvoje a vezl do Evropy výbušné látky a benzol. V mlze se srazil s belgickým parníkem „Imo“, který měl dopravit do Calais šaty a potraviny pro belgické uprchlíky. Jako loď Červeného kříže neplul v konvoji, protože se nemusil obávat německých ponorek. „Imo“ vrazil z boku do přídě „Montblancu“ a přitom praskly některé nádrže s benzolem na palubě francouzské lodi. Vysoce zápalná kapalina se začala roztékat po palubě a okamžitě vzplanula, jak se zdá od jisker, které vznikly třením kovových plátů obou lodí o sebe při srážce.

„Montblanc“ stál v plamenech a výbuch třaskavin, které vezl v podpalubí, byl otázkou jen několika málo příštích minut. Posádka „Montblancu“ ztratila hlavu, spustila na vodu záchranný člun, naskákala do něho a co jí síly stačily veslovala pryč od místa zkázy. Proud zatím pomalu hnál hořící loď, kterou už nikdo neovládal, k místu, kde kotvil britský křižník „Highflyer“. Když velitel křižníku spatřil, co se děje, nařídil spustit dva čluny na vodu, připoutat k nim „Montblanc“ a vyvléci jej z přístavu ven, na místo, kde jeho výbuch nebude s to nikoho ohrozit. Čluny byly spuštěny s největším urychlením, posádka do nich v pořádku a v klidu nastoupila a veslovala k lodi, kde už zatím oheň pronikl do podpalubí k výbušninám. Čluny urazily sotva polovinu vzdálenosti, která je dělila od nesnesitelné výhně, když došlo k výbuchu. Jeho následky byly hrozné. Oba čluny se svými statečnými posádkami zmizely beze stopy. „Montblanc“ se rozletěl na sta hořících troskách, které zpusťovaly celou přístavní čtvrť Halifaxu. Požár zachvátil i vlastní město.

Síla výbuchu byla tak mocná, že kotvu „Montblancu“ našli později na břehu dvě míle daleko od lodi. Těžké lodní kanóny byly vymrštěny na břeh do vzdálenosti přes půldruhé míle. Počet mrtvých se odhadoval na 500, těžce raněných na 8 000 a 20 000 lidí ztratilo přístřeší.

Archie přestal číst a zamyslel se. Vzpomněl si, že otec vyprávěl, že ještě dnes, po desíti letech, jsou v Halifaxu vidět trosky domů, zpusťovaných výbuchem „Montblancu“. Nikdy nezapomněl dodat, že ty nešťastné námořníky z křižníku „Highflyer“ považuje za vzor největšího hrdinství. „Nastoupili do člunů ukázněně a bez odmluvy, ačkoliv věděli, že jdou na jistou smrt,“ odůvodňoval svůj úsudek. Johnny se někdy s ním o tom přel. „To vy jste byli stejní hrdinové, když jste poslechli rozkaz k útoku na nepřátelské zákopy!“ Otec pokaždé odporoval. Voják, i při útoku, má určitou naději, že přežije nebo z toho vyjde s lehkým zraněním. Nikdy nepadnou všichni, do posledního muže. Britští námořníci tuto naději neměli. „Pak je tam ala jejich velitel neměl posílat,“ namítala matka. Otec krčil rameny. „Něco podniknout musel pro záchranu vlastní lodi a konvoje a jinou možnost neměl,“ končil tyto diskuse.

Tiché klapnutí venkovských dveří předsíně vytrhlo Archieho z jeho zamyšlení. „To už se naši vracejí?“ řekl si udiveně. „Vždyť je ještě brzy! A kde nechali Kinga?“ Pes měl ve zvyku ohlašovat se hlasitým štěkáním. Dveře do místnosti se tiše otevřely. Objevil se v nich muž vysoké přehrble postavy. Byl oblečen jako rybář z labradorského pobřeží a přes rameno mu visel ošumělý prázdný chlebník. Obličej měl zarostlý odporným plesnivým plnovousem, tvář do ruda

ošlehanou větrem. Zůstal stát u dveří a rychle se rozhlédl po místnosti. Nepromluvil ani slovo, zavřel dveře a zastrčil závoru. S pravou rukou v kapse dlouhého kabátu přistoupil beze slova k Archiemu. Hochovo hrdlo sevřel škrtivý pocit strachu.

Kapitola 14

Asi hodinu poté, co Želvinová s dětmi a psem opustila Archieho, blížila se k Pidgeon Islandu od severu dora s jedním mužem. Lodka byla sešlá a neoznačovalo ji žádné jméno domovského přístavu nebo škuneru, k němuž patřila. Teprve po velmi podrobné prohlídce by dobrý pozorovatel objevil stopy po vydlaných písmenech. Složil by je dohromady do dvou slov „Mufton Bay“ a podivil by se, co hledá člun z tohoto malého přístavu v těchto místech, sto mil daleko od domova.

Vyhublá tvář mužova nesla stopy útrap. Zřejmě byl unaven, nesnažil se loďku pohánět vesly. Nechal ji volně unášet slabým mořským proudem a jen občas vyrovnal její směr veslem, aby se nevzdálil příliš od pobřeží. Bylo v těchto místech pusté, ale zdálo se, že muž po společnosti netouží. Vyhýbal se lidem, i když občas navštívil jejich obydlí, aby získal něco k jídlu. Měl za sebou dlouhé týdny putování plného strastí. Několikrát unikl jízdě hlídce až v poslední chvíli, ale nakonec přece jen pronásledovatele setřásl se své stopy.

Měl veliký hlad. Naposled jedl včera v poledne, ale syrová ptačí vejce, která nasbíral, jsou špatnou náhradou za oběd. Musí získat nějaké jídlo v té rybářské vesnici, jež se teď objevila za skalním výběžkem, sotva půl míle daleko.

Překvapilo jej, že tak blízko vesnice dosud nepotkal žádnou rybářskou doru a že i pobřeží je opuštěné, jako by všichni obyvatelé odtud odešli. Nevěděl, kde se nachází, ani jaký den v týdnu právě je, pojem času i místa ztratil už dávno.

Odněkud z dálky se nesl přes vodu hlas zvonu. „Aha, počestní anglikáni slaví neděli, proto nikde nikdo,“ řekl si s úšklebkem. Sám se nikdy o bohoslužby nestaral, ačkoliv pocházel z katolické věřící rodiny francouzských Kanadánů.

Nedělní klid byl vítaný, mohl očekávat, že lidé budou v kostele nebo na nějakém církevním shromáždění, a že snadno najde opuštěné stavení, kde si pomůže k jídlu a možná i k penězům. Obojí potřeboval stejně nutně. Blahořečil v duchu kanadské poctivosti, jež má za následek, že se na venkově domy nezamykají. Ačkoliv teď, po válce, už také někdy, přestože cizinců se sem přistěhovalo za války jen velmi málo (je míněna 1. světová válka, kdy byla emigrace do Kanady nepatrná).

Na skalním ostrohu nad malým přístavištěm, stranou od ostatních stavení, stála dřevěná chata, která jevila všechny známky opuštěnosti. Muž přirazil s člunem ku břehu kus nad přístavištěm a vytáhl jej do poloviny z vody. Potom přikrčen a ohlížeje se na všechny strany pomalu stoupal do příkrého vrchu. Mohl sice použít mnohem pohodlnější cesty s oklikou, ale tam bylo riziko setkání s některým obyvatelem vesničky větší.

Před brankou v plotě chaty se muž zastavil. Psi sice nikde nespátli, ale přesto ztlumeně zaštěkal. Když se neozvala žádná odpověď, otevřel branku, potichu přešel dvorek a vzal za kliku dveří do chaty. Jak očekával, nebyly zamčené, jen na okamžik naslouchal v malé předsíni, zda uslyší nějaký zvuk, a když všude panovalo ticho, pomalu otevřel druhé dveře. Vstoupil do světnice, ale u dveří se překvapeně zastavil. Za stolem v pohodlném křesle, obložen poduškami, seděl malý hoch. Před ním na stole ležela otevřená kniha. Hoch k němu obrátil udivený obličej a potom vyčetl muž hrůzu z jeho očí.

Kapitola 15

Muž sevřel v kapse pažbu pistole a rychle uvažoval. Co počít? Přičilo se mu zastřelit bezbranného hochu, ale když to neudělá, hoch jej prozradí policii, které až dosud se zdarem unikal. Když ho zastřelí, nebude na tom o mnoho lépe, policii bude jen chybět popis pachatele. I v myšlenkách se vyhýbal slovu „vrah“. Přistoupil ke stolu a Archie se přikrčil hrůzou. Pak se rozpomenul na námořníky z britského křižníku a pokusil se přemoci svůj strach.

„Co si přejete? A kdopak jste?“ ptal se. Hlas se mu trochu třásl, ačkoliv se snažil promluvit bez bázně. „Jsem cizinec a mám hlad,“ odpověděl muž. Stál teď stranou vedle Archieho. „Když ho baž výstrahy střelím ze zadu do týla, nebude ani vědět, že umřel,“ uvažoval. „Copak to čteš?“ ptal se. Nahnul se mu přes rameno a za jeho zády pomalu vytahoval pistoli z kapsy. Utkvěl očima na otevřené stránce a zastavil na okamžik pohyb ruky se zbraní. „Aha, o hrdinském činu námořníků z „Highflyer“!“ řekl posměšně. Archie jen přikývl. Muž se narovnal, a rozhlédl se po místnosti. Fotografie střelecké čtyř upoutala jeho pozornost. Přistoupil k ní a beze slova si ji prohlížel. Ukázal potom špinavým prstem na desátníka, jenž seděl uprostřed první řady. „Nevíš, kdo to je?“ optal se přes rameno. „Ten uprostřed, desátník? No to je přece tatínek a jmenuje se John Belvin!“ řekl Archie překvapen, že takovou samozřejmou věc někdo nezná.

Muž vytáhl ruku z kapsy, poodstoupil od stěny a chvíli těkal očima od Archieho k fotografii. „Podobný mu zrovna nejsi,“ usoudil. „Když já jsem byl dlouho nemocný,“ odpověděl Archie a potom bez vyzvání, jako by někdo s něho všechnu bázeň sňal, začal cizinci vyprávět o své příhodě na ostrůvku. Muž se posadil na židli a pozorně poslouchal. Očima přitom stále střežil dveře a jedním uchem vnímal všechny zvuky zvenčí. Když hoch skončil své vyprávění, zavládlo v místnosti na dlouho ticho, rušené jen zvukem kyvadla hodin.

„Jak pak ti říkají?“ přerušil muž mlčení. „Mně? No přece Archie!“ řekl hoch udiveně. Muž přikývl hlavou. „Tak poslouchej Archie, co ti povím, a poslouchej dobře! Utíkám před zákonem a nikdo se nesmí dovědět, že jsem byl tady, ve vaší vesnici. Policie ztratila mou stopu a teď by ji znovu našla, kdybys ji o mně pověděl. Když tě zabiju, budu v bezpečí. Nenapadne je, že jsem to byl já, hledají mne daleko odtud na severu.“ Archie se přikrčil strachem, ale při posledních slovech cizincových se napřimil a vyrazil dychtivě: „Já vím, kdo jste a co jste provedl!“ Vzápětí ho napadlo, že tím dává muži nový důvod, aby se ho zbavil vraždou, a poděšeně se schoulil do podušek.

Muž se tvrdě usmál. „Hled, abys na to co nejdřív zapomněl! Podívej se, uděláme spolu úmluvu. Ty budeš přísahat, že

nikomu nepovíš o mé návštěvě, a já tě nechám žít. Ale nemysli si, že mne zradíš! Dovím se to, ať jsem, kde jsem, a vrátím se sem, abych tě potrestal i kdybych měl přitom přijít o život! Tak co tomu říkáš?“ Archie pozvedl dva prsty a řekl vážně: „Přisáhám!“ „Při životě tvém a celé tvoji rodiny!“ řekl muž důrazně. Archie třesoucím se hlasem opakoval jeho slova.

„Dobrá,“ řekl muž a povstal. „V té almárce jsou peníze?“ „Byly, ale už nejsou, maminka je všechny vydala, když jsem stonal. Dneska právě si šla nějaké vypůjčit k mojí tetě,“ odpovídal Archie upřímně. „Věřím ti,“ řekl cizinec. „Ostatně bych musel almárku vypáčit a tak bych se prozradil. Klíč jistě nemáš?“ Archie zavrtěl hlavou. „Ale počkejte!“ řekl a seskočil z křesla. Vytáhl malou dřevěnou truhlu, schovanou pod lavicí, kde měl svoje hračky. Vyndal z ní malou plechovou pokladničku a vysypal její obsah na dlaň. Byly v ní samé nikláky a jen jediný stříbrný půldolar. Muž s úsměvem přepočítal Archieho majetek. „Dolar a pětadesát centů,“ řekl, „Koho jsi oloupil?“ „To jsou moje úspory. Chytáme ryby a maminka je suší a udí. Když je jich hodně, smíme si je prodat. Ale tady vám nikdo za ně moc nedá,“ vysvětloval Archie. Všechn strach s něho spadl. Mluvil s cizincem, jako by ho znal léta. Vzpomněl si, že si stěžoval na hlad. Na polici stál velký hrnec s mlékem a miska s plackami. Byla to jeho svačina, on však neměl hlad. Postavil jídlo před muže na stůl a ten se do něho hltavě pustil.

„A nač vlastně šetříš?“ ptal se plnými ústy. „Na malorážku! Jenže to jde pomalu. A teď, když maminka nepřinese peníze od tety, tak jí ty svoje dám. Johnny už to udělal, ale ten měl víc, skoro pět dolarů.“ Cizinec zatím dojedl. „Dobrá, Archie, a teď bych se rád podíval do vaší špižirny!“ Hoch jej tam ochotně vedl chodbičkou, do které se vcházelo z předsíně. V úzké, podlouhlé a vzdušné komoře visely na bidlech sušené a uzené tresky. Nebylo jich tam mnoho a oba si lámali hlavu, jak je přerovnat, aby hospodyně nepoznala, že nějaká chybí.

„Vezmu si tyhle dvě uzené, jsou lepší,“ řekl muž. „Škoda, že to nemůžeme svést na vašeho psa, že je sežral,“ žertoval, zatím co sekal ryby na menší kusy, aby se mu vešly do chlebníku. „Nebo na rosomáka,“ smál se Archie a vyprávěl o noční návštěvě dravcově. „Jdi se podívat, jestli není někdo venku!“ vyběhl ho muž. Hoch odešel a když se po malé chvíli vrátil, hlásil, že nikde není živáčka. „Tak žij blaze a pamatuj, co jsi přísahal!“ loučil se s ním psanec. Archie beze slova přikývl. Vyšel s mužem na dvorek a díval se za ním, jak přivržen pomalu sestupuje po svahu k moři a rozhlíží se na všechny strany.

Muž sestrčil člun na vodu, ale než do něho skočil, ohlédl se ještě zpátky, nahoru k Archiemu. Výmluvně zvedl dva prsty pravé ruky vzhůru, jako k přísaze. Archie přikývl a zvedl také dva prsty. Díval se pak za ním, jak pomalu a unaveně vesluje, dokud mu nezmizel za skálou Staré ženy.

Kapitola 16

Matka se vrátila v tak dobré náladě, že si ani nevšimla, že Archie je neobyčejně málomluvný. Vzal jen s kývnutím na vědomí roztomilou kytičku žlutých máků a červeného lomikámenu, kterou mu nasbírala Nelly, a když se ho Johnny ptal, co dělal celé odpoledne, odpověděl jedním slovem: „Četl.“ Dalo mu velkou práci, aby se nepustil do vyprávění o svém podivném návštěvníkovi a bylo to čím dál tím obtížnější. „Podívejme se,“ divila se matka, „tak ty jsi snědl celou svačinu! To je poprvé od tvé nemoci.“ Archie už otvíral ústa, aby matce pověděl, kdo se o svačinu postaral, ale v poslední chvíli se zarazil. „Měl jsem hlad,“ řekl neupřímně. „To je dobře,“ chválila matka, „ale pověz mi, co jsi dělal s těmi penězi tady, na lavici?“ Archie seskočil z otcova křesla a běžel k lavici.

Našel tam malou hromádku peněz a rychle ji počítal. Byly to všechny jeho úspory, které naposled viděl na cizincově dlani, jak je počítal.

„Ale to přece tady...“ začal. Zarazil se a nedořekl, že ty peníze tam nechal cizinec z Povunqnituku. „Já jsem si ty peníze připravil pro tebe, kdybys u tety nepořídila,“ vysvětloval pomalu. Matka ho pohládila po vlasech a on se začervenal až po uši. Věděl, že to pohlazení nezasluhuje, protože nemluví pravdu. „Jsi hodný,“ řekla matka, „ale můžeš si peníze zase schovat do kasičky. Teta byla moc milá, půjčila mi, kolik jsem si řekla a ještě se zlobila, že jsem nepřišla dřív. Věděla jen od Johnnyho, že stůněš, ale neměla tušení, jak jsme na tom špatně.“

Archie zatím zahanbeně schovával své úspory a Johnny odvedl matčinu pozornost k večeři. „Mám hlad jako vlk, z těch tetiných máslových koláčků jsem už dávno vytrávil,“ stěžoval si. Matka slíbila, že večere bude hned, udělá tresku s rajským protlakem. Postavila na brambory a odešla do špižirny. Vrátila se za chvíli se sušenou treskou v ruce a s novým problémem v hlavě. „Byla bych se s každým hádala, že těch uzených tresek tam bylo třináct!“ prohlásila. „No a kolik jich je?“ ptal se Johnny. „Jen jedenáct!“ Johnny nedůvěřivě vrtěl hlavou. „To jsi se asi před tím spletla při počítání.“ Archie už chtěl vysvětlit, kam se poděly chybějící dvě tresky, a zase si uvědomil v poslední chvíli přísahu, kterou složil cizinci.

Jeho útrapy se zachováním tajemství nedělní návštěvy trvaly několik dnů, než celá událost v jeho paměti ustoupila do pozadí. Teď už směl ven na krátké procházky. Zpravidla měl přitom společnost kamarádů svého věku, kteří v létě nechodili do školy a pomáhali při různých pracích doma a venku. Jejich hovory se většinou točily kolem lovení ryb. To bylo nejrozšířenější zaměstnání na pobřeží pro hochy i muže. Matka s Johnnym pracovali na louce, sušili pokosenou trávu, aby Lyska měla potravu na zimu, až sníh pokryje lišejník i mech a mráz spálí trávu.

Archie seděl za teplého podvečera před chatou a vyhlížel návrat ostatních členů rodiny. Spatřil je zdaleka a mával na ně. Lyska táhla malý žebřík, vysoko naložený senem. Nelly se svou pannou se vezla, matka s Johnnym šli podle vozu. Lyska se blížila k domovu pomalým důstojným krokem a Johnny zdálky něco křičel na bratra. Nerozuměl mu, dokud nepřijeli blíž. „Neseme velikou novinu,“ oznamoval Johnny, „to se budeš divit!“ Matka sice mínila, že by s tou novinou, kterou se dověděli od jednoho obyvatele ze St. George, mohl počkat až po večeři, ale Johnny to nevydržel. Zatím co vypřahali Lysku a skládali seno, vyklopil ji Archiemu celou.

Před týdnem plul vládní kutr „John Ray“ na sever k úžině Belle Isle sledovat pohyb ledu, který se tam nahromadil. Asi

padesát mil jižně od St. George potkal muže v doře. Vesloval na jihozápad a byl sám. Hlídka na palubě kutru se ho chtěla optat, zda neví, jaký je stav ledu v belle-isleském průlivu. Zavolala megafonem, aby přirazil ke kutru, ale muž místo aby uposlechl, obrátil doru k pobřeží a začal veslovat ze všech sil pryč od kutru. To bylo důstojníkovi, jenž velel hlídce na palubě, podezřelé a protože s kutrem nemohl muže pronásledovat kvůli pobřežním mělčinám, dal spustit na vodu motorku.

To trvalo určitou dobu a muži v doře se zatím podařilo dorazit ke břehu. Vystoupil ze člunu a dal se na útěk pryč od pobřeží, ačkoliv byl znovu důrazně vyzván, aby zůstal stát. Posádka motorky se pustila za ním a po třetí výzvě dal její velitel vystřelit na výstrahu do vzduchu. Muž se zastavil a opětoval palbu. Nestřílel ze svého revolveru do vzduchu a jeho kulka si našla přesně cíl. Jeden ze tří mužů, kteří ho pronásledovali, klesl smrtelně raněn. Jeho dva druzi zalehli a zasypali muže, jenž se dal znovu na útěk, celou salvou výstřelů. Zhroutil se v jejich palbě a když k němu došli, shledali, že je mrtev.

„A hádej, kdo to byl?“ optal se Johnny vzrušeně Archieho. „Kdo?“ hlesl Archie, jenž naslouchal bez dechu bratrovu vyprávění. „Ten muž ze severu, z toho místa s podivným jménem, co zastřílel v zimě Eskymáka!“ hlásil vítězně Johnny. Povšiml si bratrovy rozčilené tváře. „Prosím tě, co ti je?“ ptal se udiveně. Archie se beze slova odvrátil a dal se do usedavého pláče.

Kapitola 17

Snad nikdy nebylo u labradorských břehů tolik ryb, jako toho červencového dne, kdy se Johnny s Archiem chystali se svou dorou na lov. Tresky, makrely a sledi se tu jen hemžili a Tom, Maisiin bratr, tvrdil dokonce, že zahlédl nad ostrůvkem v hlubší vodě smetanově bílou běluhu, nejmíň čtyřicet stop dlouhou. Ale Tom byl znám svým přeháněním a ani Archie mu nevěřil.

King sledoval s velkým zájmem přípravu k lovu, ačkoliv věděl, že tentokrát ho s sebou hoši nevezmou. Byl to moudrý pes, jenž dobře poznal, kdy se jedou vybírat ptačí hnízda na ostrůvku a kdy na lov ryb, kde jej jeho mladí páni nemohou potřebovat. Uznal, že by se do člunu ani nevešel, co všechno do něho nanosili. Rybářské šňůry, poplavky, pytle na ulovené ryby, džbery s malými rybkami, jako návnadu a kdo ví, co ještě všechno.

„Vraťte se mi včas do večere!“ křičela na hochy od chaty matka. „Jistě se vrátíme, vždyť budeme mít hlad!“ volal Johnny. „Na shledanou!“ Vzali s sebou sice uzlík placek, ale co to je pro dva hladové hochy na celé odpoledne?

„Kam pojedeme?“ ptal se Archie, jenž se vždy podržoval vedení svého staršího bratra. „Kus nahoru a potom dál od břehu, směr na Ostrov racků, tam bude ryb jako komárů,“ prohlašoval sebevědomě Johnny. Zdálo se, že se nemýlí.

Když o hodinu později vyhodili své udice, netrvalo ani pět minut a Archieho zelený poplavek se začal prudce zmitat.

Archie jásal, když po značném úsilí vytáhl do člunu tučnou tresku skoro pět stop dlouhou. Johnny mu ji pomohl zdolat, zabít a uložit do pytle a sportovně mu blahopřál. „Však na mne taky něco zbyde,“ těšil se. Skutečně také za několik minut vytáhl dvě menší makrely, jež mají velmi chutné maso. „Ty jsou lepší než tresky,“ řekl uznale Archie.

„Maminka by je mohla upéct na kmínu k večeři.“ Johnny, jenž zatím věšel na háčky odbočných udíček nové rybky jako návnadu, jen přikývl. Zastával názor, že při chytání ryb se nemá mluvit, ale Archie to dlouho bez řeči nevydržel.

Provázel každý nový úlovek jásavým výkřikem a neustále počítal, kdo z nich chytil víc.

Pytle se rychle plnily rybami a Johnny usoudil, že za chvíli se už do nich nic nevejde. „Bude čas se vrátit,“ řekl. „To je škoda, když je tu tolik ryb a tak hezky nám jdou na udici,“ litoval Archie. „Ani už nemáme ryby kam dávat, pytle jsou plné,“ namítl Johnny. „Můžeme je skládat na předeek, jen tak na dno dory,“ navrhoval Archie. Johnny se rozhlédl po moři. „Podívej se, led!“ upozornil bratra. Na obzoru, severně od nich, se vynořily nízké malé ledovce a pomalu pluly proti nim. Na východě, těsně nad obzorem, se objevil dlouhý černý chochol kouře z lodního komínu. Johnny si zaclonil oči proti slunci a zadíval se na loď. „To je parník z Quebecu do Glasgowa,“ prohlásil Archie, jenž měl bystřejší zrak než jeho bratr. „A nějak pospíchá!“

Johnny pocítil neklid. Vzpomněl si, co tvrdí otec, že led přináší zpravidla s sebou mlhu. „Jedeme domů!“ prohlásil velitelsky. Archie neochotně stáhl šňůru s poplavkem a udicemi a uložil ji do košíku. Johnny, jenž už zatím svoje nářadí složil, opřel se do vesel a rázně člun stočil k návratu. „Já ti pomohu veslovat,“ nabízel se Archie. Johnny souhlasil, ačkoliv musil polevit v tempu, bratřík nestačil veslovat tak rychle, jako on. Seděl v přední části dory, aby mohl řídit člun vesly, a s rostoucí úzkostí pozoroval moře i oblohu. Zvedl se vítr a ze začátku jim byl příznivý, ale pak přeskočil na jihozápad a zesílil. Moře se rozčeřilo krátkými nízkými vlnami a veslovalo se hůře. Ačkoliv pluli teď pomaleji, vyzval Johnny bratra, aby nechal veslování a odpočinul si. Archie ochotně uposlechl, veslování jej počalo namáhat. Na severním obzoru se objevil úzký pruh mlhy a Johnny se opřel rázněji do vesel. Přestože vítr vanul proti mlze, stoupala rychle od obzoru vzhůru k nadhlavíku. Úzké dlouhé bílé jazyky se od ní oddělily a začaly dohánět člun. Za chvíli jej obklopily ze všech stran, ale mlha stále ještě byla řídká a břeh hochům nezmizel z očí. To však netrvalo dlouho. Bělavá clona, z níž čísel syrový chlad, zhoustla a zakryla všechno, skalnatý břeh, plující ledové kry i slunce. Občasné poryvy větru, který se zatím ztišil, ji pokaždé na okamžik rozehnal, ale jen v malém okruhu kolem člunu. Mlha se hned zase vracela a obklopila hochy ze všech stran. Břeh už se neobjevil...

Kapitola 18

„Co teď?“ obrátil se Archie k bratrovi. Přestože se přemáhal, bylo znát úzkost v jeho hlase. Johnny přestal veslovat, když je mlha obklopila a usilovně přemýšlel. „Já bych řekl, že by bylo nejlepší zamířit k Ostrovu racků a počkat tam, až se mlha vytratí,“ odpovídal Archiemu na jeho dotaz. „A proč ne rovnou domů?“ namítl Archie. „Protože máme na ostrov mnohem blíže a směr k nám domů bychom asi v mlze nenašli.“ Archie se s ním ještě chvíli přel, ale potom

projevil souhlas. „A víš, kde vlastně Ostrov racků leží?“ ptal se. Johnny byl přesvědčen, že ostrov najdou, zahlédl jej asi půl míle před nimi proti větru po levém boku právě, když jim mlha uzavřela výhled.

Johnny vesloval hodinu a ještě hodinu. Archie seděl na zádi a rozhlížel se pilně na všechny strany. Byla mu zima a tak si schoval nohy pod malou luggrovou plachtu, kterou vezli s pomocným stěžněm s sebou. Každou chvíli se vynořil z mlhy plující led a Johnny na bratrovo upozornění závčas změnil směr, aby se s ním nesrazil. Snažil se sice pokaždé vrátit doru do původního směru na Ostrov racků, ale nebyl si jist, zda se mu to vždy správně podařilo. Nebylo čím se řídit, mlha zastírala rozhled, na všechny strany a dora neměla kompas. Johnny ani nevěděl, jak dlouho vesluje, neměl hodinky, ale podle únavy usuzoval, že už to budou asi dvě hodiny. Dávno by už musili dorazit na Ostrov racků, kdyby byli dodrželi správný směr, vždyť nemohli být od něho dál než půl míle ve chvíli, kdy je mlha pohltila. Úzkost sevřela Johnnyho srdce, ale před bratrem předstíral veselou náladu. „Těch mozolů, než dojedem domů, ' Archie,“ -volal -na něj, „neudrím v rukou ani lžici, budeš mne musit krmit!“ Archie místo odpovědi polekaně vykřikl: „Pozor, uhní doprava, útes na levém boku!“ Johnny se polekaně otočil a vzápětí pustil z rukou vesla. Skočil k malé kotvě, která ležela v přidi. Vyhodil ji v posledním okamžiku, kdy už se bok člunu otíral o skalnatý útes, na kterém se moře vysoko pěnílo.

„Fuj, to byl foťr,“ odplivl si a utíral si rukávem zpocené čelo. „V poslední vteřině jsme to chytli. To jsi ten útes neviděl dřív?“ Archie se dušoval, že ne, všude byla mlha, ostatně se víc rozhlížel ve směru po pravém boku dory, kde měl ležet Ostrov racků. Johnny uznal, že má pravdu, co však si počnou teď? Směr na ostrov ztratili a nemělo smysl v té mlze jej hledat. Den ostatně už hodně pokročil, za chvíli se začne stmívat. Dnes už jistě domů nedojedou. Matka se bude zlobit a strachovat, ale nedá se nic dělat.

„Nejlepší bude, Archie, když si tu pár hodin odpočneme a něco sníme,“ prohlásil Johnny. „Když se mlha v noci zvedne a bude jasno, zkusíme najít správný směr a povേശujeme domů. Měsíc je v poslední čtvrti a posvítí nám na cestu. Místo dnes večer přijedeme domů zítra ráno, to nebude tak zlé. Maminka bude mít radost, že jsme se vrátili, a ani nás snad nepotrestá.“ Johnny bratra uklidňoval, ale uvnitř sám v sobě zdaleka tak klidný nebyl. Nemají žádné jídlo, trochu vody v láhvi a uzlík ovesných placek, to je všechno.

Je chladno a oni nemají nic k rozdělení ohně, ani dříví, ani zápalky.

Archie souhlasil s odpočinkem, ačkoliv několik posledních hodin už nevesloval. Měl však hlad a byla mu zima. „Tomu se dá snadno odpomoci,“ prohlásil Johnny vesele. „Tady máš můj kabát, já se zahřeju rozcvíčkou, když mi bude zima. A pokud jde o hlad, uděláme si hostinu, uvidíš!“ Rozřízl hbitě tresku, vyňal z ní játra a namazal je na ovesnou placku. Archie jedl horlivě a když snědl svůj podíl, sháněl se po pití. Toho však měli velmi málo, v láhvi byla necelá pinta vody, na každého jen pár loků. Johnny mínil, že by si měli trochu schovat na pozdější dobu, ale Archie měl velkou žízeň. Vypil najednou nejen svůj podíl, ale ještě trochu z toho, který patřil právoplatně Johnnymu. Ten chtěl něco namítnout, ale když se dotkl bratrovy ruky a zjistil, že je horká, uvědomil si, že Archie má horečku. Spolkl svoji výtku a starostlivě bratra uložil pod plachtu.

„Hned si lehnu k tobě a budu tě hrát, jen co spláším trochu ledu, abychom měli co pít,“ těšil ho. „Kdyby tu byl King, hrál by mne z druhé strany,“ řekl toužebně Archie. Dehtovaná plachta se nehodila za pokrývku, stále někde odstávala a otvorem doléhal vzduch z venku, čím dál tím chladnější. „To bychom potřebovali dva Kingy, jednoho taky pro mne,“ poznamenal Johnny. Snažil se předstírat veselost, aby bratra potěšil, ale dobře mu nebylo. Nepochyboval, že se zítra domů dostanou, jen co ta mlha sejde a bude vidět břeh, ale začal mít strach o bratra. Jak to všechno vydrží, když teprve nedávno se uzdravil ze závažné nemoci?

Zabalil jej do plachty, jak to jen šlo, a přestěhoval se na záď člunu. Pátral po ledu, který se občas vynořil ze šedé mlhy jako bělostný příznak a pomalu míjel člun i útes, hnán proudem k jihu. Konečně se objevila malá nízká kra tak blízko člunu, že ji mohl přitáhnout hákem k jeho boku. Odsekal z ní malé kusy a napěchoval je do dvou džberů, odkud dříve vylil mořskou vodu s malými rybami. Led se mu moc nelíbil, měl modrobílou barvu čerstvého ledu a bude v něm ještě trochu mořské soli, ale prozatím neměli na vybranou. Když skončil tuto práci, vlezl si Johnny pod plachtu a přitiskl se k Archiemu. Slunce už dávno zapadlo, ale tma nebyla úplná. Mlha kolem člunu bělavě světélkovala a vanul z ní vlhký vtíravý chlad. Panovalo hluboké ticho, jen chvílemi šplouchla vlna o útes nebo bok člunu a z dálky se ozval křik nočního ptáka. Přesto nemohl Johnny dlouho usnout. Myslel na domov, jak asi se matka o ně strachuje a co malá Nelly, ta už je jistě oplakala. Také otec se má právě teď někdy vrátit domů z první části rybářské kampaně. Archie se každou chvíli zimomřivě vrtěl a něco si povídal ze sna. Johnny ho vzal za ruku, nebyla horká, a to ho potěšilo, ale puls bil chvílemi rychle a nepravidelně. Johnny zneklidněl. Byl pevně přesvědčen, že zítra se domů dostanou, ale bál se o Archieho. Co když ho přiveze domů nemocného, co matka řekne? Dala mu ho na starost a on ji vždycky ujišťoval, že se Archiemu nemůže nic stát, že dá na něj dobrý pozor. Za tohle přece nemohl, copak věděl, že přijde mlha? Začala se ho pomalu zmocňovat nejistota, že přece jen není bez viny. Co asi řekne otec? Ten měl ve všem poslední a rozhodné slovo. Johnnyho nikdy nenapadlo o jeho správnosti pochybovat, otec ho vždycky dovedl přesvědčit. „Řekne, že jsem se neměl pouštět tak daleko od domova,“ usoudil v duchu Johnny. „Byl bych měl dost času se“ vrátit, než mlha zhoustla a všechno zakryla!“ Začal rozvažovat, jestli by byl měl čas k návratu nebo ne, kdyby byli veslovali jen asi míli nebo dvě od Pidgeon Island. Pak se mu pomalu myšlenky zmátly a nakonec je únava zapudila z paměti. Usnul pevným a hlubokým spánkem beze snů.

Kapitola 19

Bylo už k polednímu, když nepočtená flotila rybářských škunerů vjížděla do malého přístavu osady St. George. John Belvin se rozloučil s kamarády na škuneru „St. Andrew“ a dal se po pobřežní cestě pěšky domů. Nejprve měl v úmyslu jít přes osadu a koupit nějaké dárky ženě a dětem. Kampaň byla úspěšná, majitel škuneru ryby dobře prodal, a na Belvina připadl slušný podíl. Uvažoval cestou, co všechno bude potřebí pořídit nového do domácnosti, šaty dětem a

ženě, nové boty hochům, trhají je přímo před očima, zvláště Johnny, a vyrůstají z nich, opravit vůz i chatu - bylo toho tolik, že se peníze, které přinášel domů, skoro ihned zase rozejdou. Naštěstí vyjedou zase brzy na druhou část lovu, budou pracovat až do konce října, a bude-li jim počasí a moře přát jako dosud, snad přece něco zbude na dlouhou zimu. Bezděky zrychlil krok, pociťoval podivný neklid a nevěděl dobře proč. Zdálo se mu, že vyhlížel svou chatu, neviděl nikoho kolem ní, ale to nebylo nic divného. Je červenec, na poli plno práce a hoši jistě pomáhají matce i s Nelly, den je krásný, třebaže trochu mlhavý. Přece se někdo ozval, King hlasitě štěkal u vrátek plotu a když je otevřel, vítal jej obvyklými projevy radosti. Belvin ho jen zběžně pohladil a vešel do chaty. Nelly mu běžela vstříc a propukla v pláč, když ji vzal do náruče a líbal. „Archie a Johnny jsou pryč už dlouho, včera odjeli a ještě se nevrátili,“ vzlykala. Belvin strnul úlekem. „Co to povídáš, Nellynko, to přece nemůže být pravda,“ řekl nedůvěřivě. Postavil dcerušku na zem a otíral jí slzy. Začala zmateně vyprávět, jak odjeli v doře na ryby, ale dřív než skončila, vešla Belvinová. Vracela se z pole připravit oběd pro sebe a pro dcerku.

S pláčem se vrhla manželovi kolem krku a zapřísahala jej, aby se hned vydal za hochy. Byla by to provedla sama hned ráno, ale Nelly se nechtěla od ní odloučit, ona zase ji nechtěla vzít s sebou a teď právě se dohodla se sousedy, že u nich Nelly nechá a vyjede v Belvinově doře hledat hochy. „Pojeď hned a ne sám, to není práce pro jednoho člověka,“ řekl Belvin. „Od severu se hnuly ledy a jestli hoši zajeli do mlhy, pak jistě zabloudili a dá to práci je najít.“ Snažil se předstírat klid, aby upokojil ženu a dcerku, byl však velmi polekán. Chvatně něco snědl a potom vyšel ven. Nad chatou, na malé návsi, kde se občas scházivali obyvatelé vesničky k večerním pověrám na lavičkách pod skupinou stříbrných smrků, se zastavil. Zatroubil na mlžný roh, třikrát dlouze a třikrát krátce a opakoval toto znamení nouze, které zná dobře každý plavec. Ze stavení, pořádku roztroušených na návrší, začali vybíhat lidé, muži, ženy i dospělejší děti. Obstoupili ho a doléhali na něj dotazy, co se děje, proč je svolává. Byl rád, když shledal, že mezi muži jsou i statní mladí rybáři, kteří se dnes vrátili společně s ním do St. George. Ty potřeboval nejvíce. Pověděl jim v krátkosti, co se stalo a prosil je o pomoc.

Starý bělovlasý McLaughlin, Maisiin dědeček, zavrtěl pochybovačně hlavou. „My už o tom víme, Johnne, a právě jsme se chystali vyplout. Ale bude to zlá práce. Tvoji synkové vypluli včera odpoledne. To už jsou celých čtyřicet hodin na moři. Museli zabloudit, to dá rozum, jinak by byli dávno doma, jistě nelovili daleko od vesnice. A teď, v tuhle dobu, se hýbají ledy od severu a každou chvíli spadne mlha. Nevím, nevím, no pomoz ti pánbůh!“ To byla málo útěšná řeč, ale Belvin v duchu musil dát starému zkušenému muži za pravdu. „Dobrá, nebudem nad tím dlouho dumat a vyplujeme,“ rozhodl statný čtyřicátník, rybář Jerry Hansen, starosta této malé obce a Belvinův druh z posádky na „St. Andrew“. Obrátil se rázně k malému hloučku rybářů: „Za půl hodiny dole v přístavu každý, kdo jen trochu může, a vyrazíme!“

O půl hodiny později se ukázalo, že všichni mladí muži z osady uposlechli, bez výjimky jeho výzvy a že se k nim připojili i hlouček starších hochů, kteří se dovedli pořádně opít do vesel, když bylo zapotřebí. Třicet dor vyplulo z Pidgeon Island odpoledne, dlouho ještě před západem slunce. Moře bylo klidné, vál jen slabý vítr, ala rozhled nebyl dobrý, sotva míli a ještě méně. Nad mořem visela lehká mlha a sluneční paprsky pronikaly její clonou jen ztlumeně. U obzoru už houstla a Jerry Hansen, velitel člunové flotily, ji starostlivě pozoroval. Nad Ostrovem racků svolal všechny čluny k sobě a muži drželi poradu. Rozhodli se, že budou hledat nepřetržitě osmačtyřicet hodin a potom se vrátí domů. „Jsi chlap, Johnne, a dovedeš se podívat pravdě do tváře, vždyť jsi byl ve velké válce,“ řekl Jerry Hansen Belvinovi. „Uznáš, že pak už hledat nemá smysl. I kdybychom nakrásně hochy našli, nemohou být na živu. Zbytečně bychom nasazovali vlastní životy, máme doma ženy a děti. Ty ostatně taky.“ Belvin zaťal zuby a mlčel. Uznal, že kamarád má pravdu. Dory se rozdělily do velkého vějíře a pomalu vypluly k severu. Rybáři se dohodli, že zajedou až k belle-isleské úžině, dál to nemělo smyslu plout, bylo vyloučeno, aby mladí hoši pronikli za úžinu, i kdyby použili pomocnou plachtu. Nebyl to jejich směr, domov ležel právě na opačné straně. Dory se záhy rozptýlily a jen mlžné rohy jejich posádek občas ohlásily jejich polohu. Mlha se k večeru rozptýlila, noc však byla tmavá a rybáři zajeli k pustému pobřeží odpočinout si a trochu se prospat, dokud nevyjde měsíc.

Maisiin bratr Tom vesloval s Belvinem v jeho doře, aby mu nebylo smutno. Zaváděl ustavičně hovor na zmizelé kamarády, ale Belvin odpovídal jen jednoslabičně. Žena mu pověděla o Archieho nemoci a starosti o mladšího synka ho tížily nejvíce. Což Johnny, to už je takřka celý chlap, má železné zdraví, dovede už zastat kus práce, o toho se bál mnohem méně. „Vždyť Johnny s Archiem jistě chytli nějaké ryby a pít mají co, každou chvíli tu plave pořádný kus ledu,“ rozprávěl Tom svůj optimistický rozhovor. Belvin potřásl hlavou. „Jídlo a pití mají, Tome, to je pravda, ale nic víc. Vidiš, jaká je hrozná zima, oheň si nemohou rozdělat a ohřát se. My máme deky a jektáme zuby. Pojď, vyrazíme zase, zahřejem se veslováním, měsíc zrovna vychází!“ Uvolnili kotvu, vytáhli ji do člunu a vyjeli. Mlha se rozptýlila a zlatý srpek ubývajícího měsíce se vyhoupl nad hladinu. Dora plula pomalu k severovýchodu. K ránu se zvedl mírný vítr od pobřeží. Vztyčili pomocný stožár s luggrovou plachtou na koso postavenou a pluli nyní rychleji. Veslování nechali, zahřáli se už dost. Brzy vyšlo slunce a začalo být tepleji.

Tak pokračovali celý den a jejich cesta nebyla snadná, stále se museli vyhýbat plujícím kram, malým i velkým. Tom každou chvíli zatroubil na mlžný roh a potom pokaždé několik minut čekali a napjatě naslouchali, ozve-li se hlas ztracených hochů jako odpověď. Čekali marně. Jen křik mořského ptáka jim odpovídal a občas slabý hlas mlžného rohu některé dory z jejich flotily. Tak uplynul celý den a večer zakotvili ve společnosti několika jiných dor u malého ostrova těsně pod belle-isleskou úžinou. To už byli padesát mil daleko od Pidgeon Islandu a měli co dělat, aby se dostali do večera příštího dne domů.

Vyrazili zase před úsvitem a čluny se od sebe oddělily, aby zaujaly při hledání širší čáru. Rybáři teď veslovali na jihozápad, domů, a ranní vítr od pevniny jim zase ušetřil práci na několik hodin. Všechno hledání bylo marné. Hodinu před západem slunce se celá flotila třiceti dor shromáždila u Ostrova racků. Tak, jak společně vypluli, tak se zase vraceli do své vesničky, která ležela nedaleko. Na člunech panovala pochmurná nálada, nikdo nemluvil. Jen Tom se nevzdával

naděje, jeho mladistvý optimismus byl nezdolný. „Třeba už Johnny s Archiem někde odpočívají v nějaké vesnici na břehu a mají se dobře, já myslím, že to tak bude,“ těšil Belvina. Když přivázali čluny ke kúlům u malé přístavní hráze, děkoval Belvin kamarádům za všechnu jejich obětavou pomoc. Loučili se s ním jeden po druhém se slovy. „Potěš tě pánbůh, Johne!“

Kapitola 20

Přestože byl velice unaven, budil se Johnny každou chvíli zimou. Celé tělo ho bolelo od nehybné polohy, kterou se snažil udržet, aby nevzbudil Archieho. Bratřík spal neklidně, vrtěl sebou a chvílemi si něco povídal ze spaní. Johnny mu nerozuměl, ale ani se o to nesnažil. Měl plnou hlavu myšlenek jak teď dál, kde asi jsou, jak daleko od domova. Věděl jen povšechně, že Pidgeon Island leží někde na jihozápadě, ale jak daleko, nedovedl odhadnout. Když byli na cestě, hnal je vítr na sever a mořský proud na jih a oni ještě ke všemu při veslování musili co chvíli měnit směr, aby se nesrazili s některou plující krou. Ten útes, u kterého zakotvili, mohl zrovna tak patřit k pobřeží, jako k nějakému ostrovu, blízko země jich bylo plno. Noc byla mrazivější, čím více se blížilo jítro, tmavá a rozhled sotva na délku člunu.

„Ne, já tady mrznout nebudu!“ řekl si Johnny rázně. Opatrně, jak jen mohl, vylezl zpod plachty a zabalil do ni bratra. Dával dobrý pozor, aby jej přitom neprobudil, ale jak se zdálo, Archie o ničem nevěděl. Johnny si povzdychl, když mu sáhl na čelo a ucítil, jak je horké. „To si to od matky pěkně vypiju, že jsem na Archieho nedal pozor! A jestli se zatím vrátil otec, pomoz pánbůh!“ mluvil sám k sobě. Byl by se málem převálil, když konečně vstal, tak měl všechny klouby ztuhlé zimou. Několikrát rozpažil a zkusil dřepy. První šel bídě, skoro jej složil na dno člunu, ty další však už byly lepší. „Ostatně jaký tělocvik,“ bručel sám k sobě Johnny, „až budu veslovat, nacvičím se dost a zahřeju se jaksepattí!“ Uvolnil kotvu a prozatím ji uložil na zádi, na přidi člunu, kde bylo její obvyklé místo, spal bratr.

„Jo, ale teď kudy kam?“ rozvažoval nahlas Johnny. To byla otázka nad jiné důležitá. Kompas neměl a tak mohl stejně dobře veslovat k domovu, jako pryč od něho, do belle-isleské úžiny, když nevěděl, kde která světová strana leží. „Jsem to chytrák!“ uhodil se pojednou do čela. „Vždyť k ránu má vyjít měsíc a ráno už nemůže být daleko.“ Pilně se rozhlížel kolem dokola a skutečně se mu zdálo, že mlha je trochu světlejší po levém boku člunu. „Dobrá, tam by mohl měsíc být a tam je tedy východ,“ řekl spokojeně. „Zkusíme to.“ Odstrčil veslem doru od útesu a opatrně zabral. Bylo tu už dost hluboko, vesla se nikde nedotkla mořského dna. Johnny vesloval rázněji - a dora se dala pomalu do pohybu.

Kolébání člunu vzbudilo Archieho. Chvilku se rozhlížel ospalýma očima, nedovedl si ujasnit, kde to vlastně je. Potom si na všechno vzpomněl a málem by se byl dal do pláče. V poslední chvíli zadržel slzy. To by si dal, brečet před bratrem! Hned by uslyšel, že si má jít hrát s panenkou, jako Nelly, a ne jezdit na lov ryb! Johnnyho ale tentokrát ani nenapadlo, aby si bratříčka dobíral, i kdyby se byl skutečně rozplakal. Měl o něj velkou starost, ale snažil se ji před ním skrýt.

„Haló, ospalče, už se vaše lordstvo probudilo?“ zvolal vesele. „To vím, to by se ti tak líbilo, vézt se jako milostpán a brácha ať se dře u vesel. Jen pojď a taky si trošku zavesluj, to ti jaksepattí rozproudí krev!“ Nestál o bratrovu pomoc, dora nebyla těžká a on sám stačil na veslování, ale povšiml si, že Archie jektá zuby. Mohlo to být stejně horečkou, jako zimou, ale usoudil, že trochu pohybu mu bude dělat dobře. „To se ví, že ti pomůžu,“ řekl Archie sebevědomě a přemístil se na své veslařské sedadlo. „Aspoň se trochu zahřeju. Jen kdybych neměl takovou žízeň.“ Johnny si už před tím povšiml, že Archie má rozpukané rty. „To je snadná pomoc,“ řekl. „Ve džberu a svých nohou máš plno vody a ledu. Ostatně by nám stačilo lízat čln, koukni se, jaká je na něm námraza! A co hlad, ten nemáš?“

Archie se s nechutí ušklíbl, napil se pořádně a voda se mu zdála slaná. „Brrr, to není moc dobrá voda,“ řekl. „Hlad mám, ale ne moc.“ „Já bych zase jedl jako vlk v zimě,“ smál se Johnny. „Hned si uděláme snídani.“ Složil vesla do člunu a začal lovit v zásobách. Moře bylo jen mírně zvlněné a o člun se nemusil starat, leda by se zase ukázala nějaká plující kra. Pro tu chvíli byla však hladina volná, bez ledu.

„Zase tresčí játra?“ ušklíbl se Archie, když Johnny rozpáral břicho druhé tresce. „Nemám na ně ani pomyšlení, jen bych pořád pil.“ „To nejde,“ odpíral Johnny, „něco sníst musíš, aspoň placku, jinak strašně zeslábneš a budeš mi čerta platný u vesel.“ Tento poslední apel měl úspěch. „Tak ji sem dej!“ natáhl Archie ruku pro ztvrdlou a okoralou ovesnou placku. Jedl ji dlouho a po malých soustech a pak se znovu chopil vesel. Ale šlo mu to čím dál tím pomaleji. Jeho záběry byly stále nepravidelnější a Johnny, jenž seděl za ním na přidi, nestačil uhýbat jeho veslům.

„Víš co, Archie, jdi si zase lehnout pod plachtu, už jsi mi dost pomohl, já to veslování zatím obstarám sám,“ vyzval bratra. Ale Archie se úporně bránil, co si to Johnny o něm myslí, on má přece dost síly a odpočinul si už dost. Ostatně, když vesluje, není mu zima. „Pod plachtou ti taky zima nebude a já ti půjčím ještě svůj kabát, stejně ho musím svléknout, jak je mi horko,“ lákal jej Johnny. To byla pravda, zatím se už rozednilo a slunce, i když ho ještě nebylo pro mlhu vidět, vyšlo nad moře a začalo oteplovat vzduch. Archie se ještě chvíli bránil, ale pak ochotně odložil vesla, oblékl si bratřův kabát přes svůj - byl mu i tak velký - a vklouzl pod plachtu. „Tak já si chvilku zdřímnu, ale pak půjdeš ty pod plachtu a já budu veslovat sám,“ říkal už v polospánku. „Dobrá, však já tě vzbudím, až budu mít toho veslování dost,“ sliboval Johnny. Musil zabrat rázněji, moře se začalo vlnit pod nárazy mírného větru, který se zvedl po východu slunce. Johnny věděl, že ráno vane vítr od pevniny a byl rád, když zjistil, že vane od člunového pravoboku. Byl to důkaz, že v noci zvolil správný směr, přestože se řídil jen slabou září měsíčního srpku, utopeného v mlze.

Byly to jen slabé větrné poryvy, luggrovou plachtu, pod kterou spal Archie, by nebyly napnuly, ale přesto stačily úplně vyčistit moře od mlhy. Johnny se opatrně postavil a rozhlédl se kolem dokola. Stěží utajil výkřik zklamání. Kolem dokola bylo jen moře, širé a opuštěné, jen na severu se bělaly plující ledové kry. Marně hledal zemi a teprve když se zadíval na západ, kde určitě byla, a hodně napnul zrak, zdálo se mu, že vidí pobřeží. Táhl se až na samém obzoru jako úzký sotva nadechnutý proužek, který lemoval moře a byl jen o málo temnější než jeho hladina.

„Škoda, že Archie není vzhůru, má lepší oči než já,“ litoval Johnny. Nechtěl však bratra budit, vždyť sotva usnul těžkým, neklidným spánkem. „Ostatně ho ani nepotřebuju, kam jinam můžu veslovat než na západ, jinde Labrador

není!“ Uspokojen touto úvahou, kterousi říkal nahlas, jako každou svoji samomluvu, sedl si zase k veslům.

Kapitola 21

Johnny vesloval a vesloval, chvílemi odpočíval a také se naobědval. Játra z třetí tresky schovával pro bratra, až na ně dostane chuť, víc tresek neměli. Sám se dal do syrového masa makrel. První sousto mu valně nechutnalo, ale jeho hlad byl všemocný pán a přinutil jej sníst pořádný kus ryby. Pobřeží se pomalu, ale jistě blížilo, i když mu vítr nepřál a snášel doru zpátky, na východ. I moře se víc rozvlnilo a lehká dory se dostávala jen obtížně kupředu. Johnnyho bolely více nohy, které si nemohl pořádně protáhnout, než svaly na rukou. Přes všechny ty překážky se pobřeží pomalu, ale jistě blížilo. Archie se odpoledne vzbudil, jídlo odmítl, ale pil dychtivě, rty měl rozpukané horečkou, která jej ani na chvíli neopouštěla. Přesto si nedal vymluvit, aby neusedl k veslům, i když měl sotva jeden záběr na tři bratry.

„Jsi chlapík,“ povzbuzoval jej Johnny, „ale už bys zase toho mohl nechat. Radši se postav a rozhlídni se po březích, mně se nějak nelíbí. Počkej, já tě podržím,“ přispěchal mu na pomoc, když viděl, že Archie' zakolísal při svém pokusu postavit se na veslařskou lavičku. „Pořádně se rozhlídni, máš dobrý kukadla, lepší než já!“ „To mám,“ usmál se Archie spokojeně. „Ale tenhle břeh jsem ještě jaktěživ neviděl, není na něm človíčka, žádné stavení, ani jediná dora na vodě, kam až dohlídnu!“ Johnny mu dal za pravdu. V paprscích zapadajícího slunce viděl stejný obraz, nadobro pusté pobřeží bez jediného živého tvora. Přesto se rozhodl k němu zamířit přímou čarou, dokud je ještě vidět, zakotvit na mělčině u břehu a ráno se pustit podle pobřeží k domovu.

Archie s ním souhlasil a na nové bratrovo vybídnutí si šel lehnout pod plachtu. Cítil se slabý, hrozně slabý, moc toužil po matce a po jejím soucitu, ale před bratrem si neposteskl ani slovem. Nebylo toho potřeby, Johnny dobře vycítil, jak mu je a měl o něho čím dál tím větší starost. Vesloval úporně ke břehu, ale nepodařilo se mu k němu dorazit. Chyběla sotva míle, když proud přihnál veliké ploché ledové pole, které se položilo mezi člun a břeh. Bylo nejméně míli dlouhé a když se Johnny postavil, aby je přehlédl, zjistil, že mezi jeho odvráceným okrajem a zemí je vodní pruh nejmíň dvě stě stop široký. Nebýt toho, byl by šel pěšky přes kru shánět pomoc pro bratra. Počítal, že kra si sedla na mořské dno a nepohne se, takže by mohl zatím nechat Archieho, jenž .spal, ve člunu. Byl rozmrzen, když zjistil, že tento plán se nedá uskutečnit. Bude muset s dorou kru obeplout, na to je však už pozdě. Slunce zapadlo a brzy bude čirá tma, měsíc vyjde až k ránu. Johnny snědl kousek syrového masa z tresky, dřív, než ulehl pod plachtu, vedle bratra. Rozmýšlel se, má-li Archieho vzbudit a přinutit jej, aby také něco pojedl. Zbývaly ještě dvě ovesné placky, které pro něj schovával. Nakonec se rozhodl, že jej nebude rušit z jeho neklidného spánku. Přikryl bratra i sebe plachtou, jak to jen šlo, a pokoušel se usnout. Ačkoliv byl velmi unaven, nedařilo se mu to. Archie se stále vrtěl a obracel a něco povídal ze spaní. Johnny jednu chvíli zaslechl zřetelněji jeho slova: „To jsem rád, že jsi za námi přijel, tatínku.“ Říkal ještě něco, ale tomu už Johnny nerozuměl. Konečně po několika marných pokusech usnul.

Kapitola 22

Johnny se probudil zimou, posadil se a rozhlížel. Noc byla temná, jen veliká plochá kra, u které byli připoutáni, se v ní matně odrazela bělavým svitem. Moře bylo klidné a nízké dlouhé vlny se rozrážely s tichým šploucháním o ledové pole a člun. Hoch se již chystal znovu se uložit ke spánku, když se mu zdálo, že se zdálky ozval nějaký zvuk. Napjatě naslouchal a po chvíli to zaslechl znovu, ale měl dojem, že to přichází z ještě větší dálky, než prve. Nebyl to lidský hlas, spíš mu to připomínalo temné dunění mlžného rohu. „Hledají nás!“ řekl si a ta myšlenka mu dodala novou naději a sílu.

Nejprve chtěl vzbudit Archieho, aby jej vzpružil dobrou novinou, ale pak si to rozmyslel, bratrovi je líp, když spí. Chvilí ještě napjatě poslouchal, zvuk se však už neozval. Vzpomínal, odkud se ozýval mlžný roh, chtěl plout za jeho hlasem. Usoudil, že zvuk přicházel od pobřeží a z jižního směru. Rozhodl se, že obepluje kru a nebude čekat na světlo. Neprodleně uvolnil kotvu, zaseknutou do ledu, uložil ji v doře a vyrazil.

Musil veslovat pomalu, rozhled měl jen velmi malý, ale stejně už byl tak unaven, že mu k rychlému pohybu vesel nezbývaly síly. Kdyby tak se zvedl .příznivý vítr, vztyčil by stožár a napnul plachtu. Pak by byl u pobřeží zakrátko. Na pomoc větru však nebylo zatím ani pomyslení. Naopak, s pokračující nocí začal vát vítr od pevniny a snášel lehkou doru pryč od jejího cíle. Johnny usoudil, že se daleko od ledového pole nedostal, když zaslechl temný rachot. Trval jen chvíli, pak zeslábl a zanikl. Přemýšlel, co to asi bylo. Patrně vítr pohnul krou, uvolnil ji od mořského dna a rozbil ji. Neměl čas dlouho nad tím přemýšlet, musil věnovat všechnu pozornost křehkému plavidlu.

Moře se zvedlo krátkými křížovými vlnami, které začaly zmitat dorou tak, že Johnny měl plno práce, aby ji udržel proti vlnám, jejichž směr se stále měnil. Každou chvíli stříklo moře do člunu bohatou spršku vody a hoch nevěděl co dřív, zda vylévát vodu ze člunu, nebo držet jej proti vlnám, aby se nepotopil. S těžkým srdcem se rozhodl vzbudit bratříčka, aby mu pomohl. „Hej, ahoj, Archie, vstávej!“ houkl na něj, ale musil svou výzvu několikrát opakovat, než ji Archie, ztracený v říši snů, v hluku moře zaslechl. Konečně procítl, pomalu vylezl ze svého ubohého lůžka a ptal se, co se děje. „Moc se děje!“ odpovídal Johnny vesele. „Za prvé jsem slyšel docela jasně mlžný roh. To jsou jistě naši lidé z Pidgeon Island, kteří nás hledají. Vyrazil jsem za ním, ale moře začalo dovádět, vždyť to sám vidíš. Jestli mi nepomůžeš vylejvat vodu z dory, bude chudinka za chvíli plná a položí se i s námi na dno!“ Archie ochotně souhlasil, že převezme úkol, který mu bratr svěřil. Vylil pitnou vodu z jednoho džberu a začal prázdnit doru. Pracoval sice pomalu, cítil se hrozně slabý, ale měl přece jen úspěch. Johnny se mohl teď plně věnovat řízení člunu a vlny už do dory vnikaly jen ojedinele. Ještě než se rozednilo, byla skoro prázdná, ale také Archie byl u konce svých sil. Schoulil se na sedátko a třásl se zimou z horečky, ačkoliv měl i Johnnyho kabát. Jídlo odmítl, jen dychtivě pil, a pospával s hlavou složenou do dlaní. Johnny měl plno práce s ovládáním dory a nemohl na něj dávat pozor. Měl strach, aby při náhlém naklonění člunu bratr

nespadl do moře, a proto jej přivázal kusem šňůry k sedátku. Pod plachtu jej uložit nemohl, ta byla promáčená mořem a ostatně pořád doufal, že jí bude moci použít na stožár.

K tomu bylo však ještě daleko. Vítr nepřestával vát od země, po ránu ještě zesílil a když se rozednilo natolik, že bylo vidět na několik mil daleko, pokleslo Johnnymu srdce: pobřeží vůbec zmizelo z dohledu! Zase byli na širém moři, bez stopy pevné země kolem dokola, kam jen oči dohlédly! Johnny zaťal zuby. Ani jej nenapadlo se vzdát. Dobrá, země není vidět, ale on ví kde je. Mlha zmizela, rozhled je dobrý, i když nebe je zatažené a vítr chladný. Moře se uklidnilo, mohl udělat přestávku ve veslování. Však už byl-u konce se silami, vesloval tolik hodin od té chvíle, co opustili Pidgeon Island, že to ani nedokázal odhadnout.

Nejprve se postaral o Archieho. Plachta byla provlhlá, tou jej nemohl přikrýt, ale svůj kabát mu nechal. Odvázal jej od sedátka a uložil na zádi do dory, kde bylo sucho. Archie se přitom ani ne-probral ze svého spánku. Johnny přendal ryby do jediného pytle a z druhého mu-upravil podušku ,pod hlavu. Byla studená a provlhlá, hochovu rozpálenou hlavu však příjemně chladila. Potom SE Johnny posilnil kusem syrové tresky a douškem ze džberu, kde byl rozpuštěný led. Chvilku váhal nad posledními ovesnými plackami, náramně jej lákaly a Archie stejně neměl na jídlo ani pomyšlení, ustavičně pospával. Nakonec Johnny přece jen přemohl svou touhu po plackách a schoval je Archiemu.

Chtělo se mu spát, ale přemohl se. Moře se začalo zase vlnit a vítr změnil směr. Tentokrát vál od moře k neviditelnému pobřeží a Johnny se zaradoval. S námahou vztyčil pomocný malý stožár a při pevnil jej. Potom se snažil rozvinout promočenou luggrovou plachtu a připevnit ji k stožáru, ale to byla nesmírně svízelná práce, nepoddajné plátno mu stále unikalo z oslábých prstů, rozežraných mořskou vodou, a když konečně čtverhrannou plachtu rozvinul a při pevnil k ráhnu, čekala jej druhá část práce, vztyčit plachtu na stožár. Desetkrát se o to pokusil a desetkrát plachta zase sjela na dno dory, pot se mu lil s čela a poslední síly jej opouštěly, ale on se nevzdal a konečně dostal plachtu tam, kde měla být. Natočil ji ještě správně po větru a potom nadobro vyčerpán usedl ke kormidlu.

Kapitola 23

Vítr nebyl silný, měl však stálý směr. Johnny upevnil kormidlo a podřimoval. Chvillemi se probral ze spaní a rozhlížel se po moři, ale pohled byl stále stejný. Vodní hladina byla nyní prosta ledu a pobřeží se začalo pomalu vynořovat na obzoru jako nezřetelný temně šedý pruh. Dora pod plachtou se mu ustavičně blížila. Odpoledne zahlédl Johnny vlevo před přídíl ještě několik mil daleko malou zátoku, nad níž vyčnívaly stožáry škuneru. Srdce mu poskočilo radostí, ale netrvalo dlouho. Když se schýlil k Archiemu, aby jej probudil a řekl mu radostnou zprávu, že už je konec jejich strastí, shledal, že je v bezvědomí. Marně na něj volal a pak s ním i třásl, Archie se neprobral. Johnnymu pojala smrtelná úzkost, že bratr už nežije. Tak jako na jaře, když jej marně křísil po jeho pádu se skály do moře, tak i teď zkoušel, jestli mu bije srdce a tepna. Zaradoval se, když ucítil obojí, přestože tep byl slabý a nepravidelný. Namočil šátek do studené mořské vody a třel Archiemu spánky. Mělo to účinek, Archie po chvíli vzdychl a na okamžik otevřel oči. Nadarmo však na něj Johnny mluvil, hoch zase oči zavřel a neodpovídal. Usnul nebo opět pozbyl vědomí, ale Johnny v tu chvíli neměl čas se dále o něj starat.

Člun se nebezpečně zakolísal a nahnul se pak na levý bok tak ostře, že hoch málem přepadl přes okraj. Plachta se začala třepat kolem stožáru, který se ohýbal, a všechny jeho úvazky temně zvučely. Johnny poznal okamžitě, co se děje. Vítr přeskočil do opačného směru, jak se to často stává k večeru, a vál teď od země. Stočil také doru a byl nejvyšší čas položit ji kormidlem po větru, aby se nepřevrhla. Johnny to rychle provedl a potom upevnil kormidlo a dal se do spouštění plachty a skládání stožáru. Šlo mu to lépe než vztyčování plachty, protože si při svém kormidlování přece jen odpočinul. „Aspoň se plachta tím větrem vysušila a Archiemu bude pod ní tepleji,“ utěšoval se při své práci.

Ani nepřítel živlu jej nedovedla připravit o pevné přesvědčení, že se nakonec přece jen na břeh dostanou. Měli před sebou třetí noc na moři, ale Johnny si z toho nic nedělal, jen kdyby Archie byl zdrav! Vítr je hnál teď od pobřeží na volné moře a Johnny si umínil, že tomu nebude nečinně přihlížet. Teď, když se podruhé dostali tak blízko k pobřeží, nedá se přece od něho větrem odehnat, i kdyby měl proti větru veslovat celou noc. Ze zkušenosti věděl, že to ani nebude potřeba, protože vítr v noci ulehne.

S určitou námahou stočil zase doru k pobřeží a dal se do veslování. Nepodařilo se mu úplně přemoci vítr, ale země se přece jen od nich vzdalovala jen velmi pomalu a stále ji viděl. Chvillemi přestával Johnny veslovat a staral se, co je s bratrem. Archie ještě nenabyl vědomí a jediné co mohl pro něj Johnny učinit, bylo uložit jej zase do tepla pod plachtu, odkud jeho bezvládné tělo při prudším pohybu člunu vyklouzlo. Byl nad tím smutný, ale nepozbýval naděje, že se bratr rychle uzdraví, jakmile se dostanou na břeh a najdou pomoc.

Nedlouho před západem slunce se protrhly mraky a sluneční paprsky ozářily moře do daleka. Johnny přestal veslovat a rozhlížel se na všechny strany. Pobřeží bylo špatně vidět, díval se na ně proti slunci, ale přesto se pokusil odhadnout, jak je daleko. Usoudil, že to nebude víc jak pět nebo sedm mil, a to musí při trochu klidném moři uveslovat za nějaké dvě hodiny. „Jen kdyby ten protivný vítr chtěl už ulehnout, aby se člověk nedřel nadarmo,“ řekl. Černý trojhranný stín, který se objevil v dálce po levém boku dory, zaujal jeho pozornost. „Copak je asi tohle?“ řekl překvapeně, že by nějaká dory pod plachtou? To by byla ale klika!“ Chopil se vesel, stočil člun kolmo na vítr a vyrazil ve směru třírohé plachty. Vítr naštěstí už slábl, jinak by jeho nápor z boku nebyl příjemný. Johnny ostatně dlouho svůj nový směr nedržel. Černý stín se k němu rychle blížil a za malou chvíli poznal, o č jde. To, co považoval za plachtu dory, byla trojhranná ploutev kosatky, dravého savce z rodu plískavic..

Johnny stočil zpátky doru směrem k pobřeží. Kosatku měl teď po levém boku a zvíře se k němu rychle blížilo. „Snad nejde na nás?“ podívil se. Věděl od otce, že ani mohutný vorvaň neútočí na člun, není-li právě podrážděn. O kosatce ovšem otec tvrdil, že je to stejný dravec na vodě, jako orel ve vzduchu. Má sice jen málo zubů, ale dovede jich jaksepatří užívat. Záhy se přesvědčil, že kosatka o ně nemá žádný zájem. Zhlédl v malé vzdálenosti od loďky běluhu,

kteřou bystré oči kosatky nepochybně vypátraly už z mnohem větší dálky.

Johnny věděl předem, jak zápas mezi oběma zvířaty dopadne a zželelo se mu běluhy. „Uteč, tvoje sestřenka jde na tebe!“ křičel na bělavého savce, jenž si spokojeněrazil cestu vodou a nepochybně o nebezpečí nic nevěděl. Zdálo se však, že běluha jej neslyší anebo že jí jeho křik nevadí. Pokračovala klidně ve své pomalé plavbě a kosatka ji z boku napadla naprosto nepřipravenou. Zápas byl nerovný a vlastně se o něm nedalo mluvit. Běluha se o něj ani nepokusila, snažila se jen uniknout útoku pod hladinu. Ještě dříve než zmizela pod vodou, zbarvilo se moře krví, vytékající širokým pruhem z otvoru v jejím boku, vykousnutém útočníkem.

Johnny by byl rád běluze pomohl a zahnal kosatku, neměl však k tomu žádnou potřebnou zbraň. Obě zvířata mu ostatně zmizela pod vodou, kde kosatka ve svém útoku pokračovala. Johnny vesloval pomalu ke břehu. Ještě než slunce zapadlo nad pevninou, spatřil v dálce zmrzačený trup mrtvé běluhy, unášený volně mořem. Kosatku už vidět nebylo. Noc nastala a byla studená, tmavá a bez hvězd, Johnny vesloval s posledními silami a už jen mechanicky směrem, kde tušil ve tmách pevninu. Byla to už třetí noc, kterou trávil na širém moři, odkázán jen na sebe, s chorým bratrem, jenž byl teď už stále v bezvědomí.

Kapitola 24

Na pobřeží Labradoru, 40 námořních mil od Pidgeon Islandu, leží větší rybářská osada St. Augustine, nedaleko ústí menší řeky téhož jména. Bylo k polednímu a paní Robarová, manželka jednoho rybáře, věšela venku tresky na šňůru, tak, jako se u nás věší prádlo, aby řádně uschlo. Den byl svěží a dosti teplý a větrný, jako stvořený k sušení tresků. Její desítiletá dcerka Rosemary se snažila jí pomáhat, ale činila to tak roztržitě, že ji matka každou chvíli napomínala. „Nevím, co to dneska s tebou je, víc mi překážíš, než pomáháš,“ plísnila ji. „Kam se to pořád díváš?“ Dcerka chvilku váhala s odpovědí, ale pak se přiznala, že ji velmi zajímá dory, která se pomalu blíží ku břehu. „Jsi jako malé dítě!“ kárala ji matka. „Copak jsi nikdy neviděla doru? Není jich tady u nás dost?“ „Ale to není žádná z našich dor, jen se podívej, maminko,“ hájila se Rosemary. Paní Robarová věnovala jen zbežný pohled člunku, který byl ještě dost daleko od břehu, míli nebo dvě. Na tu vzdálenost ani dobře nerozeznala, kdo v doře sedí. „No, to je toho, nějaká cizí dory zajela až k nám,“ odbyla dcerku a přísně jí nařídila, aby přestala lelkovat a podávala jí jaksepatří tresky, jinak nebudou s věšením do oběda hotovy.

Robarovic domek stál nejbliže od pobřeží, tak jako Belvinovic v Pidgeon Islandu. Matka s dcerou jej obývaly v té době samy, otec a dva dospělí synové byli na rybolovu, daleko na' novoskotských výspách. Skončily právě svůj chudý oběd, když se ozvalo klepání na dveře. Znělo slabě a nesměle a ten, kdo klepal, se ani na opětovnou výzvu paní Robarové neodhodlal vstoupit. „Kdopak si to z nás dělá blázný,“ bručela mrzutě paní Robarová, ale Rosemary na nic nečekala a nedočkavě běžela otevřít dveře. Polekaně uskočila zpátky. Na prahu stál cizinec, jehož nikdy v životě neviděla. Byl celý podivně do sebe zhroutený, jako by mu něco tížilo ramena, a opíral se o veřej, jako by se bál, že se zhroutí, když se pokusí postavit se rovně.

Paní Robarová odstrčila dcerku a zaujala její místo u prahu. „Kdo pak jste a co si přejete?“ ptala se návštěvníka. Jak si ho tak prohlížela, viděla, že je to ještě docela mladý hoch, v obličeji velmi přepadlý, s uděšeným výrazem v očích. Pokusil se odpovědět, ale trvalo to chvíli, než z jeho nesouvislých slov pochopila, že už čtyři dny bloudí v doře po moři se svým bratrem. Nevypytávala se už na nic, pomohla mu přes práh do světnice a posadila jej ke stolu. Postavila před něj veliký šálek silného čaje a talíř s plackami a čekala bez otázek, až se unavený hoch nají. Rosemary se dívala na něj s úžasem, jak hltavě jí a nedovedla zkrátit svoji zvědavost. „Odkud jste sem vlastně přiveslovali?“ ptala se. Matka ji přísně okřikla, aby nerušila hosta v jídle, ale Johnny se už zatím natolik sebral, že byl s to pomalu vypovědět celou jejich svízelnou plavbu, která trvala čtyři dny.

„Prosím vás, pomozte Archiemu, leží v doře, já jsem už neměl sílu ho sem donést!“ žádal naléhavě paní Robarovou.

„Hned to udělám, zavolám sousedy,“ slibovala paní a vstala od stolu. Na prahu ji

Johnny ještě zadržel dotazem, kde to vlastně jsou. Nesmírně se podivil, když slyšel, že v St. Augustine, celých čtyřicet námořních mil od domova.

Zde končí příběh dvou hochů ve člunu, příběh naprosto jedinečný, který se nikdy před tím, ani potom, v historii neobyčejných námořních příběhů nevyskytl. Rychlý škuner, který kotvil v malém přístavu osady St. Augustine, dopravil ještě týž den před západem slunce oba hochy do jejich domova.

„Škuner Le Cod Seeker,“

(„Hledač tresků“)

Obyvatelé vnitrozemských států, kteří neznají moře a jeho bouře z vlastní zkušenosti, sdílejí často názor, že příběhy o ztroskotaných lodích patří dávné minulosti. Skutečnost je však docela jiná a ještě dnes, kdy druhá polovina 20. století se už počíná nacylovat ke konci, zaznamenávají námořní statistiky rok co rok 200 až 300 ztroskotaných lodí. A nejde přitom jen o bezmocné plachetnice, jejichž nosnost se počítá na desítky tun, mezi obětmi oceánu jsou i mnohatisícitunové parníky, vyzbrojené silnými parními stroji nebo dieselovými motory. Bouře Atlantiku dosahují často takové síly, že i velké cestovní parníky, které jinak už z konkurenčních důvodů úzkostlivě dbají na dodržování jízdnicí řádů, je raději přechkávají v bezpečí dobře chráněných přístavů a riskují, že dorazí do svého cíle i s několikadenním zpožděním.

1) Mělké moře bývá za bouře zvláště nebezpečné, a každý zkušený kapitán radši čelí rozpoutaným živlům, má-li pod loďním kýlem dostatečnou hloubku. Ví dobře, že útesy, úskalí a výspy, jež se často táhnou na mořské míle daleko od pobřeží, jsou mnohem horším nepřítelem. Takové rozsáhlé výspy obklopují Nové Skotsko a Nový Foundland, nejbohatší loviště tresků a makrel na světě. Táhnou se na stovky mil daleko a jejich hloubka přitom kolísá od 5 do 20 nití (1 nit', námořní míra, přibližně 1,8 m.), a potom náhle přecházejí srázným svahem do hlubin, kde mořské dno leží 4 až

6 mil (Námořní míle, 1,85 km) pod hladinou. Nesčetní námořníci našli na něm svůj poslední odpočinek a kdo by se po něm procházel, vyzbrojen báječným skafandrem Verneova kapitána Nema, klopýtal by každou chvíli o trosky zaryté do jeho bahnitého dna. Je jich tu nespočetně a najdou se mezi nimi i pozůstatky lodí ze starých dob, kdy John Cabot (John Cabot se narodil v italských Benátkách roku 1451. Objevoval ve službách pověstného anglického krále Jindřicha 8.

Nový Foundland a Kanadu.,

Nový Foundland objevil r. 1497 a brzy potom doplul až k pobřeží

Labradoru. Kanadské pobřeží objevili ovšem už mnohem dříve

Vikingové, usedli v Grónsku, jejich objev byl však v Evropě neznámý.

John Cabot se narodil v italských Benátkách roku 1451. Nový Foundland objevil r. 1497 a brzy potom doplul až k pobřeží

Labradoru. Kanadské pobřeží objevili ovšem už mnohem dříve

Vikingové, usedli v Grónsku, jejich objev byl však v Evropě neznámý).

Jedna z takových prudkých bouří vypukla nad Atlantikem asi dva roky po .událostech, vyprávěných na předchozích stránkách. Neobvyklé bylo, že přišla v srpnu. Bouře na severním Atlantiku bývají nejčastější v březnu, kdy ještě rybářské škunery kotví ve svých domovských přístavech, nebo v říjnu, když se už do nich zase vrátily. Byla to opravdu bouře jaksepatří, a jen novoskotské pojišťovny zaplatily tehdy za náhradu ztroskotaných lodí 350 000 dolarů.

Bylo jich bohužel mnoho a jen v samotném

Gloucestru, přístavním městě amerického státu Massachusetts, jež proslulo stavbou nejrychlejších rybářských škunerů, dvanáct žen oplakávalo smrt svých manželů.

Několik hodin před vypuknutím orkánu plul škuner „Cod Seeker“ na jihovýchod od novoskotského mysu Canso. Jeho cílem byly mělčiny u ostrova Sable, který leží asi 110 námořních mil od mysu Canso. Tam bývají nejbohatší rybolovy novoskotských mělčin a moře kolem ostrova je také největším známým pohřebištem ztroskotaných lodí. Škuner „Cod Seeker“ měl domovský přístav v St. George na labradorském-pobřeží. Patřil Dicku Hardymu a mezi jeho čtrnáctičlennou posádkou byli rybáři, známí z minulého příběhu: John Belvin a jeho syn Johnny a Jerry Hansen, starosta malé vesničky Pidgeon Island.

Hansen byl zkušený námořník a kapitán Hardy jej učinil svým zástupcem. Dal na jeho radu, a proto když se začal zvedat vítr od jihovýchodu a „Cod Seeker“ s ním obtížně zápasil, optal se ho, co soudí o situaci. Jemu samotnému se nelíbila už od rána, kdy se na nebi objevily protáhlé úzké klikaté mráčky. Hansen na ně ukázal-“Kočíci ocasy, kapitáne, jak říkali už naši dědečkové, přinášejí vždycky víchr!“ Hardy přikývl. „Je víchr a víchr, Jerry, tenhle se mi moc nelíbí. Dá nám taky práci proti němu lavírovat. Co bys radil? Sable Island je jediným pohřebištem vraků, já bych k nim nerad přidal nový, mého „Cod Seekera!“

Hansen se rozhlédl po obzoru. Moře se zvedalo čím dál tím víc a kdykoliv škuner při lavírování měnil směr, šplíchla tříšť vln až na palubu. „Dáte-li na mne, kapitáne, otočíte kormidlo o půl kruhu a pojedete hezky s větrem v zádech někam k mysu Canso, schovat se tam v některé zátocce.“ Kapitán jen přikývl a bez dlouhého uvažování dal muži u kormidla příslušný rozkaz. Byl nejvyšší čas k takovému ráznému obratu. Vítr zatím už zesílil natolik, že se škuner při otáčení div nepoložil na bok. Manévr se však podařil a „Cod Seeker“ potom ujížděl s plnými plachtami nakloněn pod větrem na levý bok. „Dělá nejmiň pětadvacet uzlů“, podotkl spokojeně kapitán. Stál na přídi s Jerrym a díval se, jak se voda pění po obou stranách předního stěvenu. „Takový vítr bych si přál o závodech!“ (Rybářské škunery pořádají od r. 1923 velké závody plachetnic. Účastní se jich lodí z Nového Foundlandu, Nového Skotska, z Labradoru, z Nového Brunšviku a ze státu Massachusetts. Podmínkou je, že prodělaly nejméně jednu celou loveckou kampaň).

„Aby ho nebylo za chvíli až moc,“ řekl povážlivě Hansen. „Eh, jdi, nesýčkej,“ mrzel se kapitán. „Ostatně při tomhle tempu za dvě hodiny jsme v Green Bay, To Je zátoka, kde budeme jako v pokojíčku.“ „Už abychom tam radši byli,“ bručel Jerry.

Johnny Belvin měl právě hlídku a vyslechl hovor obou mužů. Bylo mu sice už patnáct, to však ještě není věk pro dospělého námořníka, a plavčík se nesmí plést do hovoru kapitána s jeho zástupcem. Johnny se v duchu podívoval, že strýc Hansen je tak nedůvěřivý. Jemu samotnému se bystrá plavba pod větrem jaksepatří líbila. Když potom Hansen poodešel k přednímu stěžni a nacípával si lulku, dodal si Johnny odvahy a přistoupil k němu s dotazem, proč se mu jejich plavba nezamlouvá. Hansenovi bylo sice teprve čtyřicet, měl však za sebou už pětadvacet let strávených na moři. Podíval se na hochu s pobaveným úsměvem. „Je vidět, že jsi na palubě neroztrhal ještě ani jedny podrážky, Johnny,“ řekl shovívavě. Johnny se zarděl. „Možná věc, strýčku,“ odpovídal, „ale přesto nejsem na moři po prvé! Tohle je už moje třetí kampaň s tatínkem.“ „Jestli mluvíš pravdu, tak bys už toho mohl vědět o moři a přístavech trochu víc. Podívej se!“ Vzal ho za rameno a otočil ho směrem k zádi lodě. „Pane, tam se setmělo,“ podívoval se Johnny temné obloze u obzoru. „Vždyť nejsou ještě tři!“ „Máš taky uši, neslyšíš nic?“ vyptával se Hansen. „Abych neslyšel,“ hájil se rozhořčeně hoch, „varhany hrajou!“ (Napnutá lana stožárových úpon při silném větru temně zvučí, jako struny. Odtud se ujal v námořnickém slangu výrok „varhany hrají“. Snad vznikl v souvislosti s hudbou varhan při pohřbech a zánikem mnohých plachetních lodí v bouřích.)

, Hansen přikývl. „Přesně tak. A jakmile začnou hrát varhany, máme za chvíli větru, až nás bude mrzet!“ Jeho slova se vyplnila o malou chvíli později. Kapitán je zavolal, aby přiložili ruku k dílu a pomohli skasat zadní vratiplachtu. Na tom však nebylo dost, brzy nato musili zadní vratiplachtu úplně svinout, přední zmenšit na polovinu a ubrat jednu přední stěhovku. Vítr už tak zesílil, že škuner nesnesl plné plachty. Stožáry se začaly nebezpečně ohýbat a kapitánův rozkaz přišel právě včas. Skasat a svinout plachty nebylo lehké. Víchr dral nepoddajné plátno námořníkům z rukou a pod jeho nepravidelnými poryvy kolísal škuner ze strany na stranu. Johnny byl nadšen, miloval nade všecko zuření živlu a nepocítil ani na okamžik obavu, že by mu škuner mohl podlehnout. Vždyť to byl pevný škuner postavený v Gloucestru, a měl už za sebou něco kampaní! Otec na něj přešel loni ze škuneru „St. Andrew“ a nepřestával pět

chvalozpěvy o jeho plavebních přednostech.

Dory, jež byly naskládány do několika kup na palubě, byly sice řádně upevněny už od té doby, kdy vypluli z Halifaxu, kde odevzdali svůj úlovek, ale teď musili vazbu zesílit, aby je vlny ne-spláchly přes palubu. Belvin pracoval vedle svého syna a povšiml si jeho vzrušené tváře. „Tobě se to nějak líbí, jak se zdá,“ řekl. Musil skoro křičet, vítr zesílil natolik, že všechno, oč se opřel, lana, ráhna, stěžně, skasané plachty i dory, provozovalo svůj druh hudby. Johnny nadšeně přikývl. Otec se usmál. „Dokud jsme na moři a mám aspoň deset nití pod kylem, dám ti za pravdu, ovšem, když vítr nebude příliš svěhlavý a nebude si foukat každou chvíli odjinud. Ale až budem u břehu, začnu se možná bát.“

Johnny se na něj nedůvěřivě podíval. Stáli vedle sebe u ráhna se svinutou plachtou, jehož se drželi.

„A proč, tati?“ nedovedl Johnny potlačit svou zvědavost. „Uvidíš sám,“ odpověděl otec k jeho malé spokojenosti.

Než zestárl o půl hodiny, poznal Johnny, proč se otec bál břehu víc než orkánu. V té době se už nebe zatáhlo celé a přestože vítr ještě nezesílil, spustil se důkladný liják. Plavci na hlídce pospíchali pro nepromokavé pláště a když se rychle zase vrátili na palubu, poslal kapitán jednoho z nich do vraniho hnízda (Vrani hnízdo, vyhlídkový sud umístěný u vrcholu stěžně. Za jasného počasí je z něho rozhled nejméně několika km) vyhlížet zemi. Škuner plul rychleji, než bylo radno, u pobřeží bývají vždy mělčiny a útesy, ale kapitán se neodvážil jeho rychlost snížit. Hansen mu dal za pravdu.

„Neubral bych ani čtvereční palec, být vámi, kapitáne,“ řekl. „Stejně nás už vlny začínají dohánět!“

Měl pravdu, každou chvíli zalil bělavý hřeben vlny záď. „Znáš to tady dobře, Jerry?“ ptal se kapitán zkušeného plavce.

Ten přikývl. „Znáš to hezky dobře, kapitáne, jen ale kdyby bylo dál vidět. Nemůžeme už být daleko od břehu.“ „Jak asi?“ ptal se Belvin. „Hádám, že tak asi míli nebo dvě.“ Za hustého šera, které je obklopovalo, mohl opravdu jen hádat, jejich rozhled byl sotva větší, jak čtvrt míle. Ukázalo se však, že zkušený námořník se nemýlil. O chvíli později křikla stráž z vraniho hnízda, že je vidět bílou čáru příboje po pravém boku, necelou půl míli daleko.

Na kapitánův rozkaz stočil muž u kormidla loď tak, aby plula rovnoběžně s pobřežím. Hansen vystřídal kormidelníka a začal křížovat po větru. To byl velmi obtížný podnik, protože směr náporu větru a vln se přitom měnil a loď se zle kymácela na rozbouřené hladině. Moře se také ustavičně přelévalo brzy přes levý, brzy zase přes pravý bok škuneru a voda nestačila dost rychle odtékat. Škuner se začal nořit hlouběji a jeho rychlost poklesla. Tím se stav jeho zátěže ještě zhoršil a kapitán svolal celou posádku, aby pomáhala zbavovat palubu nepřijemného nadbytku vody.

Podle řádu, který panuje stejně na malých jako na velkých lodích, je při normální plavbě jen část posádky na hlídce na palubě, zatímco ostatní odpočívají. Proto se rozkaz k mimořádné hlídce nesetká nikdy s nadšením mužstva, jež má právě volno. Mužstvo „Cod Seekeru“ nečinilo z tohoto pravidla výjimku. Nejvíce reptal ryšavý starší námořník, Irčan Patrick O'Brien. Byl to tulák bez stálého bydliště, dobrodruh, přitom však výborný námořník a rybář. Dovedl zastat práci za dva jiné, a to byla jediná příčina, proč jej kapitáni rybářských škunerů opětovně najímali na kampaně, přestože znali jeho nesnadnou povahu a jeho stálou chuť reptat proti neoblíbeným příkazům.

„Rád bych věděl, proč nás kapitán honí čerpat vodu s paluby, když tu vůbec žádná není,“ protestoval, když se neochotně chopil džberu. „Opravdu, je jí tu tak málo, jako v tvém žaludku, Pate!“ posmíval se jeho soused. Pat se ušklíbl. Nemiloval takové narážky na svou zálibu v nápojích, které neměly s vodou nic společného. Chtěl odpovědět něco ostrého, ale hlášení z vraniho hnízda odvrátilo jeho pozornost jiným směrem.

„Ahóóó, kormidlo, pozor, bradla na levoboku!“ Muž ve vyhlídkovém sudě musil hodně napínat hlasivky, aby jej dole na palubě slyšeli. O'Brien odložil džber - byli ostatní s louží, kterou kapitán jim přidělil, právě hotovi - a napnul zrak ohlášeným směrem. Rozhled nebyl sice valný, ale zkušený námořník přesto poznal, kde právě jsou. To, co bylo vidět ve vzdálenosti sotva půl míle, bílý pás rozpěněných vln, rozhodně nevypadalo jako bradla. O'Brien také komentoval hlášení muže ve vraniho hnízdě po svém osobitém způsobu. „Ten Mike je janek, nerozezná hospodu od kostelní věže! Tohle přec nejsou žádná bradla, to je písčina před vjezdem do cansoské zátoky. Bývá tu světelná bóje, ale dnes tu není nic, asi ji vichr zhasil a urval.“ „Měli by tam dát tvoji hlavu, Pate, tu by bylo vidět zdaleka,“ pokoušel se jeho druh o nepodařený vtíp na Irčanovu rudou kstici. Ten ho neuznal za hodná odpovědi a věnoval svůj sluch skromnému dotazu Johnnyho Belvina, jak to vlastně tady vypadá. Škuner mezitím pohotově změnil směr a začal obeplouvat východní konec písčiny.

„Obrátil ses na nejlepší adresu, synku,“ řekl Irčan vlídně Johnnymu. „Tehle kout Nového Skotska znám tak dobře, jako svou kapsu!“ „To není nic těžkého,“ poznamenal nevinně jeho kamarád, jenž si vzal za životní úkol dráždit O'Briena svými vtípy. „Jak to myslíš, Bille?“ optal se Irčan podezíravě. „Jen tak, Pate, že svou kapsu můžeš znát moc dobře, protože je věčně prázdná!“ Johnny utajil úsměv. Irčan se obrátil k Billovi opovržlivě zády a věnoval všechnu pozornost tazateli. „Tahle cansoská zátoka,“ vykládal, „vlastně žádná zátoka není. Je to jen takový vykousnutý záhyb do jižního pobřeží Nového Skotska. Z jihu je úplně otevřená a jen ze severu ji chrání proti větru pobřeží, ale to taky není moc vysoké. Větry se tam prohánějí podle libosti, jako na širém moři!“

„A proč tam tedy jedeme, vždyť máme právě vítr od jihu,“ podíval se Johnny. „Protože na východním konci přechází zátoka v docela malý záliv, Green Bay, který je dokonale chráněn ze všech stran. A tam se chce právě kapitán schovat, jestli nám ovšem k tomu zbyde dost času.“ „Já myslím, že se nám to podaří, pane O'Briene, podívejte, vítr se začíná tišit,“ mnil Johnny. Celý rozhovor se odbyval na palubě u levého boku škuneru a všichni tři měli při něm dost práce, aby se udrželi na nohou. Škuner uháněl stále divoce pod svým zmenšeným plachtovím a nakláněl se nebezpečně na bok, kdykoliv byl kormidelník nucen změnit dosti málo směr. Zdálo se však, že se vítr skutečně začal tišit a Johnnyho poznámka byla oprávněná. Irčan však spokojen nebyl. „To je právě ta vada, že se začíná tišit, kamaráde,“ odpovídal Johnnymu. „Sbírá síly, a pak si to s námi rozdá. Než nastane noc, bude z něho orkán, jaký jsi ještě nezažil. Dal bych ochotně polovinu svého podílu na příštím lovu za to, kdybychom už v Green Bay kotvili.“ „A proč ne celý?“ vtipkoval Bili. „Z něčeho musím taky být živ, nemyslíš, ty rozumíš?“ odsekl Irčan. Hlášení z vyhlídkového sudu přerušilo jejich rozhovor. Tím, že vítr trochu polevil, ztišily se poněkud i všechny zvuky, které vzbuzoval na stožárových úponách a napnutých lanech. Hlášení hlídky nahore slyšeli všichni tři zřetelně. Nevěřili svému sluchu. „Ahóóó, muž stojí na moři,

přímý směr, čtvrt míle,“ prozpěvovala hlídka tak lhostejným hlasem, jako by muž, jenž stojí na mořských vlnách, byl každodenní událostí.

S výjimkou kormidelníka a muže ve vraním hnízdě, všechno, co mělo na škuneru nohy, se nahrnulo na příď. Bylo potřeba velmi přísného rozkazu kapitánova, aby se plavci rozptýlili po palubě a nepřetěžovali nebezpečně její přední část. O'Brien a Johnny s otcem byli mezi těmi několika vyvolenými, jež kapitán Hardy na přídi ponechal. Všichni napínali oči do šera, jež valem houstlo. Viděli nezřetelný stín, jenž se tyčil nad hřebeny vln, ale jedině bystrozraký Irčan rozeznal podrobnosti.

„Ať se víckrát nenapíju grogu, kapitáne, ale ten chlapík v sudu se skutečně nezbláznil, jak jsem si myslel. Opravdu je před námi muž a vypadá to, že se vznáší nad vlnami jako Kristus na obrázku v bibli,“ hlásil vzrušeně. Kapitán neposlouchal celou jeho dlouhou řeč, odskočil si mezitím ke kormidelníkovi pro kukátko. Ani už je nepotřeboval, když se vrátil. Škuner se zatím přiblížil k podivnému jevu natolik, že bylo znát podrobnosti pouhým okem. Takřka kolmo k rozvlněné vodní hladině čněl tenký stožárový nástavek, a toho se křečovitě rukama i nohama držel prostovlasý muž. Měl na sobě jen triko a spodky a zdálo se, že ani škuner nespatriř, ačkoliv se k němu rychle blížil.

„Sundáme ho, kapitáne, že jo?“ obrátil se Irčan na velitele škuneru. „Hádám, že se asi už dlouho neudrží. Ostatně za pár minut ho mineme!“

„Nerad bych ho tam nechal, není mu na té čnělce jistě moc dobře, ale jak to chcete provést?“ ptal se kapitán. „Velký člun nemůžeme spustit, rozbil by se zaručeně o boky lodi.“ „To vidí i tady ten mladík Johnny,“ přerušil jej Irčan prostořece. „Ani doru nevsadíte, kapitáne, na to je moře moc rozdváděné. Někdo musí pro toho chlapíka doplout!“ „Já to provedu, kapitáne, plavu jako delfín, vid' tati?“ nabízel se dychtivě Johnny. „Toužíš zase po slávě, zdá se mi,“ posmíval se mu Irčan. „Pamatuju se, jak jsem asi před dvěma roky četl v „Montreal News (Montrealské noviny)“, o mladém hrdinovi z Pidgeon Island, jak čtyři dny bloudil v mlze s dorou po moři. Byl tam taky obrázek takového vyjeveného kluka, moc ti byl podobný.“

Johnny se začervenal a už nepromluvil. Kapitán a námořníci se krátce radili. Škuner mezitím minul trosečníka na stěžni v krátké vzdálenosti a Hansen u kormidla jej na kapitánův rozkaz pomalu stácel zpátky.

Byl to obtížný a nebezpečný manévr, přestože se vítr za krátké porady na přídi ještě více ztišil. Moře zůstávalo rozbourané a jedna vlna stíhala druhou v krátkém sledu, i když za písčiny nebyly tak vysoké jako na volném moři.

„Musíte si pospíšet, Pate,“ řekl kapitán. „Vít se za chvíli zase rozvzteká a potřebujeme se dostat do Green Bay co nejrychleji!“ „Je mi známo, kapitáne,“ odbyl jej velkopansky O'Brien, zatímco Belvin s Billem upevňovali smyčku lana důkladným námořnickým uzlem a navlékali mu ji přes hlavu. „Ještě že je u toho Belvin, stará vojna, Billovi bych se nesvěřil, ten si neumí zavázat ani tkaničku u boty,“ posmíval se O'Brien. Bili se jen ušklíbl, ale tentokrát se neohnal žádným vtípem. Měl starost o kamaráda, věděl dobře, jak je nastávající podnik nebezpečný. Zachraňovat tonoucího není žádná příjemná práce ani na klidném rybníku a tím méně na rozbouraném moři. Se součinností neznámého trosečníka nemohl Irčan počítat. Když jej míjeli, bylo jasné vidět, že je úplně apatický a že se drží čnělky stěžně s posledními silami. Vůbec nereagoval na škuner, který se objevil v jeho blízkosti. Jestliže snad něco křičel, byl jeho hlas tak slabý, že jej muži na palubě nezaslechli.

Přípravy na škuneru netrvaly dlouho. Patrick shodil kabát a jen v tričku a spodkách se smyčkou lana protaženou pod pažemi čekal na vhodný okamžik. Příznivý poryv větru přiblížil „Cod Seekera“ na vzdálenost několika desítek nití od muže na moři. S pozdravem „so long, boys!“ („Na shledanou, hoši!“) skočil Irčan po hlavě do bílého hřebenu vysoké vlny, která právě zaútočila na levý bok škuneru. Zmizel v ní celý a Bili s Belvinem okamžitě popustili lano, aby měl dost vůle, až se zase vynoří. Spatřili ho hned nato, jak se vyhoupl na hřeben následující vlny. Snažil se získat rozhled a vytřásal prudkými pohyby hlavy vodu ze své rezavé kšice jako zmáchaný pes z kožichu.

„No, no, Pat je nějak pečlivý na účes,“ smál se Bili. „Vždyť si ho beztak zase namočil!“ Ani Belvin, ani muži, kteří stáli kolem, mu neodpověděli. Sledovali napjatě zápas zkušeného námořníka s mořem. Snažil se plavat přímo k muži na stěžni a vyhýbat se přitom propastem mezi dvěma vlnami, jdoucími po sobě. Ne vždy se mu to podařilo a pokaždé se vynořil z hlubin s posledním dechem. Pomalu se blížil trosečníkovi a vlny jej znovu a znovu vsakovaly mezi sebe a připravovaly o vzduch. Hansen u kormidla se snažil podporovat jeho úsilí vhodným řízením škuneru, ale vítr mu to velmi znesnadňoval. Změnil se v posledních minutách v rychlé krátké a nepravidelné poryvy, které měnily rychlost „Cod Seekera“. Zdálo se, že nepravidelný pohyb lodi, který podstatně ztěžoval zachránčovu plavbu, Irčana jak náleží zlobí. Obracel chvílemi hlavu k lodi a zřejmě něco křičel, ale vítr pokaždé jeho hlas pohltit. „Zlobí se na Hansena, že špatně řídí loď,“ smál se Bili. „Ahoj, Pate, šetři s dechem, budeš ho potřebovat!“ křičel na kamaráda, ten však ho neslyšel a ani neposlouchal. Skutečný zápas s mořem pro něj právě nastal. Byl už tak blízko muže na stěžni, že se s ním mohl dohovět.

2) „Hej, muži na stěžni, slyšíte?“ houkl na trosečníka, když se vyhoupl na hřeben vlny v malé vzdálenosti od něho. Měl příležitost dobře si prohlédnout trosečníka i nepatrnou oporu, která jej udržovala nad vodou. Muž byl ještě mladý a v jeho hubeném obličejí se jevila nesmírná únava. Držel se dlouhého železného tenkého nástavku, který se připevňuje obvykle k stěžni bawleye (Bawley je malá rybářská loď s podlodním skladištěm a kajutním prostorem, uzavřeným poklopem. Mívá posádku dvou až čtyř mužů a používá se jí hlavně pro lov do sítě nedaleko pobřeží. Plachty má jako kutr, třírohou kosatku připevněnou k vodorovnému přídnnímu čelenu, a lichoběžníkovou vratiplachtu, otáčivou podle stožáru) jako nosič lucerny.

„Slyším vás,“ odpověděl muž slabým hlasem. Vlna, podporovaná ještě nevhodným pohybem škuneru, zanesla Patricka kus stranou od trosečníka. Kvitoval to šťavnatou kletbou, a když se mu podařilo vrátit se na doslech trosečníkův, navázal s ním opět rychlý rozhovor. „Budete moci plavat?“ „Nevím, mám ruce jako ze dřeva,“ odpovídal muž. Patrick se dál už nevyptával, věděl, že každá minuta je drahá nejen pro spásu tohoto muže, stojícího na moři, ale i pro škuner samotný. Přestávka mezi řáděním vichřice nemohla trvat dlouho a do Green Bay měli ještě dobrých pět mil.

Jakmile jej vlna zanesla do blízkosti stěžně, vyvinul O'Brien největší plavecké úsilí, aby se dostal až k němu. Dvakrát skončil nezdarem, když už takřka natahoval ruku po stožáru, a teprve potřetí se zachytil pevně stěžně pod nohama trosečníka, jenž přihlížel se zatajeným dechem k jeho statečnému zápasu s mořem. Sám mu nebyl s to pomoci, držel se s vynaložením posledního zbytku sil, aby nespádl na hlavu svému zachránci.

Patrick chvilku odpočíval a vytřásl vodu z vlasů. Zdálo se mu, že zaslechl radostné: „Hurá!“ z paluby škuneru a spokojeně se usmál. „Vám se to křičí, bando, když jste hezky v suchu!“ bručel si, zatím co odmotával provaz, který měl stočený kolem těla místo opasku. „Myslíte, že se udržíte jen jednou rukou?“ ptal se trosečníka. „Podal bych vám nahoru provaz a vy byste si ho uvázal kolem pasu.“ Muž řekl, že se o to pokusí. Sevřel pevněji stožár koleny a uvolnil jednu ruku. Irčan se vyhoupl na vlnu a po krátkém úsilí se jeho ruka setkala s trosečnickovou.

„Hotovo!“ hlásil muž. „Dobrá, vydáme se hned zpátky,“ rozhodl

O'Brien. „Plavat nemusíte, já vás utáhnu. Hleďte jen moc nepít!“ Nečekal ani na mužovu odpověď, odrazil od stěžně a vyčkal jen tak dlouho, až muž sklouzl podle čnělky do moře za ním. Pak už se ani na něj neohlížel a vydal se ke „Cod Seekeru“. Tentokrát měl lehčí práci, kamarádi na palubě sami lano pomalu přitahovali. Nemusil ani tempovat, držel jen hlavu nad vodou a měl čas se starat o svého chráněnce. Muž plaval na znaku, ale zřejmě mu už moc sil nezbývalo. Snažil se udržet hlavu nad vodou, ale kdykoliv sklouzl po svahu vlny a hlava mu zmizela ve vodním dolíku, dalo mu čím dál tím víc práce ji zase vyprostit. Irčan to zpozoroval, přitáhl jej za provaz k sobě a snažil se držet mu levou rukou hlavu nad vodou. Nebylo to -snadné a napil se přitom moře víc než mu bylo příjemné, ale celý zápas s vodním živlem naštěstí trval jen několik minut. Belvin s Billem je přitáhli ke škuneru jak nejrychleji mohli a několik párů rukou jim pomohlo na palubu. Trosečníka „na ni musili vynést, omdlel vyčerpáním, než jej O'Brien dotáhl ke škuneru. Odeslil jej hned do kajuty mužstva a přivedli jej po krátkém úsilí k vědomí. Jeden z rybářů se o něj staral, ostatní se vrátili na palubu a pomáhali lodi do bezpečí.

Kapitán hleděl dostat se do zátoky Green Bay jak nejrychleji to šlo. Dal vyvěsit tolik plachet, kolik škuner za panujícího větru unesl, a těsně před tím, než se víchr změnil v orkán, vjížděli do bezpečí skalnatých břehů zátoky. Moře tu bylo jen mírně zvlněné, orkán sem už vůbec nezasahoval. Za úplné tmy, jen při světle silné acetylenky, zavěšené na předním čelenu, dorazili ke břehu a bezpečně zakotvili nad hloubkou dvaceti nití.

„Cod Seeker“ nekotvil v Green Bay sám, několik škunerů a 'menších lodí z různých přístavů tu hledalo útočiště před bouří. Na palubě škuneru zůstali jen dva muži na hlídce, ostatní zasedli k večeři s pocitem uspokojení, který má člověk po dobře vykonané práci. Na stole se objevilo obvyklé jídlo, naložené hovězí s fazolemi, a námořníci se mu věnovali s patřičnou chutí. Kapitán dal přinést dvojnásobnou dávku grogu jako uznání za mimořádnou práci. Tento skutek se setkal s pochvalou námořníků, jedině O'Brien měl námitky.

„Pročpak nejste spokojen, O'Briene?“ ptal se kapitán. „Není to spravedlivé, kapitáne,“ namítal Irčan. „Mám zato, že jsem podal ještě zvláštní výkon! Kdopak tu zachránil trosečníka z bawley? Já, jestli se nemýlím! Měl bych tedy dostat ještě další přiděl grogu!“ Bili sice vznesl námitku jménem svým a Belvinovým - jenž se ale diskuse nezúčastnil - že bez nich, kteří drželi O'Briena na laně, by se byl Irčan utopil i se svým trosečníkem, ale neuspěl. O'Brien namítal, že to by museli teprve dokázat, Bili navrhoval, že jej znova shodí s trosečníkem přes palubu, aby dokázal, že je s to se zachránit bez jejich pomoci, a veselou hádku, která na toto téma vypukla kolem stolu, zakončil kapitán rozhodnutím, že Irčan dostane ještě dva dodatečné grogy. „Spravedlnost nakonec vždycky zvítězí, ale člověk ji musí přitom trochu pomoci“, komentoval Irčan jeho rozhodnutí. „Ale jen na padesát procent,“ bručel Bili, nespokojený, že jeho podíl na záchraně muže ze stožáru nebyl náležitě oceněn.

Námořník, jenž dostal na starost trosečníka, přišel opožděně k večeři s hlášením, že muž snědl pár sucharů, vypil čaj a teď tvrdě spí. Johnny, jenž pomáhal kuchaři, přinesl námořníkovi misku s jeho večeří. Muž začal hladově jíst, ale ostatní na něj útočili dotazy, co se dověděl od trosečníka, že ještě s plnými ústy stručně vypověděl jeho příběh. Trosečník se jmenoval William Clarke a byl spolunajitelem bawleye, která vyplula včera za noci ze svého přístavu v Newportu na 'západním konci širokého cansoského zálivu na lov. Na palubě byl on a jeho společník, Edward Jones. Chtěli chytat platýse a šproty na písčínách, jež částečně uzavírají široký cansoský záliv od jihu.

Dopluli pod dvakrát skasanou plachtou se svěží severní brízou v zádech k písčině a dali se do práce. Lov se dařil a zatím co Clarke řídil lodici, jeho druh se zabýval sítí a ukládáním úlovku do pod-lodí. Poklop od hlavní průvlaky byl přitom trvale otevřen, a to zavinilo zkázu lodi. Vítr náhle přeskočil na opačnou stranu a současně značně zesílil. Clarke křikl od kormidla na Jonese, aby honem spustil plachtu. Ten se pohotově chopil šotu (Šot je hlavní lano, kterým se vytahuje ráhno s vratiplachtou na stožár), ale dřív než se mu podařilo uvolnit jej z háku, kde byl přivázán, bawley se položila na bok. Mohutná vlna se převalila do ní ze závětrné strany a spláchla Jonese přes palubu. Zmizel Clarkovi ve vlnách dřív než mu mohl přispět na pomoc a už se neobjevil (Měsíc po katastrofě bawleye vyplavilo moře jeho tělo na břeh zátoky). On sám ostatně v tu chvíli na něj ani nemyslel, jeho první myšlenkou bylo zavřít příklop hlavní proluky, kudy se hrnulo moře do lodice. Přišel pozdě. Bawley už byla tak zatížená, že klesla pod hladinu a uvázla na mořském dnu. Jediné, co mohl podniknout na záchranu vlastního života, bylo vylézt na stožár, odkud zatím moře a rostoucí víchr servaly obě plachty. To také ihned provedl a křečovitě se držel této své poslední záchrany.

Víchr rostl a přecházel v bouří, kolem byla černá tma a jen daleko na severním obzoru bylo vidět potácivé světlo stožáru nějaké rybářské lodi, která hledala před bouří spásu u břehu. Nadarmo Clarke ze svého nepohodlného útočiště volal, až ochraptěl a nebyl už s to vydat hlásku. Bouře přerušila jeho ubohý hlas a ostatně těch několik bludných světel, jež se během noci objevilo v černé tmě, bylo tak daleko, že posádka lodí by jej nebyla uslyšela ani za klidného povětří.

Přiliv se vystřídal s odlivem a zase přišel příliv a pokaždé, když moře pod ním stouplo, musil Clarke vylézt výše. Bylo jeho štěstím, že bowley má neobyčejně dlouhý železný nástavek stěžně k zavěšení svítilny, takže našel útočiště i když téměř celý stožár zmizel pod ním za přílivu ve vodě. Zmáhala se ho křeč do rukou i do nohou, neměl však nic, čím by se

ke stožáru nebo čnělce připevnil. Noc byla chladná a on se třásl zimou, snažil se popolízat nahoru a dolů, aby trochu rozproudil krev v těle, a chvílemi se mu i podařilo opřít se patami o vystupující dolní příchytka čnělky a ulevit trochu kolenům. Měl veliký hlad a nic k jídlu. Litoval, že lampa sletěla do moře, když si bawley lehla na bok, byl by vypil její olej a trochu zahnal hlad. Nastalo jitro, příliv vystřídá odliv a zahnal Clarka ze stožáru, kde mu bylo přece jen trochu líp, nahoru na tenkou železnou čnělku. A potom míjel den ve stálém zápasu s mořem a křečí v celém těle. Víchr zesílil a rozbičoval moře do vysokých vln, daleko široko se neobjevil ani cíp plachty. Clarke pozbyl naděje na záchranu a držel se už s posledními silami. Přestal se už rozhlížet kolem sebe, volat ani nemohl, měl žízeň a hrdlo vyprahlé až do jícnu. V prvé chvíli si ani neuvědomil, že pod ním plave muž, který jej přichází zachránit. Potom proběhla jiskra otupeným mozkem a pud sebezáchovy mu vrátil trochu sil. „A ostatní už znáte,“ skončil námořník vyprávění a dychtivě se chopil sklenice s horkým grogem, kterou mu přinesl Johnny, nešťastný, že musí každou chvíli odbíhat při obsluze stolu a přichází tak o napínavé vyprávění.

„Tak tohle je mi zase pořádný kus námořnické latiny!“, prohlásil nespokojeně Bili, když kamarád skončil trosečnickův příběh. „Můžeš se Clarka zeptat sám, jestli mi nevěříš, až se vzbudí,“ odpověděl klidně námořník. Kolem stolu se rozpředla rozepře, jestli může člověk vydržet na stožáru plných osmáct nebo dvacet hodin, když se drží jen rukama a nohama, jako když šplhá na tyči. O'Brien do ní zasáhl jen poznámkou, že na moři se stanou ty nejneuvěřitelnější případy a že se lidé dostali i z horších situací, než byla Clarkova.

„To je pravda a já si živě vzpomínám na příběh velrybářského škuneru „Janet“,“ přidal se k němu kapitán. „V mé rodině se o něm vypráví už v třetí generaci, poněvadž jeden z těch dvou, kteří jej přežili, byl můj dědeček z matčiny strany.“ „Já ten příběh znám, vypráví se často mezi námořníky,“ poznamenal suše O'Brien. „Ale já jej neznám,“ ozvalo se několik hlasů kolem stolu a Johnnyho byl nejsilnější. „Dobrá, tak já vám ho tedy povím,“ řekl kapitán a začal vyprávět.

„Na jaře roku 1849 vyplul z Westportu v americkém státě Connecticut velrybářský škuner „Janet“ na tříletou loveckou kampaň. Na palubě bylo čtyřicet mužů pod velením kapitána Hosmera, samí zkušení lovci velryb, kteří měli za sebou už několik kampaň.

Jedinou výjimkou byl mladý námořník Cortez, předek kapitána Hardyho, jenž se vydával na svůj první lov. Neměl ani tušení, že při něm zažije jedinečné dobrodružství, na které po celý svůj život nezapomene.

„Janet“ obeplula Hornův mys a pustila se potom na sever k rovníku. Tehdy ještě velryby nebyly zdaleka tak vzácné jako dnes, kdy se musí uchylovat až do jihopolárních moří, aby našly trochu klidu před lovci. „Janet“ vjela do celého houfu velryb už na zeměpisné šířce Peru, kde byste dnes marně velrybu hledali. Kapitán Hosmer dal spustit tři čluny a do jednoho z nich nasedl sám s pěti muži. Všechny čluny měly úspěch a jejich posádky v nedlouhé době harpunovaly každá svou velrybu. „Janet“ zatím zkřížila plachty a čekala na místě na návrat člunů. Mohla najednou přijmout jen jediný člun a kapitán se domníval, že bude první na řadě. Dal povel posádce veslovat s ulovenou velrybou ve vleku pomalu ke škuneru. Nikdo neví dobře, jak se to stalo, patrně posádka člunu nedávala jak náleží pozor, a tak se při náhlém poryvu větru člun převrhl. Všechno, co v něm bylo, lidé, kompas, zásoba vody a sucharů, která byla podle předpisu na každém velrybářském člunu, a všechna výstroj k lovu, zmizelo v moři. Jedině stožár a vesla, která byla řádně upevněna, se zachránily.

Taková příhoda nebyla tehdy žádnou vzácností. Pokud moře nebylo příliš neklidné - a to zpravidla nebylo, protože na neklidném moři se nedá lovit - velrybáři si z toho tak moc nedělali. Námořníci spojenými silami rychle člun narovnali a nasedli do něho. Člun se dosti často převrátí, když k němu přivazovali ulovenou velrybu, a pokud jeho vazba na mrtvé zvíře byla náležitě pevná, nemohl se potopit a zmizet v moři. Kapitán Hosmer a jeho pět druhů tedy trpělivě čekali v člunu plném vody, až „Janet“ pro ně přijede.

Nikdo se nikdy pořádně nedozvěděl, proč „Janet“ nalodila oba ostatní čluny s jejich kořistí a odplula, nestarajíc se o člun kapitánův. Hosmer a jeho druzi nadarmo křičeli a mávali košilemi a čepicemi, aby upoutali pozornost muže ve vraním hnízdě. K jejich naprostému zoufalství jim loď zmizela z očí. Kormidelník, který jí velel v kapitánově nepřítomnosti, se potom hájil před rejdařem, majitelem škuneru, že křížoval plně tři dny v místech posledního lovu a hledal kapitánův člun. Když se mu nepodařilo ani po třech dnech ho najít, usoudil, že posádka zahynula. Takové případy se stávaly, poraněná velryba často zaútočila na člun a nezřídka se jí podařilo jej rozbít. Posádka ve člunu se jen zřídka kdy zachránila plaváním ke škuneru.

Když došel kapitán Hardy ve svém vyprávění k této části příběhu, rozpředla se kolem stolu velice živá rozepře, jestli mluvil kormidelník „Janet“ pravdu. „No ne, přece nemohl přehlédnout velrybu, kterou Hosmer se svými lidmi ulovil“, tvrdil Hansen. „Ba mohl, staly se jinší případy, na moři se moc těžko něco hledá,“ odporoval O'Brien. „Ale ti lidé na ně křičeli a mávali, i košile si svlíkli a použili jich jako praporu,“ namítl Belvin. Irčan jen pokrčil rameny. „My to tady po osmdesáti letech nerozhodneme, kdo měl pravdu,“ řekl. „Nechte radši vyprávět kapitána a já vám potom povím, co se stalo nám u francouzských břehů.“

Hovor kolem stolu se ztišil a kapitán pokračoval. Ta nešťastná příhoda s převráceným člunem se stala 23. června asi 1000 námořních mil na západ od peruánských břehů. Kapitán Hosmer dal při-veslovat člun blíž k mrtvé velrybě, která posloužila jako vlnolam, a v tomto trochu klidnějším zátiší se pokusili člun čepicemi vyčerpat. Moc se jim to nedařilo, protože moře do člunu ustavičně nalévalo zase novou vodu, ale přece jen člun trochu odlehčili.

„To muselo být příjemné, sedět pořád s polovinou těla ve vodě,“ ozval se Hansen. „Nebylo to tak zlé, nesmíš zapomenout, že bylo léto a člun se nacházel někde pod rovníkem, tepla užili až dost,“ poznamenal O'Brien. „Tak jest,“ přisvědčil kapitán a pokračoval ve svém vyprávění. Zatím se setmělo a pojednou některý z mužů zvolal, že vidí světlo ve směru na severozápad. Podívali se, kam ukazoval a skutečně spatřili světlo dosti blízko obzoru. Poněvadž na severozápad odplula „Janet“, nepochybovali, že je to ona a že je hledá. Nálada se rázem zlepšila a kapitán Hosmer rozhodl, že se odpoutají od velryby, vztyčí stožár s lugrovou plachtou - vál právě příznivý vítr od jihovýchodu - a vydají se za „Janetou“. A to také neprodleně provedli.

„Nevzali si s sebou ani kus masa z velryby?“ podívoval se Bili. „Nevzali, ale to není nic divného,“ řekl Hardy. „Nechtěli se zdržovat, aby jim „Janet“ neujela a počítali, že těch pár hodin to o hladu vydrží, než dohoní svou loď. Jenže jejich pout' po oceánu netrvala pár hodin, ale plné tři týdny! Plachtili celou noc, ovšem s člunem tak hluboko ponořeným byla 'jejich rychlost malá. K ránu jim světlo stíhané lodi zmizelo pod obzorem, a když se rozednilo, byl oceán pustý, kam jen dohlédli.

V těch končinách se loď objeví jednou za onoho času. Jsou proslulé svými větrnými tišinami, které často trvají po celé týdny, a mořskými proudy různých směrů, jež snášejí za bezvětří loď tam, kam si nepřeje plout. Situace vypadala zoufale. Člun byl sice důkladný, jako všechny čluny, určené k lovu velryb, ale oni neměli ani vodu, ani potravu, chyběl jim kompas a jakákoliv námořnická pomůcka, jako jsou mapy, sextant a chronometr. Byli to však - až na nováčka Corteze - zkušení plavci, otužení četnými zápasy s mořem, a proto, když jim kapitán Hosmer navrhl, že se pokusí dosáhnout Kokosových ostrovů, nikdo neměl slovo námitky. A přece tu šlo o věc zdánlivě nemožnou: vyhledat bez mapy, kompasu a sextantu pouhý bod na nekonečné vodní pláni, vzdálený tisíc námořních mil!“

„A proč nepluli k peruánským břehům nebo aspoň na ostrovy galapázké? Měli je stejně daleko a byli by je jistě snadněji našli, je to mnohem větší cíl?“ podívoval se Belvin, Johnny měl stejnou myšlenku, ale pro plavčíka se nehodilo zasahovat do rozhovoru zkušených námořníků. „To se dá snadno vysvětlit, Johnne,“ ozval se Hansen. „Mořský proud jde v těch místech celkově od jihu k severu a oni byli na západ od Peru. Nebyl by jim tedy k cestě na peruánské břehy nic platný a s větrem nemohli počítat. Galapágy ležely pro ně přibližně ve stejném směru, jako Kokosové ostrovy, ale v té době, před osmdesáti lety, nebyly ještě obydlené.“ „Jestli se budete pořád takhle dohadovat, neskončí kapitán svůj příběh do rána a my neuslyšíme historku Patovu, na kterou jsem náramně zvědav,“ zasáhl posměvačný Bili do jejich rozhovoru.

Nastalo ticho a muži pozorně poslouchali kapitánův příběh. Člun tedy vyrazil k dalekému cíli a poněvadž vítr po ránu utichl, pokusili se veslovat. Střídali se u vesel a dva muži stále čerpali vodu z člunu čepicemi. Krátce před polednem, když už všichni byli unaveni, si celá posádka zdřímala. Každý spal, skrčen na tom místě, kde právě seděl, splhlá plachta visela bezmocně na stěžni a člun se mírně houpal na nízkých dlouhých vlnách. Když po nějaké době muži ve člunu procitli, probuzení žízni a křečí z nepřírozené polohy těla, čekalo je velké překvapení: dva námořníci zmizeli a ať po nich pátrali, jak chtěli, nenašli ani stopy. Nelámali si s tím dlouho hlavu a veslovali dál na severovýchod, směr odhadli podle polohy slunce, které občas vysvitlo v černých hustých mracích. Později ovšem bylo tajemné zmizení obou námořníků dlouho diskutováno mezi námořními odborníky. Většina z nich se shodla nakonec v závěru, že námořníci měli žízeň a chtěli ji aspoň trochu zahnat plaváním. To je starý prostředek v podobných situacích, kdy chybí voda. Tělo se v moři ochladí a kůže patrně pronikne do žil něco vláhy bez soli, rozpuštěné v mořské vodě, která ji činí nepoživatelnou. Při plavání se asi námořníci vzdálili od člunu natolik, že už jej pak nenašli. Nořil se málo z vody, vlny jej snadno zakryly, plachta byla spuštěná a nízký stožár je těžko viditelný i na nepatrnou vzdálenost.

Ze žízne vysvobodila zbylé čtyři muže náhlá sprška, která přišla po pěti dnech plavby. Nachytali vodu do plachty a žíznivě pili, ale pro dva z nich už to nebyla záchrana. Leželi už několik dní s horečkou a zemřeli brzy nato jeden po druhém. Ti dva, co zbyli, kapitán a mladý námořník, měli takový hlad, že váhali dlouho, mají-li oba mrtvé pohřbit v moři nebo sníst, ale silně zakořeněný odpor proti kanibalismu rozhodl, že nakonec přece jen je shodili do moře. Bůh moří je za to odměnil, a den nato, když už jen malátně seděli ve člunu, který poháněl jen mořský proud, skočil k nim při svém dovádění na vlnách delfin. Vrhli se na něj s noží a ubohé zvíře nemělo nejmenší naději na únik. Jedli jeho maso syrové a snažili se sníst z něho co nejméně, aby jim nebylo zle po tolika dnech půstu, ale dalo jim moc práce se udržet. Potom delfin stáhl z kůže, rozřezali jeho maso na pruhy a sušili na laně, které napnuli mezi stožárem a přídí. Jídla teď měli dost, ale žízni trpěli až do konce cesty, protože pršky byly v tu roční dobu velmi řídké a vodu z plachty, kterou sami nevypili, jim vysálo slunce. Většinou je hnal mořský proud a jejich vesla, ale v posledním týdnu jejich pouti jim přišly na pomoc i časté větrné porывy. To už překonali pásmo rovníkových tišin a pluli na severní polokouli. A dne 13. července se neuvěřitelné stalo skutečností a na obzoru se vynořily palmy Kokosových ostrovů.

Ještě týž den v pozdním poledni vjížděli do Chathamovy zátoky na severní straně největšího z ostrovů. Štěstí jim přálo i zde, v zátocě právě kotvil americký velrybářský škuner „Leonidas“ z Bedfordu. Jeho kapitán se tu zastavil, aby doplnil zásobu pitné vody a vzal na palubu několik pytlů čerstvých kokosových ořechů. Ochotně přijal oba trosečníky i s jejich člunem a poněvadž se už vracel z lovu, netrvalo to příliš dlouho a spatřili zase rodné břehy. V té době byli už dokonale zotaveni ze všech svých útrap.

Námořníci z „Cod Seeker“ se chvíli přeli o to, zda měl kapitán Hosmer víc štěstí než plaveckých znalostí. Kapitán Hardy byl toho názoru, že Hosmera zachránilo spíše jeho navigační umění, ve kterém se staří plavci velmi vyznali. Byli odkázáni jen na vítr a mořské proudy - vždyť to byla doba plachetnic a podobných skvělých výkonů je v historii námořní plavby víc. Jednou z nejznámějších je pout' kapitána Bligha a jeho sedmnácti věrných námořníků. Vzbouřenci z válečné brigý „Bounty“ je vysadili uprostřed Tichého oceánu do chatrného člunu v pevné víře, že se nemohou zachránit. A kapitán Bligh dokázal nemožné. V chatrném člunu, za hladu a žízne, proplul se svými druhy úskalími Torresovy úžiny až k cíli, který si vytkl, na portugalský ostrov Timor. Jejich strastiplná cesta byla plných 3618 námořních mil dlouhá a trvala sedm neděl. Trosečnický rekord, který nebyl dosud předstížen.

Bili připomenul O'Brienovi jeho slib, že jim poví podivuhodný příběh ze svého života, ale ten se k vyprávění neměl ani když námořníci na něj naléhali.

„Je už pozdě, není co pít a člověku hned vyprahne v krku, když dýl mluví,“ bránil se Irčan. Poslední části jeho řeči se dali všichni do smíchu, věděli, že si rád přihne. Kapitán měl dobrou náladu, poněvadž se mu podařilo zachránit škuner. Orkán řádil z plných sil a teď už i do této chráněné zátoky doléhal jeho nápor, třebaže slabě. Zakotvený škuner se rozkolébal a bylo potřeba popustit kotevní řetěz, aby loď měla více místa k pohybu.

„Eh co, zítra si můžeme přispat, nevyplujeme jistě před večerem, dokud se bouře pořádně neztiší. Stejně bychom nemohli

lovit, dory by se nám poztrácely. A pokud jde o žízeň, snadná pomoc,“ prohlásil kapitán a nařídil kuchaři, aby přinesl pořádnou várku čaje. O'Brien se sice ušklíbl, dával přednost grogu před čajem, o němž tvrdil, že je v něm příliš mnoho vody, ale neměl čas vyjádřit svůj názor. Kapitán ho překvapil přímou otázkou. „Co vy jste vlastně dělal za války, O'Briene?“ Irčan se malou chvíli rozmýšlel a pak ohromil všechny svou odpovědí: „Abych řekl pravdu, piráta, kapitáne.“ Kolem stolu se ozvaly hlasy naprosté nedůvěry.

„Tak se nám zdá, že nás taháš za nohu,“ vyjádřil Bili všeobecný názor. „Ani mne to nenapadne,“ smál se O'Brien. „Já vám tedy v krátkosti povím, jak to bylo a sami pak uznáte, že si z vás nedělám legraci. Ostatně mám úctu k šaržím,“ usmál se lišácky, „a jistě bych si nedělal žerty tady z kapitána. Jak víte, jsem Irčan. Narodil jsem se nedaleko Shannonu, tedy v poctivém starém jižním Irsku, a odkáživa jsem byl na straně vlastenců, kteří bojovali o naši nezávislost (Irsko bylo za první světové války, o které se tu mluví, ještě součástí Spojeného království. Po léta usilovalo o nezávislost, avšak až po první světové válce, v r. 1924, ji získalo v rámci britské říše. Po druhé světové válce se osamostatnilo úplně).

Boj o svobodu je ovšem jedna věc a světová válka je druhá věc. Já si nemyslím, že by svět byl na tom lepší, kdyby to byl vyhrál císař Vilém se svým rakouským spojencem, a to, co dělali za války krajani, se mi prostě nelíbilo. Víte dobře, že poskytovali pomoc a útulek německým ponorkám, a to byla vlastně velezrada, s kterou jsem nesouhlasil.

2) Byl jsem tehdy zase po dlouhé době doma, navštívit staré rodiče, a šinnfeinisté (Šinn Fein, My sami, heslo politického hnutí za irskou nezávislost) mi nedali pokoj. Lákali mě pořád do bojůvek, které narušovaly britské zásobování, a tak jsem toho měl nakonec dost a přeplavil jsem se přes Kanál naproti do Francie. Německé ponorky sice tenkrát řádily i v Kanálu, ale my jsme měli štěstí a s žádnou jsme se nesetkali. Francouzští rybáři mne přijali s otevřenou náručí. Mluví dobře jejich jazykem, ale myslím si, že by mne byli přijali stejně vřele, i kdybych byl hluchoněmý. Měli nedostatek lidí, jejich mladé i starší ročníky rukovali jeden za druhým. Však se také Francie válkou vykrvácela, ztratila plně dva milióny nejzdatnějších mužů, výkvět národa.

Její zásobování potravinami bylo hodně odkázáno na dovoz a ponorky Friců začaly potápět jednu loď za druhou. V té nouzi nároky na pobřežní rybolov ještě stouply a jen samotná Paříž byla ochotna odkoupit jakékoliv množství ryb, které se loví u bretaňských břehů. Rybářské řemeslo mělo tedy zlaté časy.

Fricové to ovšem brzy prokoukli a začali si všimati i pobřežních rybolovů. Narušit zásobování nepřítele všemi možnými způsoby je přece jedna z hlavních zásad vojenského umění od nepaměti. A tak se tedy ponorky začaly objevovat i u západních břehů Francie, kde jsem právě působil. Měli jsme dlouho štěstí, že na naši loď Fric nepadl, ale konečně přece jen na nás došlo. Byl jsem členem rybářské posádky na pěkném ketchi (Ketch je větší rybářská loď o dvou stěžních s vratplachtami.

Zadní stěžeň je menší než přední a na předním členu jsou, jako obvykle, napnuty v ose lodi dvě třírohé kosatky.), který se jmenoval „Marie Louise“. Bylo to začátkem března roku 1917 a my jsme právě lovili nedaleko vendéeských břehů, jen několik mil na sever od ostrova Re. Nebe bylo většinou oblačné a foukal dost ostrý vítr, ale ryby se nám hrnuly do sítě jedna radost. Právě jsme zase vytahovali jednu plnou síť, když se těsně vedle nás vynořila ponorka, div se s námi nesrazila.

Ten její kapitán musel být nějaký seknutý, jednak proto, že si troufl tak blízko k břehům, kde mohl snadno uváznout na mělčině, a hlavně z toho důvodu, že se vynořil docela naslepo, bez periskopu. Však jsme dávali po periskopech dobrý pozor a vůbec žádný jsme po celý den nezahlédl. Ponorka vypálila okamžitě z věžního děla ránu přes naší příď, a potom se objevil sám kapitán a zahájil s námi rozhovor megafonem. Celkem vzato to byl slušný člověk a mluvil ještě ke všemu velmi hezky francouzsky. Řekl, že lituje, že nás musí potopit, ale prý „C'est la guerre“ (4) Francouzsky: „To je válka“). Dal si podat koš s rybami na ponorku, a když zjistil, že víno nevezeme, poručil nám nasednout do člunu.

To jsme tahy bez prodlení udělali, a pak jsme se zlosti přihlíželi, jak se naše ubohá „Marie Louise“, provrtaná několika granáty pod čarou ponoru, rychle potápí. Ponorka potopila ještě čtyři další rybářské lodi, které pracovaly v blízkosti, ale pátou ušetřila. Velitel ponorky nařídil, aby vzala na palubu posádky ze všech člunů potopených lodí. Koneckonců to byl přece jen' slušný Fric, ale Francouzi nemínili přihlížet nadále k takovému řázení bez odvety. Tatáž ponorka - dobře si pamatuji její číslo U-235 - totiž pokračovala ve svém díle ve stejných vodách. Hned druhý den potopila pět bárek, ale dřív než to provedla, ulehčila jim o jejich náklad, samé dobré víno. Vemte Francouzi víno a udělá vám revoluci. A tak velitel přístavní pevnosti ostrova Re vyzbrojil rybářský yawl (Yawl má stejné oplachtění jako ketch, liší se od něho len menší výškou zadního stěžně) malým kanónkem ráže 47 milimetrů. To jsou necelé dva palce, hotová hračka pro děti. Ten yawl měl poetické jméno „Hyacinte-Yvonne“ a vybranou posádku. Velitelem byl jakýsi Jean Cuisiat, poručík z francouzské válečné lodi „Charlemagne“, a kanonýrem seržant -dělostřelec z těžé lodi, Pierre Vichon. A pak tu byli ještě čtyři skuteční rybáři, sami dobrovolníci, mezi nimi i já. Dělo - jestli se může takové hračky tak říkat - stálo před hlavním stěžněm na přídi a my jsme je maskovali kupou rybářských sítí. A tak jsme vypluli za večerního šera a doprovázelo nás asi půl tuctu skutečných rybářských lodí, jako návnada pro Frice. Francouzi byli naplněni pomstychtivostí, protože jim německé ponorky potopily za uplynulý týden dvacet rybářských lodí. Já sám jsem se těšil na dobrodružství, ale trochu mi to otravovala myšlenka, že to, co chystáme, není tak docela fair play, jak by si člověk přál.“

Irčan přerušil své vyprávění a napil se důkladně z velkého koflíku čaje. Kapitán Hardy použil této malé přestávky k vyjádření svého názoru. „Myslím, že máte pravdu, Pate,“ řekl. „To, co jste chystali, byla malá ukázka pirátského řemesla. Vy jste přece nemohli dát veliteli ponorky stejnou šanci, jakou dal on vám! Vy jste museli střílet na ponorku bez výstrahy! Její posádka neměla naději, že se zachrání ve člunu jako vy, jak jste vyprávěl.“

„Máte úplně pravdu, kapitáne,“ přerušil Irčan jeho rozklad. „A proto jsem měl určité výčitky svědomí. Modlil jsem se v duchu k patronu svému a všech Irů, svatému Patrickovi, abychom se setkali s jinou ponorkou, než byla ta, která nás potopila před několika dny. A můj patron mne vyslyšel. Pluli jsme celou noc za příznivého větru k loveckým mělčinám a

za úsvitu jsme zaslechli z dálky dělové rány. Později jsme se dověděli, že to německá ponorka potápěla britský nákladní parník, který plul s uhlím do francouzského přístavu.

Ty rány z kanónu nás naplnily velkou radostí, teď jsme měli přesný cíl a vydali jsme se ostře za ním. Náš doprovod skutečně lovil ryby do sítí, ale posádky lodí se přitom bedlivě rozhlížely po periskopech. Lodi udržovaly od sebe vzdálenost půl až dvě míle, a tak jsme obhlédli hodně široký obzor. Ale nikde nic, ačkoliv periskop ponorky při tak klidném moři, jaké jsme měli, tak snadno nepřehlídnete. Poručík Cuisiat dal rozkaz plout dál na severozápad a naše malá flotila se loudala pomalu za námi. Urazili jsme tak asi třicet mil a byl už pomalu čas k obědu, když se Fric objevil. Nijak se neschovával pod hladinu,razil si to hezky nahoře plnou rychlostí k nám, a mně poskočilo srdce radostí, když jsem na velitelské věži četl hezky velký nápis U-252!

Němci stavěli ponorky v celých sériích a tohle byla sesterská ponorka té, která nás potopila. Její velitel byl však z docela jiné sorty. Ani jej nenapadlo se s námi bavit a nechat nás nasednout do člunu! Bez vší výstrahy vypálil jednu na ostro, ale ten první granát ještě přeletěl naši příď a zapadl do moře. Fric se ale tou jedinou ranou zastřílel - kanonýři to byli senzační, to se jim musí přiznat! - a ta druhá už šla naplno pod naši čáru ponoru! Moře se nám začalo okamžitě hrnout do lodí a kdo právě neměl nic na práci, začal horlivě ucpávat díru.

Ponorka vypálila ty obě rány ze vzdálenosti asi čtvrt míle, a to bylo na náš dětský kanónek, moc. Viehon si nemohl dovolit nějaké zastřelování, musil pálit na ostro, hezky přesně. Vždyť ty naše granáty byly hotové hračky, vážily sotva deset liber (1) Necelých 5 kg). Viehon tedy čekal a U-252 se zatím k nám pohodlně blížila. Náš yawl už ji nestál za střelbu, klesal vůči hledně přes naši snahu ucpat díru od granátu, a on si vyhlížel další cíl mezi loděmi, které se pomalu couraly za námi. Konečně se velitelská věž objevila v hledáčku našeho kanónku a Viehon vypálil.

Neměl bohužel se svou první ranou úspěch, přerazil jen vlnkovou tyč ponorky! Co bylo horšího, velitel ponorky byl teď varován. Věděl, že jsme na něj nalíčili past a mohl se podle toho zachovat. Nezapomeňte, že byl proti nám ve výhodě nejen tím svým větším kanónem, ale hlavně proto, že měl stroje a my jen plachty! Jak-míle se dostal na naši náležitou stranu, byli jsme proti němu bezmocní.

Mohl si s námi hrát, jak štěně s bačkorou a potopit nás, kdy si o to řekneme. A potopit z pomsty i člun, ve kterém bychom se zachraňovali, ačkoliv jen trochu slušný námořník tohle přece nedělá.“

„Však Fricové moc slušní nebyli,“ přerušil jej Belvin. „Nebyli, máš pravdu, ale poslouchajte, co se dělo dál,“ pokračoval O'Brien. „Naše „Hyacinthe-Yvonne“ pila jedna radost a už se hezky naklonila na stranu, a to samozřejmě Viehonovi u kanónku nijak neulehčovalo jeho boj. Fric zatím nasadil rychlost a dal třetí ránu. Všechna čest jeho kanonýrům, i když měli cíl tak blízko: rozbili nám bezvadně hlavní stožár a plachta nám spadla na hlavu! Měli jsme naštěstí ještě plachtu na zadním stěžni a yawl, ačkoliv už byl napůl utopený, poslouchal pořád ještě kormidlo. A u kormidla seděl poručík Cuisiat, mladý ještě člověk, ale jak ukázal, zkušený námořník. Němci nás zatím míjeli z tak těsné vzdálenosti, že muži, kteří se nahnuli na plošinu velitelské věže, na nás pálili z revolverů! Naštěstí z revolverů stříleli hůř než z kanónu, a tak jsme tu jejich produkci odnesli jen několika lehkými zraněními. Náš poručík přeložil kormidlo tak šikovně, že se Viehonovi naskytla nádherná příležitost. Byl jsem v tu chvíli jak na žhavém uhlí, celý jsem se třásl netrpělivostí, říkal jsem si: „Tak už to zmačkní, ke všem čertům“, ale Viehon naštěstí ukázal chladnokrevnost, u Francouze docela neobyčejnou. Myslel jsem, že už je po všem, když Viehon vypálil. A tentokrát měl úspěch, jeho třaskavý granát prorazil velitelskou věž u samé její základny. Křičeli jsme nadšením a Němci zlobou. Nesnažili se už útočit, hleděli se dostat s plošiny věže dovnitř co nejrychleji a potopit se.“

O'Brien si povšiml vzrušené tváře Johnnyho a uhodl, že hoch by se rád na něco zeptal, ale netroufá si ho rušit. „Copak jsi chtěl, hrdino z Pidgeon Islandu?“ zeptal se plavčíka. Johnny to rychle vyklopil, aby jej nikdo nepředešel. Jak prý je možné, že se kapitán ponorky, která měla jistě nosnost mnoha set tun, bál takové lodice desetkrát nebo dvacetkrát menší, i když měla na palubě kanónek? Kdyby byl na ni najel, byl by ji potopil naráz! Někteří námořníci z „Cod Seekeru“ sdíleli názor Johnnyho, a tak musil Irčan vysvětlovat, že ponorka nemá pancéř jako válečná loď. Nádrže s naftou, které tvoří její vnější plášť, mají velmi tenký plech, a ponorka si nemůže dovolit útočit svou příď jako beranidlem na jinou loď, i když ta loď je sebestmenší.

Po tomto stručném výkladu pokračoval v líčení dalšího boje. Malý kanónek na yawlu měl jednu výhodu - dal se rychle nabíjet. Viehon vypálil do trupu ponorky rychle po sobě pět dalších granátů. Klesala pod vodu příď napřed a z proraženého obalu se několika otvory hrnul olej na hladinu. Sotva zmizela U-252 pod vodou, ozval se mohutný výbuch a hned potom se moře pokrylo ohromnou olejovou skvrnou. Ponorka byla zničena a celá její posádka zahynula.

„Hyacinthe-Yvonne“ však už měla také dost a zmizela pod vodou o několik minut později. Protože padající stožár, přeražený palbou z ponorky, rozbil záchranný člun, naskákala posádka do vody. Všichni měli záchranné korkové pásy, které dal velitel yawlu rozdat už před akcí, a spoléhali, že je rybářské lodice z jejich doprovodu za malou chvíli vyloví, protože je neztratily z dohledu. Byl teprve březen, počasí chladné a moře pořádně studené, a každý z plovoucích mužů se už těšil do tepla.

Ta důvěra v pomoc rybářských lodí z doprovodu yawlu se vyplnila Irčanovým druhům, jemu však ne. Každou chvíli vyšlápl vodu a rozhlížel se na všechny strany, pokud to jen šlo, a vlny nebránily v rozhledu, a byl svědkem, jak Francouzi sbírají jeho druhy jednoho po druhém. Nadarmo však křičel a mával, jemu nevěnoval nikdo pozornost. A potom se rybářské lodice začaly jedna po druhé vytrácet z jeho omezeného obzoru. To už se krátké březnové odpoledne chýlilo ke konci a mlha začala padat na vodu. Až dosud bral Patrick svůj úděl filosoficky a nepozbýval dobré mysli, přestože mu ve studené vodě začaly tuhnout údy. Nemohl pořád plavat a zahřívát se děláním temp, cítil už únavu a čím dál tím častěji odpočíval na zádech. Korkový záchranný pás ho držel dobře nad vodou, nemusil se bát, že utone.

Když zmizela z obzoru plachta posledního rybářského kutru a kam až dohlédl, nespátřil ani cíp plachty, začal vážně přemýšlet o svém osudu. Měl také veliký hlad a rozpomenul se, že naposled jedli před střetnutím s ponorkou. To bylo

však jen pár sucharů, zapitých červeným francouzským vínem. V žaludku cítil podivné prázdno a ačkoliv kolem něho bylo moře vody, měl velikou žízeň - možná ještě větší, než kdyby ta voda kolem něho nebyla. Mlha zhoustla a zešeřilo se. Vlny si s ním pohrávaly, jak tak ležel nečinně na znaku, a občas jej některá pokropila svou slanou tříští. Kdykoliv si olízl rty, cítil protivnou hořkou chuť mořské soli a jeho žízeň ještě vzrostla.

Přemýšlel, co počít. Nevěděl pořádně kde je a kde jsou světové strany. Neměl jistě daleko k francouzským břehům, které ležely na východ patnáct nebo dvacet mil. Nemohl počítat s tím, že se k nim dostane vlastní silou. To by byl rekordní výkon i pro plaveckého šampióna, který je ve formě. Ostatně ani nevěděl, kde ty břehy hledat. Jeho rozhled se omezoval na malý okruh, který měl sotva padesát stop v průměru, a to se ještě musil vyhoupnout na vlnu.

Jak tak ležel na vodě s prázdným žaludkem, zkůřelý a žíznivý, a moře si s ním pohrávalo, vynořila se najednou po jeho pravé ruce z vody veliká kulatá hlava. Zděšení mu projelo všemi údy a na okamžik mu zarazilo dech. Napadlo ho, že je to nějaká mořská obluda, o jakých vyprávěl jeho dědeček, starý námořník, jenž na jejich existenci skálopevně věřil.

Teprve když se pozorněji zadíval na tvora, jenž plul klidně vedle něho, poznal, že je to delfin. Vzpomněl si, co o těchto mořských savcích slyšel, že nikdy na člověka neútočí, ba že prý mu často pomohou. Napadlo ho, chytit se jeho ploutve a dát se od něho táhnout. Zdálo se mu dokonce, že delfin na něco tahového čeká. Zůstal v jeho blízkosti dlouho, ačkoliv je bystrý plavec a dávno už by byl zmizel v rostoucím šeru, kdyby byl chtěl.

Pak si řekl, že to povídání o delfinech jsou asi jen pohádky starých námořníků a i kdyby to byla pravda, delfin není záchranný člun. Co když ho napadne plout na širý Atlantik? Nebo s ním začne skákat na vlnách? Nebo se zase potopí - delfin dovede vydržet pod vodou hezky dlouho, rozhodně déle než on. Zatím se delfin jeho společnosti nabažil a jak se tajemně objevil, tak zase náhle zmizel. Patrick se na chvíli zadíval vzhůru k tmavé obloze, zastřené mlhou, a když se potom ohlédl po svém němém společníkovi, shledal, že je zase sám a sám.

Jak dlouho se tak zmítal na vlnách Atlantiku, už ani dobře nevěděl. Jen to si uvědomil, že chvílemi dřímá a zase se probouzí zimou a hladem, a potom se pokaždé pokusil trochu si zaplavat. Nezáleželo mu už ani na tom, jestli plave k břehům Francie nebo pryč na volný oceán, dělal ty pohyby už jen docela pudově, a snad i proto, „aby si uvědomil, kde má kterou ruku a nohu,“ jak prohlásil. Vidět už nebylo nikam, všude kolem něho byla jen voda a připadalo mu, že voda je i nahoře nad ním, ale to byla jen mlha, která zhoustla a lehla si úplně na vodu. A v té své beznadějné a bezcílné pouti uslyšel najednou temný zvuk mlžného rohu. To byla pro jeho uši rajská hudba, která mu rázem vyhnala všechnu únavu z celého těla.

Napjatě poslouchal a dech se mu zatajil radostí, že zvuk se opakuje a sílí. Pokusil se vyhoupnout nad vlnu a trochu se rozhlédnout. Skutečně mu nová naděje dodala tolik síly, že se mu to podařilo. Byl velice zklamán, když nezahledl nejmenší světélko. V nové beznaději klesl zpátky po svahu vlny a na chvíli se dusil ve vodním důlu. Potom však vyprskal všechnu odpornou vodu a vynadal si bláznů. Nemohl přece čekat nějaké báječné světlo, vždyť je zaprvé mlha, hustá jako polívka, a za druhé teď lodi plují pokud možno bez světel z obavy před německými ponorkami.

Uspokojen touto úvahou, která byla ostatně docela rozumná, přestal namáhat zrak a napnul radši sluch. Mlžný roh se opakoval v pravidelných přestávkách a zněl stále silněji. Tak to trvalo ještě chvíli a potom se stal zázrak. Nad Patrickem zhoustla tma, jak mu trup lodi zakryl oblohu, a současně slyšel rachot strojů. Odrazil se v poslední vteřině, aby jej loď nepřejela, a zároveň se snažil vykřiknout, ale marně. Hrdlo měl úplně vyprahlé a nebyl s to vyrazit z něho nejmenší zvuk. Loď mizela tak rychle, jak se objevila, a on propadl úplnému zoufalství, když ho něco udeřilo do ramene. Docela pudově se ohnal rukou a sevřel to prsty. Začalo jej to unášet s sebou a trvalo hodnou chvíli, než si uvědomil, že svírá okraj člunu.

Byla to jola, kterou parník - obchodní francouzská loď „Jean

Desmarts“ - táhl za sebou ve vleku. V té době se už kapitáni přestali spoléhat, že jim německé ponorky než je potopí, ponechají dost času spustit záchranné čluny a zajišťovali se aspoň do určité míry tím, že velký člun táhli za sebou ve vleku. O'Brienovi dalo nesmírnou práci, než se do člunu dostal, tak byl celý ztuhlý zimou. Několikrát sklouzl zpátky do moře, ale nepovolil a držel se úporně okraje joly oběma rukama, až se mu konečně podařilo převalit se do ní přes její okraj.

Zmožen únavou, natáhl se ve člunu jak široký tak dlouhý a odpočíval. Pak si vzpomněl, že ve člunu je jistě železná zásoba jídla a pití, a ta myšlenka ho podivuhodně vzpružila. Nemělo smyslu pokoušet se voláním připoutat pozornost palubní hlídky, aby se dostal do teplé kajuty. Vlečné lano joly bylo dlouhé a na palubě lodi se ozývaly stroje tak hlasitě, že by jej hlídka zcela jistě nezaslechla, i kdyby byl při hlase. A tak O'Brien dal přednost svépomoci. V truhličku na přídi našel nejen suchary a soudek s vodou, ale i několik lahví dobrého bordóského vína.

Bouře smíchu námořníků z „Cod Seekeru“ přerušila jeho vyprávění, když došel až sem. „No, v těch lahvích toho asi do rána moc nezbylo,“ škádlil jej Bili. „Soudíš podle sebe, kamaráde,“ odbyl jej povzneseně O'Brien. „Samozřejmě jsem si trochu lóknul a snědl nějaký ten suchar, ale víte, po čem jsem toužil nejvíc? Po posteli! Ta tu ovšem žádná nebyla, ale zato jsem našel na zádi pod kormidelním sedátkem celý balík pokrývek zabalených do dehtovaného plátna. Ti Francouzi si potrpí na pohodlí, tohle by našince nenapadlo, aby se staral o takovéhle věci pro záchranný člun! V jole bylo sucho, a tak jsem si ustlal královské lůžko a sotva jsem si přehrnul deku přes nos, usnul jsem, jako když mne do vody hodí. Ráno mne ovšem uviděla hlídka na palubě a náramně se podivila, že vezou nocležníka. Přitáhli okamžitě člun k parníku a slezli do něho, ale dalo jim velikou práci, než mne probudili. Když jsem jim potom řekl odkud jsem a co jsme provedli s yawlem „Hyacinthe-Yvonne“ den před tím, byl - jsem jejich. Všichni mi tiskli ruce, kapitán mi pořád pochvalně mlátil do ramene, až jsem se prohýbal, a drmolil v jednom kuse svoje: „Quels braves gens, que les Anglais (Jací to stateční lidé, tihle Angličané!)“

- což mne, mimochodem, náramně dožíralo, protože jsem Irčan a žádný Angličan - a potom mi vystrojili takovou hostinu, jakou jsem do té doby nezažil.

Tím to ale ještě neskončilo. Když jsme o dva dny později přistáli v Les Sables d'Olonne, zjistil jsem, že jsme se zatím

stali slavní po celé Francii. Všechny noviny přinesly rozsáhlé líčení celé příhody z úst účastníků, a tak jsem si to všechno za tepla přečetl v přístavní krčmě. Musím říci, že námořníci na lodi „Jean Desmarts“ provedli mezi sebou sbírku a peníze mi doslova vnutili. Žasl jsem, jaký jsem to jeden ze šesti pašáků. Noviny želely mého skonu, a proto jsem se ihned šel ohlásit na přístavní úřad, abych je utěšil. Potřeboval jsem si tam opatřit taky nový osobní průkaz. 2) Tam jsem se ale setkal s náramnou nedůvěrou. Za stolem seděl takový starý vyzáblý mrňavý chlápek s kostěnými okulary na nose, a ten na mne vyveřil oči jako šuva, když jsem mu pověděl svůj příběh. „To by moh říct každej“ povídá, „a hlásit se o odměnu!“ „Ale já se o žádnou odměnu nehlásím,“ řekl jsem „nevím ani, že nějaká je!“ „Nebudete mi povídat, že jste nečetl dnešní Le Journal!“ zas on na to. Četl jsem v krčmě takový místní plátek, který se jmenoval, jestli si dobře vzpomínám, Vendée maritime (Přímořská Vendée je stará francouzská provincie u západních břehů Francie) a tam o žádné odměně nic nebylo. Když mi dal ale tenhle tip, koukal jsem z té jeho zatuchlé kanceláře co nejdřív vypálit. Sháněl se po mých osobních dokladech, ale ty jednak zůstaly na „Hyacinthe-Yvonne“ a utopily se s ní, jednak by z nich toho asi zbylo moc málo, kdybych je byl nějakých deset hodin máčel ve vodě. Řekl jsem to té sůvě v brejlich a pak už jsem nečekal na odpověď a vypadl jsem ven na nábřeží.

Šel jsem rovnou ke kiosku s novinami a jestli mají pařížský Le Journal. Měli a zpráva o hrdinství „Hyacinthe-Yvonne“ byla pod palcovým nadpisem hned na první straně. Ten, kdo ji psal, ji jaksepatří novinářsky nafouk, ale já jsem to celé jen přelítl očima a hledal jsem tu odměnu. Byla tam doopravdy a celých 25 000 franků pro hrdinnou posádku, a to byly tehda náramné peníze! Vrtal jsem ještě nosem v žurnálu, když mne někdo pádně uhodí do ramene. Obrátím se s vraždou v duši, rána byla notná, a koho nevidím? Pana poručíka Cuisiata hladce oholeného a vymydleného, ve fešácké uniformě - dodnes si lámu hlavu, kde ji tak na rychlo sehnal. Byl to pašák, dával najevo skutečnou radost, že jsem se zachránil, ačkoliv se tím jeho odměna i ostatních o něco snížila. S jeho pomocí jsem sehnal nové papíry a dostal jsem i svůj podíl z odměny, kterou věnoval Le Journal.

„Copak jsi s těmi penězi udělal?“ zajímal se Bili. „To už je zase jiná historie, jak říká pan Kipling, tu vám povím zase někdy jindy,“ odbyl jej O'Brien. „Vlastně to, co jste provedli, byl hezky pořádný kousek,“ ozval se Hansen. „Docela s tebou souhlasím, kamaráde, vždyť jsem řekl hned na začátku té historie, že to bude můj pirátský příběh,“ odpovídal Irčan. „Měl jsem taky nějakou chvíli určité svoje vlastní připomínky k celé věci, dokud Fricové nepotopili „Lusitani“ („Lusitanie“ byl velký americký cestovní parník, který německá ponorka bez výstrahy potopila, ačkoliv USA byly neutrální. Zahynulo několik set cestujících, mezi nimi ženy a děti. USA vstoupily pro toto barbarské porušení mezinárodních úmluv do války s Německem a jeho spojenci.), potom jsem si přestal dělat výčitky svědomí.“ „Cod Seeker“ si pobyl v Green Bay plně dva dny, než se bouře utišila natolik, že mohl bezpečně vyplout. Před odjezdem se s jeho posádkou rozloučil trosečník Clarke z bawley. Obzvláště srdečné bylo jeho loučení s O'Brienem. „Velmi rád bych vám oplatil službu, kterou jste mi prokázali!“ pravil vřele. „Ale to ne, to bych si náramně vyprosil!“ odmítal Irčan jeho příslib. „Já jsem už trochu starý na to, abych cvičil noc a den nějaké šplhání po stěžni!“ Kutr z rybářské vesnice v cansoské zátocy vzal trosečníka na palubu a „Cod Seeker“ opustil pohostinský záliv jen se svou vlastní posádkou.

Vál svěží vítr od západu a škuner se po několikahodinové plavbě dostal bezpečně na lovecké mělčiny ostrova Sable. Kam oko dohlédlo, všude kolem byly v pilné práci rybářské lodi nejrůznější velikosti. Protože se už začalo stmívat, odložil kapitán „Cod Seeker“ lov na druhý den a zakotvil na noc stranou od ostatních lodí nad hloubkou dvaceti nití. Jakmile se rozbreškl svěží srpnový den, vypluly všechny dory škuneru na lov.

„Cod Seeker“ zůstal zakotven na místě. Malé čluny se od něho rozjely všemi směry do vzdálenosti půl míle a táhly za sebou nosné lano udicových provazců s bóji na konci. Bóji, označenou číslem dory, rybáři zakotvili a po vyvěšení návnad na háčky udic zakotvili i dory. Kdo by se na to všechno byl díval z náležité výšky, měl by dojem ohromného kola. Jeho nábojem byl škuner a loukotěmi lana s udicovými šňůrami, tažená dorami.

Johnny seděl se svým otcem v jedné doře a pilně mu pomáhal. Den byl jasný, vítr mírný a rybolov se dařil, jak náleží. Rybáři dory neopustili po celý den. V poledne se odbyli studeným jídlem, jež zapili horkým čajem z termosky, a před západem slunce se sjížděli na znamení mlžného rohu ze škuneru zpátky ke své mateřské lodi. Následovala poslední práce toho dne, odvádění ryb, jejich třídění a zapisování do rejstříku toho kterého rybáře. První den se ukázalo, že největší kořist odvedl O'Brien, ačkoliv obsluhoval své udice sám.

„To je z pekla štěstí,“ podívoval se Bili, „nenosíš v kapse provaz z oběšence, Pate?“ „To nenosím,“ odsekl Irčan, „počkám si, až oběsí tebe!“ Rybáři se smáli. „Opravdu, ty tresky jdou na tvoji návnadu jako divoké, nemááš ji do rumu?“ škádlil jej Hansen. „Ba ne, ten by on radši vypil sám!“ pospíšil si Bili s odpovědí za Irčana. Za takových žertů proběhla celá večere, všichni měli dobré úlovky a byli spokojeni. Pak už se nevysedávalo, každý byl jaksepatří unaven celodenní prací a pobytem na svěžím vzduchu. Šli rovnou spát, jakmile dojedli, ráno musejí vstávat hodně dlouho před úsvitem, aby byl čas všechno jak náleží připravit.

Štěstí zůstalo O'Brienovi věrně plných čtrnáct dní, ale potom se od něho odvrátilo. Ten den svolával samočinný roh ze škuneru rybáře s dorami o hodně dřív než jindy. Blížila se mlha. větší nepřítel námořníků než samotná bouře. Všechny dory poslušně zakončily lov, ačkoliv ryby braly víc než kdy jindy, a sjížděly se ke škuneru, jen Irčanova chyběla. Než to zjistili - čluny se nevracely všechny najednou - obklopila mlha i škuner. Kapitán láteřil z plných plic, ale nezbylo nic jiného, než vyplout neposlušného námořníka hledat.

Takové případy nejsou při lovu tresek řídké. Dojde-li k nim, vytáhne škuner kotvu a rozjede se ze svého místa v klikaté čáře nebo závitěch spirály hledat ztracený člun. Není to snadné, i když ví docela přesně, kde byla dory zakotvena. Pomáhá mu jen vítr a v mlze můžete minout člun v těsné blízkosti, ba dokonce na něj najet, a nevidíte jej. Je pochopitelné, že posádka škuneru, zaměstnaná ustavičným natáčením plachet, takovou práci nemiluje a o muži, jenž ji zapříčinil, se nevyjadřuje hezky, i když dobře ví, že celá příhoda může pro něj skončit neblaze, jak se také často stalo. Vítr byl slabý, jak tomu zpravidla bývá za mlhy, a „Cod Seeker“ se pomalu plížil na své klikaté dráze. Jeho mlžný roh

duněl ustavičně v krátkých přestávkách a občas mu zdálky odpověděl mlžný roh jiného zakotveného škuneru, který mýjeli. Irčanův roh se, však neozval a námořníci vysílali na jeho hlavu nejšťavnatější výrazy. U plachty se sice střídali, ale všichni měli pohotovost. Tak to trvalo dvě hodiny, mlha protěmňela šerem nastávající noci a všichni měli takový hlad, až se jim žaludky svíraly. Začali reptat i proti kapitánovi, jenž rozhodl, že večeret půjdou až Irčana najdou. Hardy dal mezi ně rozdělit suchary a přiděl rumu.

Tento čin nejen zlepšil náladu, ale jak se ukázalo zbystřil i sluch mužů na palubě. Kapitán právě vydal rozkaz k návratu na kotviště - měli je poznamenané zakotvenou bójí se jménem škuneru, aby jim je jiná loď neobsadila - a Hansen u kormidla si lámal hlavu, jak kotviště najde, když Johnny hlásil, že něco slyší. Nebyl to mlžný roh, ale nějaké jiné podivné zvuky a muži kolem Johnnyho zbystřili sluch. Jeden z nich pospíšil ke kormidelníkovi a udal mu nový směr. Vrátil se právě na své místo na přídi, když to uslyšel zřetelně a ostatní kolem něho také. Někdo si prozpěvoval z plných plic: It is a long way, to Tiperrary, it is a long way to go... („Do Tiperrary je dlouhá cesta, dlouho se musí jít...“ Písnička, velmi oblíbená za 1. světové války mezi britskými a americkými vojáky. Tiperrary je jméno osady a hrabství v Irsku.). „To je ten starý mazavka Pat, čert ho vem!“ zvolal Bili.

Když škuner přirazil k Irčanově dře, našli ji plnou ryb a jej, jak sedí spokojeně mezi nimi. „Muži, pročpak jste neodjel ke škuneru, když jsme dávali znamení k návratu?“ zlobil se kapitán, když jeřáb vytáhl na palubu dory s Irčanem a jeho bohatým úlovkem. „Já to znamení neslyšel, kapitáne, jsem na pravé ucho natvrdlý a „Cod Seeker“ kotvil právě na té straně od mé dory,“ vymlouval se Irčan. Na kapitánův hněv to nijak nezapůsobilo. „A proč tedy, človče, jste nedával znamení na svůj mlžný roh a místo toho jste si tu pořádal pěvecké představení,“ pokračoval Hardy zlostně ve svém výslechu. „To je prosím, kapitáne, můj dlouholetý zvyk, myslil jsem, že už ho znáte, neplavíme se spolu poprvé. Když zpívám, hrnou se mi ryby na udici jako divé,“ vysvětloval nevinně O'Brien. Námořníci, kteří se shlukli kolem nich, se začali nezřízeně chechtat a kapitánův ztuhlý obličej povolil.

Ať tomu bylo jak bylo, jistě je, že Irčan odvedl i tentokrát mnohem větší kořist než ostatní. Johnny se tomu podívoval, ale jeho otec mnil, že to není nic divného. O'Brien lovil nejméně o dvě hodiny déle než ostatní a v mlze ryby berou, to je stará zkušenost na novoskotských a novofoundlandských mělčinách.

Kapitola 10

Lovecká kampaň „Cod Seeker“ pokračovala úspěšně po celé čtyři týdny, a potom už bylo podpalubní skladiště tak plné ryb, „že by se do něj nebyl vešel ani malý okoun z návnady“, jak se vyjádřil Patrick. Kapitán to nemínil zkoušet a rozhodl se, že zajede prodat ryby do Halifaxu, potom se zastaví na několik dní se škunerem v barringtonské loděnici a dá opravit úpony hlavního stožáru a ráhno velké vratiplachty, které utrpěly značnou úhonu za plavby do Green Bay. Po opravě se chtěl ještě vrátit na několik týdnů na treskové loviště. Sezóna se znamenitě vydařila a Hansen byl toho názoru, že by to škuner bez oprav ještě docela dobře vydržel a že člověk nemá přerušovat lov, když mu štěstí tak přeje, ale kapitán s ním nesouhlasil. Měl rád na lodi všechno v dokonalém pořádku, protože člověk nikdy neví, co ho může potkat. Později se často dohadoval s Hansenem, co by se asi bylo stalo, kdyby byl poslechl jeho rad a nejezdil do Barringtonu, jestli by to bývalo dopadlo lépe nebo ještě hůře.

Do Halifaxu dorazili v dobrém čase za příznivého větru z jihozápadu. Ryby prodali velmi výhodně a na každého plavce připadl slušný podíl. S dobrou myslí se vydali všichni na cestu do Barringtonu. Škuner neurazil ještě ani padesát mil, když se přihnala mlha. Kapitán Hardy dal mužů u kormidla rozkaz odbočit od pobřeží. Báł se, že mlha je pouze předzvěstí bouře, a také se nemýlil. „Cod Seeker“ plul na západ s dvakrát skasanou hlavní plachtou, když na něj zaútočil silný větrný poryv. Naklonil se na bok, div se nepoložil, ale kormidelníkovi se ještě podařilo loď vyrovnat. Hlídka ve vraním hnízdě hlásila útes ve směru plavby po pravém boku. Než měl kormidelník čas stočit škuner a dát námořníkům u lan rozkaz k patričnímu natočení vratiplachty, najel už „Cod Seeker“ na útes. Stalo se to s takovou silou, že se okamžitě položil na bok.

Na palubě nastal strašný zmatek. Všechny dory se utrhy ze svých pout a sletěly po šikmé palubě do vody. Za nimi následoval kapitán s O'Brienem a kuchařem, ačkoliv se zoufale snažili zachytit se při svém pádu všeho, co jim přišlo pod ruku. Zmizeli ve vlnách, ale hned zase vyplavali a Irčanovi se podařilo zachytit se okraje jedné dory, která plula ve vzpřímené poloze kolem něho, ačkoliv byla skoro plná vody. Volal ze všech sil a jeho hlas přehlušil i ječení vichřice. Kapitán s kuchařem se probíjeli vysokými vlnami až k němu, vlezli do dory a všichni tři společně ji potom vyprázdnili džberem, jež našli pod zadním sedátkem.

„Kam teď, kapitáne,“ křikl Irčan, když nasadili vesla. Dory tancovala na vlnách jako korková zátka a vítr i vlny jim bičovaly tváře, ale jim se podařilo udržet ji na vodě. „Kam jinam než zpátky k lodi, pomoci ostatním,“ křikl kapitán. „Dobrá,“ kývl Irčan, „ale kde je náš ubohý škuner? Hádám, že má teď už v břiše tolik vody, ubohý starý „Cod Seeker“, že se odebral na dno oceánu k věčnému odpočinku. Ale něco z něho může přece jen koukat ještě z moře ven a snad na něm najdeme nějakého kamaráda na živu.“ Mluvil to všechno, spíše pro sebe, ti dva ostatní z toho zaslechli jen několik útržků, jež vítr zanesl až k nim.

Věděli přibližně, kde asi zůstal vrak lodi, ale neviděli je, mlha, kterou vítr ustavičně přeháněl po hladině, jim zastírala obzor skoro trvale. A i když se chvílemi na okamžik protrhla, byly vlny kolem nich tak vysoké, že měli co dělat, aby se dory nepřevrátila. Od chvíle, kdy spadli ze škuneru, až do okamžiku, kdy se jim podařilo nasadit vesla a aspoň trochu zvládnout směr člunu, neuplynulo jistě víc jak čtvrt hodiny, ale i tak krátká doba stačila, aby je vichr zahnal daleko od škuneru. Opět a opět se snažili proniknout k němu proti vichru a vlnám, ale všechno jejich úsilí bylo marné. Tak bojovali několik hodin a bouře zatím vzrostla natolik, že byl div, že jsou ještě s to udržet se v křehké dře na vodě. A potom se musili vzdát.

„Nedá se nic dělat, kapitáne, na to jsme slabí,“ řekl rezignovaně O'Brien. Hardy uznal, že má pravdu. Drželi spolu

krátkou poradou - kuchař se do jejich rozhodování nemíchal. Vichr byl tak silný, že musili na sebe křičet, přestože seděli za sebou u vesel, zatímco kuchař řídil doru kormidlem - pokud se vůbec řídit dala. Dohodli se, že se pokusí dosáhnout přístavu Lockport a požádat o pomoc. Usoudili, že v okamžiku katastrofy mohli být od něho asi dvacet mil na východ a doufali, že se jim podaří do večera do Lockportu dorazit. Čekal je několikahodinový vysilující zápas s bouří. Dvacetkrát se zdálo, že při něm podlehnou a že vlny uloží malou doru na dno oceánu, a dvacetkrát v poslední chvíli unikli záhubě. Kuchař nestačil čerpat vodu z dory a jeho ustavičná práce měla jen malý úspěch, protože se moře do ní každou chvíli nahnulo znovu. Konečně, když už jim vesla padala z rukou, tak byli unaveni, dorazili k plochému pobřeží. Přes silný vichr stál na břehu hlouček námořníků a přihlížel s napětím jejich zápasu. Nemohli pro ně nic podniknout, v tom počasi by bylo bývalo šílenstvím pustit se na rozbouřené moře jen s dorou a ani škuner by se byl neodvážil vyplout. Povzbuzovali je voláním a když konečně za pomoci vlny, jež zaútočila na břeh, dostali se trosečníci blízko k nim, vběhlo několik mužů do moře a pomáhalo jim i s dorou na břeh.

Ačkoliv mohl sotva mluvit, řekl jim kapitán Hardy v krátkosti, co se stalo. Prosil je o pomoc, tvrdil, že když „Cod Seeker“ opustili, ještě plul, i když už ležel na boku, že na něm zůstalo jedenáct mužů, kteří mohou být ještě na živu, aspoň někteří z nich. „Samozřejmě, že vám pomůžeme,“ prohlásil nejstarší z lockportských mužů, kteří je obklopovali. „Uznáte ale sám, že teď hned to nejde. Noc je na spadnutí a bouře dosahuje pomalu vrcholu. Do rána se jistě aspoň trochu ztiší a budeme moci vyplout.“ Kapitán mu musil dát za pravdu. Námořníci z Lockportu jim poskytli největší možné pohostinství a ráno vyplul škuner „Matchless“ na pomoc trosečníkům. Byl to americký bostonský škuner, který kotvil v Lockportu, a opustil bezpečný přístav, ačkoliv se bouře do rána ztišila jen velmi málo. Hardy s O'Brienem byli na palubě.

Kapitola 11

Kapitán Hardy se nemýlil, když tvrdil, že někteří námořníci z „Cod Seeker“ mohli katastrofu přežít. Škuner se při nájezdu na skalisko převrátil na bok, neklesl však pod hladinu, ačkoliv běsnící moře proudilo do jeho nitra celými přívaly všude, kde povolily okenice kajut a příklopy palubních průvlaků. Neuvázl také na útesu, vlny jej smetly zase zpátky na hladinu, kde se stal hříčkou moře a vichřice. Zmítal se na vlnách s přídí poněkud vyčnívající vzhůru, a pět mužů, kteří se v okamžiku katastrofy nacházeli na zádi, se v poslední chvíli zachytilo lan visících s paluby, aby je vlny nespláchly s sebou. Byli svědky toho, jak dory zmizely v bouři, jak vichr a vlny urvaly všechny plachty, a jak se pod náporom rozpoutaných živlů, vody i vzduchu, lámou oba stěžně. Jejich trosky chvilku ještě bily do paluby, napůl potopené, a těch pět nešťastníků trnulo strachy, že ji prorazí a že pak zmrzačený trup „Cod Seeker“ zmizí ve vlnách i s nimi, ale to se naštěstí nestalo.

Trosky stožárů zmizely v bouři i s cáry plachet a těm pěti se podařilo jakž takž se připoutat k pahýlu předního stěžně a k zábradlí. Byla jim zima, měli hlad a žízeň, ale těšili se navzájem, že do rána bouře ulehne a někdo je vysvobodí. V tu roční dobu bylo jižní pobřeží Nového Skotska hodně oživené. Rybářské lodi se ustavičně stídaly u jeho břehů, vracely se zpeněžit úlovky ve velkých přístavech a zase se znovu vydávaly na lov, kampaň ještě zdaleka neskončila. Mezi zachráněnými byl Hansen z Pidgeon Island a Bili, starší zkušený námořník, a ti oba se snažili udržet náladu trosečníků na výši. Valně se jim to nedařilo, mysleli nejen na vlastní osud - který se jim však nezdál nijak beznadějný - ale i na svoje ostatní kamarády.

„Kapitána a O'Briena jsem zahlédl, jak je vlny spláchly s paluby, když se utrhlý dory,“ rozpomínal se Hansen. Bili, jemuž se podařilo najít si trochu pohodlnější místo tím, že si sedl ob-kročmo těsně vedle jiného muže na pahýl stěžně, se pokusil o vtíp. „O Pata nemám strach, ten vodu nemiluje, ten se jistě moři ubránil!“

Přestože to byl špatný vtíp, byl by se mu snad jindy někdo smál, současná situace byla však příliš vážná a nikdo na Billův výrok nereagoval. Hansen vzpomínal na krajany z Pidgeon Islandu, Belvina a jeho syna Johnnyho. Vyptával se ostatních, jestli nevědí, kde byli v okamžiku, kdy se „Cod Seeker“ položil na bok. Bili se rozpomenul, že mluvil s Belvinem asi půl hodiny před tím. Byli oba, on i Johnny, v hlídce, která nastupovala v poledne, a Belvin prohlásil, že si půjdou lehnout a chvíli se prospí, protože nastupovali znovu na hlídku za čtyři hodiny, po večeři.

Jeho zpráva Hansena zarmoutila. Věděl, že kajuty zatopilo z větší části moře, a že, ti, kdo v nich právě dleli v okamžiku katastrofy, se bezpochyby utopili. Povzdychl si, ale nevyslovil své myšlenky nahlas, aby nekazil náladu kamarádů. Nestála ostatně za mnoho. První pocit radosti, že zůstali na živu, když „Cod Seeker“ ztroskotál, ustoupil brzy málo utěšeným myšlenkám. Bouře se nechtěla utiší, ačkoliv už trvala řadu hodin. Nastala černá tma, ze které jen strašidelně svítily fosforeskující hřebeny vln. Moře nepřestávalo útočit na palubu, která byla většinou v úplně svislé poloze, takže se těch pět mužů jen s bídou na ní udrželo, ačkoliv se k ní připoutali, jak to jen šlo. Do rána také vlny jednoho z nich odnesly a víc už jej nespátřili.

Napolo potopený škuner se držel stále ještě nad vodou, jen proto, že v některé jeho uzavřené části zůstal vzduch, takže voda se nedostala do celého podpalubí. Nikdo ovšem nevěděl, jak dlouho slabé vnitřní přepážky škuneru odolají tlaku vzduchu a vody. A jakmile voda vyplní celý vnitřek škuneru, klesne loď pod hladinu. Hansen, když o tom uvažoval, začal litovat, že se nepokusili zachytit trosky stožárů a plachet a vyrobit si z nich nouzový prám, na nějž mohli v nejhorším případě přejít. Ale všechno se odehrálo příliš rychle a na nějakou rozumnou úvahu nezbyl čas. Zlořečil nahlas bouři, která stále zuřila v plné síle a řekl si, že tahle kampaň „Cod Seeker“ byla od začátku neblahá, přestože jim v rybách moře přálo. Jako většina námořníků byl i Hansen pověřivý a když přemýšlel o všem, co už je potkalo, usoudil, že ten nešťastný muž z Bawley, jenž stál na moři, jim přinesl jejich zlý osud. V těch neutěšených myšlenkách usnul, ale ječení bouře jej mnohokrát v noci vzbudilo. Pokaždé se mu vracely vzpomínky na kamarády, kteří při ztroskotání „Cod Seeker“ zahynuli.

Když se rozbřesko, zjistili, že Ned Wilkins, mladý rybář ze St. George, v noci zmizel. Usoudili, že se asi špatně připoutal,

a že jej vlny spláchly přes palubu. Všichni jej litovali, ačkoliv jejich příští osud nebyl o nic nadějnější. Útes, na němž škuner ztroskotal, jim zmizel z dohledu. Moře bylo stále vysoké, vlny bily do paluby, nakloněné jako střecha, vichřice ječela až sluch přecházel a na zataženém nebi se divoce honily cáry černých mraků. Škuner sténal ve všech spárech a jeho úplný zánik se zdál být blízký. Ti čtyři muži, připoutaní k vraku měli hlad a žízeň a celé tělo je bolelo z nepřírozené polohy, ve které strávili řadu hodin. Bili se ještě pokusil o vtip, že si připadá jako treska, zavěšená na provaze k sušení, jen s tím rozdílem, že je čím dál tím mokřejší, ale nikdo se ani neusmál.

A v té bídě pojednou ohlásil rybář, zavěšený blízko přídě, že vidí plachty škuneru! Nejdříve mu ti tři ostatní nevěřili, ale když trval tvrději na svých slovech, napnuli zrak v nové naději. Skutečně to byla pravda, blížil se k nim škuner! Viděli dobře jeho skasanou vratiplachtu na přídním stěžni, a jak se kymácí na všechny strany, chvílemi takřka mizí v prohlubni mezi dvěma vlnami a pak se zase vynořuje. Škuner se k nim vůči hledně blížil a nebylo už pochyby, že vrak je jeho cílem.

Všichni čtyři začali křičet ze všech sil, ačkoliv muži na škuneru je ještě nemohli slyšet. Byli příliš daleko a vichr přehlušoval každý jiný zvuk. Přestože měl vítr v zádech, musil škuner zápasit proti vlnám, které na něj útočily z pravého boku. Probíjel se statečně k cíli a o půl hodiny později už byl tak blízko, že si mohli přečíst nápis na přídě: „Matchless“. „To je bostoňák,“ zvolal nadšeně Bili, „prima chlapci, tihle massachusettsáci!“ Začal se zuřivě zmitat na svém laně a kývat, ale náhle se zarazil. „Podívej se Hansene, volal „ať jsem čertův, jestli to není ten starý mazavka Pat na přídě a vedle něho náš kapitán!“

Hansen neměl čas odpovědět. „Matchless“ se zatím přiblížil natolik, že kapitán Hardy mohl s nimi zahájit rozhovor megafonem. Řekl krátce, že nemohou přirazit až k nim, že by se rozbili o vrak. Nemohou ani vysadit člun, rozbil by se o jejich vlastní LOĎ. Přiblíží se natolik, jak to jen půjde a hodí jim lana. Trosečníci se k nim připoutají a oni je vytáhnou na palubu „Matchless“. To se také skutečně stalo. Po, několika nezdařených pokusech, při kterých měl kormidelník „Matchlessu“ největší starost, jak zabránit srážce škuneru s vrakem, se konečně podařilo všem čtyřem trosečníkům připoutat se k hozeným lanům. Další pak už bylo jen otázkou několika minut.

„Nu, tak sis taky jednou zaplavál, starý taškáři!“ vítal Irčan kamaráda, z něhož crčela voda, když jej vytáhli na palubu. „A to nic není proti tomu, jak jsem si zaplavál já, když jsem stahoval toho chlapíka se stěžně. Tebe jsme táhli jako tresku na udici!“ Bili mu stiskl ruku a pro tu chvíli se nezmohl na žádnou odpověď. Radoval se z plného srdce, že je zase v bezpečí a jeho tři kamarádi s ním. Přivítali se i s Hardym. Ten v duchu smutně počítal, že z „Cod Seekeru“ se zachránila jen polovina posádky, sedm mužů. Na jeho naléhavou prosbu obeplul „Matchless“ vrak kolem dokola a všichni muži na jeho palubě pátrali po dalších trosečnicích. Ale ať se namáhali jak mohli, nikde nebylo stopy po člověku. Jen vrak s přídí trčící z vln se potácel na rozbouraném moři, ve kterém musil už brzy zmizet. S těžkým srdcem musil Hardy uznat, že tu už nemají co pohledávat. Na záchranu „Cod Seekeru“ nebylo ani pomyšlení. Každé další prodlévání škuneru blízko vraku a břehů lemovaných útesy bylo nebezpečné. Jeho kapitán nařídil obrátit kormidlo o půl kola a škuner zahájil namáhavé křížování proti větru. Vracel se do svého domovského přístavu Lockportu.

Kapitola 12

Johnny se ve svém snu potýkal s největší treskou, jakou kdy ulovil. Už ji přetáhl přes okraj dory, když se náhle křehký člun převrhl. Sletěl po hlavě do vody a její studená náruč jej vytrhla ze spánku. To už nebyl sen, vodu měl až přes hlavu a zuřivě se snažil dostat se zase na vzduch. Několikrát se bolestně o něco udeřil a pak se mu to podařilo. Kolem něho plavaly nějaké trosky. V kajutě vládlo hluboké šero. Začal plavat, aby se udržel nad vodou, jež stále stoupala. V uších mu hučelo a špatně se mu dýchalo. Jeho myšlenky se mu pomalu vracely do skutečného života. Rozpomenul se, že si šli s otcem lehnout, aby se trochu prospali před večerní hlídkou.

„Tati, kde jsi?“ zavolal úzkostlivě. „Tady, Johnny,“ ozvalo se ze vzdáleného konce kajuty. Rychle plaval po zvuku a v příštím okamžiku sevřel otcovu ruku. „Co se to stalo?“ ptal se zděšeně. „Nic, Johnny, neměj strach, to si jen starý dobrý „Cod Seeker“ lehl na bok,“ odpovídal konejšivě Belvin. „Počkej, pokusíme se vylézt zpátky do kóje a pak si povíme, co podnikneme!“ Vlézt zpátky do kóje však nebylo tak snadné. Jejich dvě kóje ležely nad sebou a dolní, Belvinova, byla celá pod vodou. Johnnyho se sice držela ještě nad vodou, ale v úplně svislé poloze. Vrátit se do ní se jim nepodařilo, mohli si jen sednout těsně vedle sebe na její úzký okraj, a držet se tam všemi silami.

Škuner se divoce zmital, vody ve velké kajutě pro šest lidí ustavičně přibývalo a jediné okénko, umístěné na vzdáleném konci a naštěstí neprodyšně uzavřené, leželo už pod vodou. V kajutě vládlo hluboké šero, světlo se do ní filtrovalo skrze vodu potopeným okénkem a den venku se při úplně zataženém nebi schyloval k noci. Belvin rychle uvažoval, co by měli podniknout. „Chodba je jistě pod vodou, moře vniklo asi do podpalubí hlavní průvlakou,“ řekl. „Potopím se a podívám se, jestli je možné dostat se odtud nějak ven.“ „Nech mne jít, tati,“ žádal hoch, „já jsem štihlejší a všude se protáhnou líp než ty!“ Belvin se však jen zasmál a odmítl jeho žádost. „Drž se pořádně, anebo víš co? Radši se přiváž k sloupu mezi kójemi. Máš provaz u sebe?“ Johnny provaz měl a zachoval se podle otcovy rady. Belvin se s ním krátce rozloučil, nabral zhluboka dech a vklouzl pod vodu, které v tu chvíli už nepřibývalo.

Řídil se slabým svitem, který pronikal potopeným okénkem, držel se okraje potopených protějšních kójí a postupoval rychle kupředu. Na okamžik se zastavil, když se bolestně uhodil do čela o veřej urvaných těsných dveří do kajuty, ale pak si uvědomil, že mu mnoho vzduchu v plicích nezbyvá a vydal se znovu pod vodu kupředu. Vedle jejich kajuty byla kuchyně a tam narazil na další překážku. Hmatl podle ní a shledal, že to jsou převržená kamna. Na okamžik se v úděsu zarazil, když se při tom jeho ruka dotkla studené ruky utopeného muže. Neviděl mu do tváře, tady už vládla hluboká tma. Snad to byl kuchař sám, možná však, že také nějaký jiný kamarád, jehož tu překvapilo moře. Neměl čas o tom přemýšlet, dech mu docházel. Zdálo se mu, že cesta zpátky k Johnnymu je dlouhá, že by na ni ten zbytek vzduchu v plicích už nestačil. Napadlo ho, že v kuchyni je možná stejná vzdušná kapsa jako v jejich kajutě. Rychle vyšlápl vodu,

ale nevynořil se nad ni, vzduch tu nebyl a on se jen uřhodil do hlavy, až se mu v očích zajiskřilo.

Uvědomil si, že je- v zoufalé situaci, že se musí utopit, dřív než se vrátí k Johnnymu. V posledním okamžiku, když už skoro pozbýval vědomí a plíce mu hrozily prasknutím, uslyšel hromový rachot. To se utrřhla kotva i s řetězem, ale to on nevěděł. Pociťil náhle, že zase může dýchat a že voda kolem něho nějak ustoupila. Nabral zhluboka dech a chvíľku uvažoval, co se to asi stalo. Usoudil, že přídí se nějakým způsobem ulehčilo a že se nazvedla z vody. Protože kuchyně i jejich kajuta byly v přední části šķuneru, znamenalo to pro oba pro tu chvíľi záchranu. Když se jaksepatřĩ nadýchal vzduchu - stlačeného a zkaženého, ale kyslík v něm byl, a to bylo hlavní - řekl si Belvin, že se přece jen ještě jednou pokusí najít cestu ze zatopeného podpalubí ven, na volné moře. Opatrně pod vodou obešel mrtvého muže, uvězněného pod převráceným sporákem, a potomě hmatal kolem sebe. Ale všude našel jen trosky přepážek, změř' zásobních lan - v těch narazil na dalšího utopeného muže - kusy výpomocných ráhen a jiné předměty, jež nebyl ani s to náležitě rozpoznat.

Dech mu už docházel, když se'znovu vynořil do vzdušné kapsy kuchyně. Opřel se nohama o potopenou truhľu s kuchařovými zásobami, aby nesletěl zpátky do vody, přidrřel se jednou rukou skoby, kterou nahmatal nad hlavou - šķuner sebou divoce zmítal pod nápořem vln a větru - a přemýšľel, co počít. Dokud se „Cod Seeker“ drřel nad vodou, nebylo třeba ztrácet naději. Vrakům se věnuje na moři velká pozornost, zvláště v tak oživených vodách, jako jsou na Velkých měľčinách. Každá loď, která potká vrak, má za povinnost jej buď potopit nebo dopravit do nejbližšího přístavu. Tuto druhou povinnost plní každý kapitán velmi ochotně, pokud jí lze vůbec dostát, protože dostane od pojišťovny slušnou odměnu.

Ta úvaha Johna Belvina uklidnila. Teď šlo o to, aby šķuner vydrřel nad vodou a také aby vydrřeli oni dva, než přijde pomoc. To znamenalo sehnat nějaké jídlo a pití. Ve své kajutě neměli ani jedno ani druhé, ale truhľa, o kterou si opíral nohy, přivedla Bel-vina na myšlenku, že by v ní něco k jídlu a pití mohlo být... Musil se potopit několikrát za sebou, než se mu podařilo ji otevřít, měla těžké víko. Pak se ovšem do ní ihned nahrnul moře a Belvin si řekl, že to sucharům moc neposlouží, jestliže v ní ovšem vůbec nějaké jsou. Potmě, lovil v truhľe a musil se dvakrát vynořit a nabrat dech, než byl s tím hotov. Suchary skutečně našel a nacpal si s nimi všechny kapsy, nenechal v truhľe ani jediný. Láhve s nápoji tam nebyly žádné, zato přišel na dvě plné plechovky s nějakou tekutinou. Pak už v truhľe nebylo nic, co by stálo za odnesení. Belvin svázal obě plechovky kusem provazu dohromady, pověsil si je na krk a vydal se rychle zpátky k Johnnymu. Pospíchal, aby nepřinesl ze sucharů Jen mazlavou kaši, když je musil dopravovat vodou, ale i tak byly za tu krátkou chvíľi pořádně rozmočené.

„Ven prozatím nemůžeme, Johnny, ale to nevaďí,“ skončil svoji krátkou zprávu, když se zase vyšvihl vedle syna na úzké prķénko u kóje. „Musíme to tady pod vodou nějaký čas vydrřet než nás najdou. Dlouho to jistě nemůžeme trvat.“ O dvou utonulých družích, na něž narazil cestou, se synovi nezmiňil. Johnny byl zvědavý, co je asi v plechovkách. Navrtali do jedné z nich nožem otvory a Belvin ochutnal pár kapek. „Mléko,“ prohlásil spokojeně, „ale musíme s ním šetřit. Může trvat taky pár dní, než nás někdo vysvobodí, a nic jiného k pití nemáme!“

Snědli každý jeden suchar, promočený mořskou vodou a pak měli tím větší řízeň. Byly dovoleny jen dva loky po každém jídle a oba se svědomitě snažili tento předpis dodrřet. Řízeň tím zahnali jen napolo a trápila je víc než hlad. Nejobtížnější bylo zajistit si to nejprimitivnější pohodlí. Jejich kóje měla skoro svislou polohu, uložit se do ní nemohli. Prķénko, které tvořilo její zábradlí, kde seděli, bylo úzké, že se na něm dlouho neudrřeli. Za chvíľi je záda nesnesitelně bolela, protože seděli ohnuti a nemohli se narovnat. Nezbyvalo nic jiného, než každou chvíľi opustit kóji a postavit se rovně na přepážce, která dělila kajutu od chodby, aby ulevili rozbolavěľmu hřbetu. Stáli přitom až po ramena ve vodě a jen s námahou se drřeli na nohou. Přepážka byla hodně nakloněná směřem k zádi šķuneru, a ten sám se ustavičně zmítal na vlnách. Tento podivný tělocvik, který musili stále a stále opakovat, je vysiloval víc, než hlad a řízeň. Nakonec už jej vykonávali docela mechanicky a podvědomě, napolo ve spánku. Belvin se rozpomenul na vyprávění jednoho francouzského vojáka o velikém ústupu od belgických hranic na řeku Marnu, kde se konečně Francouzi pevně zachytili. Pochodovali s velmi krátkou přestávkou den a pak ještě celou noc, aby unikli Němcům, a zase celý den. Který pěšák se dostal blízko k jezdci na koni, drřel se jednou rukou uzdy. Francouz Belvinovi přísahal, že šli a přitom spali. Belvin to tehdy pokládal za přeháněni, ale teď mu uvěřil.

Johnny snášel statečně všechny útrapy jejich zajetí, jen si stěžoval, že má hroznou řízeň a že mu pořád hučí v uších. „To je od stlačeného vzduchu. Kesonáři, co stavějí mosty, to znají,“ vysvětľoval Belvin. „Vzduch drří rovnováhu vodě, která na něj tlačí. Dokud drří plauky šķuneru, je nám dobře,“ utěšoval Johnnyho. Ale dobře jim nebylo a jejich rozhovory byly čím dál tím řidší a kratší. Zpočátku se ještě často dohadovali, co se asi stalo s jejich druhy, kam bouře zanesla vrak „Cod Seeker“ a kdy už ten protivný víchř přestane. Belvin se také snažil odhadnout, jak ubíhá čas. Neměl k tomu žádné pomůcky, jeho hodinky se zastavily, jak do nich vnikla mořská voda. Slabý svit, pronikající vodou z potopeného okénka, jim mnoho nepomohl. Nebylo v něm valného rozdílu za dne a za noci, protože nebe nad vrakem bylo ustavičně pokryté těžkými mraky.

A tak pozbyli všechny pojem času. Snědli poslední suchar, prosáklý mořskou vodou, ale o hodně dřív vysáli z plechovek poslední krůpěj mléka. Hladověli a řízili, a už jen docela mechanicky, vedeni posledními záblesky touhy po životě, se snažili neutonout ve vodě, která je obklopovala ze všech stran. Vzduch, který dýchali, se vůčihľedně kazil, protože neměl spojení s řerstvým vzduchem venkovním. Vydrřel jim proto jen tak dlouho, že byl stlačený a obsahoval víc kyslíku než vzduch venku.

Johnny se s námahou vytáhl do kóje, aby trochu odpočinul nohám. Shrbil hřbet a usedl na ohrádku. Otec stál někde pod ním, spíše vytušil kde je, než aby jej viděl v slabém zelenavém vodním přísvitu. Do stálého hučení v uších se začaly Johnnovi mísit jiné zvuky. Nejdřív jim nevěnoval pozornost, domníval se, že mu to buší krev ve skráních, protože dýchá zkažený vzduch. Zvuky však byly chvíľemi silnější a Johnny procitl ze své malátnosti. Napadlo ho, že to venku někdo mluví. „Tati, slyšíš to?“ zavolal. Trvalo chvíľi než se otec probral z mráкотné strnulosti. „Někdo venku

mluví,“ tvrdil rozčileně Johnny. Nová naděje jej vzpružila natolik, že našel zase hlas. Belvin okamžik naslouchal. „Máš pravdu, Johnny,“ řekl vzrušeně. Vytáhl se do kóje vedle něho a začal bušit plaňkou na bok škuneru, který byl od té chvíle, kdy ztroskotali, jejich stropem. „Volejme!“ vybízel Johnnyho. Volali a tloukli na dřevo nad svou hlavou, pokud jim jen síly stačily. A potom uslyšeli rány zvenčí, jako odpověď. Zdvojnásobili své úsilí, ale jen na chvíli, a poté vyčkávali, zda se ozve odpověď. Ozvala se skutečně a úplně je ohromila. Kdosi se ptal třesoucím se hlasem a pravou massachusettskou američtinou: „Nejste vy duchové?“

Kapitola 13

Škuner „Ohio“ z Gloucesteru pod vedením kapitána Edwarda d'Or křižoval před větrem několik mil východně od mysu Sable, jímž končí novoskotský poloostrov na západě. Bouře, trvající několik dní, která natropila tolik škody na moři i na pevnině, se ztišila nadobro, nebe bylo jasné a zářijové slunce mile hřálo. Loď se držela daleko od břehů, a proto bylo její vrání hnízdo opuštěné. K svému cíli, Velkým mělčinám, měl „Ohio“ ještě daleko a nebylo proto potřebí rozhlížet se do velké dálky. Tak se stalo, že velký černý plovoucí předmět zpozorovala teprve palubní hlídka. Zavolala kamaráda, jenž lekoval na druhém boku lodí, a chvíli se přeli o to, co to je.

„Velryba, ať se propadne,“ zaklínal se muž z levoboku škuneru. „Jsi blázen, velryba? Ty se už dávno tady nevidíš! Už před válkou jsi na ně padl jednou za onoho času. Je to vrak, a vsadím na to celý svůj podíl na příštím lovu.“ To byl názor muže z pravoboku a jeho hlasatel, aby podtrhl svou pravdu, šel zavolat kapitánova zástupce. Tento muž měl sice jako velitel palubní hlídky prodlévat podle předpisu s hlídkou na palubě, ale rybářský škuner není válečná loď a s předpisy se to na něm tak přísně nebere. Kapitánův zástupce, Terrence Fisk z Gloucesteru, seděl v kormidelním nástavku - na hlídce-se sedět nesmí - pokuřoval z lulky a bavil se s mužem u kormidla, jaké vyhlídky má „Ohio“ v příštím závodu plachetnic. Uvítal s nelibostí hlášení hlídkového námořníka. S příslibem, že mu ukáže rozdíl mezi velrybou a vrakem-jež muž ostatně přijal jen s úšklebkem - se zvedl z pohodlného sedadla, vyklepal lulku a zastrčil ji do kapsy - a na hlídce se nesmí kouřit. Pomalým kolébavým krokem se vydal k levoboku škuneru.

„Vida, ono tam přece něco je,“ řekl překvapeně, když si zastínil oči proti slunci. „Skočte mi k Jimovi pro triedr!“ vyzval svého průvodce. Jim byl muž u kormidla a triedr visel na kolíku vedle kormidelního kola. Fisk jej zaostřil na vrak, přečetl si jeho jméno na přídi a překvapeně hvízdal. „Podívejme se, to je „Cod Seeker“, co nedávno ztroskotal. Zavolejte kapitána!“

Kapitán trávil čas nad svými účty a námořníkův příchod považoval za nepříjemné vyrušení z obtížné práce. Jeho obličej však roztál, když vyslechl zprávu, že před nimi je vrak „Cod Seeker“. Moře bylo klidné, neměl daleko do barringtonského přístavu, a když tam škuner dovléknou, znamená to nejméně 1000 dolarů prémie od pojišťovny. To jsou pěkné peníze a člověk se musí náramně ohánět, aby je v dnešních těžkých dobách vydělal.

Když vyšel na palubu, byli už zase blíž k vraku, přestože škuner křižoval proti východnímu větru. Kapitán d'Or nepotřeboval ani kukátko, aby si přečetl jméno vraku na přídi, jež čněla dosti vysoko z vody. „Spusťte okamžitě dora, Tery, tři muži nasednou a vezmou s sebou sdostatek lan. Připoutáme „Cod Seekera“ na jeho přídi za členění stožár, to bude nejlepší,“ nařídil. Zástupce šel splnit jeho rozkaz a deset minut nato odrazila dora k vraku. Kdo právě neměl nic na práci, nahnul se na palubu a sledoval s velkým zájmem, co se bude dít. Dora táhla za sebou dvojité lano, pevně uvázané k zadnímu stěžni „Ohio“.

Za několik minut přirazili k vraku. Jeden muž zůstal v člunu, oba ostatní pracně vylezli na vrak „Cod. Seekera“. Nesli s sebou konce lan, přivázaných k stěžni „Ohio“, a pomalu se dopracovali až k přednímu členu vraku. S určitou námahou připoutali lana dvojitým vazebným uzlem k členu a pomalu se vraceli po nakloněném boku vraku k místu, kde na ně čekala dora. Pojednou se jeden z nich zastavil. „Počkej, Tede, já něco slyším!“ žádal kamaráda. Ten se zastavil a chvíli poslouchal. Neslyšel nic. „Něco se ti zdálo, Franku, pojď, ať jsme radši zpátky, kapitán bude na- dávat, že se loudáme!“ naléhal. Pojednou se zarazil a přiložil ucho ke stěně vraku. Ted' to slyšel docela jasně sám. Uvnitř vraku se ozývaly pravidelné temné rány, jako by někdo bušil do stěny právě pod ním. „Jsou tam slyšet nějaké hlasy!“ zvolal poděšeně Frank. „Pánbůh s námi a zlý pryč! To jsou jistě duchové utopených námořníků!“ Přiložil ucho těsně k boku „Cod Seekera“, na němž klečel, a zvolal třesoucím se hlasem: „Nejste vy duchové?“ Z nitra vraku se ozvala slabá, ale zřetelná odpověď: „Nejsme žádní duchové, jsme námořníci, proboha pomozte nám rychle ven!“

Kapitola 14

„Rád bych věděl, co to tam ti chlapi tropí!“ rozčiloval se kapitánův zástupce na „Ohio“. Vrak ležel na vlnách sotva dvě stě stop od nich, takže viděli každou podrobnost, i když neslyšeli hovor obou námořníků. „Vypadá to, jakoby se Ted a Frank modlili,“ poznamenal posměšně jeden z námořníků. „Ba ne, to mluví s námořníky uvnitř vraku,“ prohlásil jiný a vzbudil všeobecný smích těch, kdo stáli kolem. Kapitán nebyl přítomen, vrátil se zase k svému účtování do kajuty. O chvíli později se dověděli všichni, co se stalo, a kapitán byl přinucen podruhé opustit svou namáhavou počtářskou práci. Byl jaksepatří mrzutý a přijal hlášení námořníků z dory s náležitou nedůvěrou. Když se však oba zaklínali všemi možnými způsoby, že mluví pravdu, rozhodl se k zákroku.

„Je to sice vyložený nesmysl, že by ve vraku „Cod Seekera“ mohli žít trosečníci plných pět dnů, vždyť je to ze dvou třetin pod vodou, ale nezbyvá než to přezkoumat,“ rozhodl. „Jedte tam s dvěma dorami a vezměte si s sebou sekery a páčidla!“ nařídil svému zástupci. „Převezmu zatím tady hlídku za vás.“ Ference Fisk uposlechl rozkazu a za malou chvíli obě dory přirazily k vraku. S jistou námahou zlezla jejich posádka příkrou stěnu paluby, vyčnívající z vody, a s náležitou opatností postoupila po boku škuneru k místu, kde Ted s Frankem slyšeli rány a hlas. Klepali páčidlem a volali a skutečně dostali odpověď. Námořníci z „Ohio“ měli sice plno chutí zahájit s muži ve vraku rozhovor skrz dřevěnou stěnu, ale kapitánův zástupce jim to rázně zatrh. „Na to bude čas, až je dostaneme k nám. Ted' rychle do práce! Vysekejte tady otvor a hod'te sebou!“ Označil místo a dva muži zaútočili rázně sekerami na silnou stěnu škuneru.

Nikoho z nich nenapadlo, že to nebude jednoduchá záležitost vyprostit lidi z prostoru, kde je stlačený vzduch v rovnováze s vodou, která má spojení s mořem. Následky jejich nerozvážného postupu se záhy ukázaly. Oba námořníci pracovali s takovou chutí, že vysekali v malé chvíli otvor, který měl asi stopu v průměru. Jakmile se dřevo zhroutilo pod úder jejich seker dovnitř vraku, vyrazil otvorem mocný sloup vody a zasáhl Franka přímo do prsou. Jeho druh ještě závčas uskočil, ale Franka srazil vodní sloup přes palubu. Vyrobil obrovské salto a sletěl obloukem do moře. Jak tomu zpravidla při takových situacích bývá, směšná stránka případu nabyla na okamžik vrchu nad vážnou. Námořníkům na palubě „Ohia“ připadal Frankův skok do vody tak žertovný, že jej provázeli bouřlivým smíchem. Smáli se mu i muži, kteří zůstali v dorách, a teď pomáhali prskajícímu a hubujícímu kamarádovi do člunu.

Kapitánův zástupce se nesmál. Nepotřeboval ani slyšet poděšené hlasy z nitra vraku, viděl sám, že zád' škuneru poklesla ještě více pod hladinu. Sotva se udržel na nohou, když se sklon boku lodi, na němž stál, náhle změnil.

Pochopil, že záchrana mužů uvězněných ve vraku závisí na rychlosti, škuner mohl každou chvíli klesnout celý pod vodu. „Páčidla, rychle, rozšířte otvor!“ velel a sám přiložil ruku k dílu. Pracovali o překot a v necelé minutě rozšířili otvor natolik, že se mohli spustit do zatopeného vraku. Trvalo však ještě hezkých pár minut než pronikli zátopou k oběma Belvinům. Ti sami byli už tak zesláblí, že nebyli s to k vlastní záchrane nějak přispět. Dalo práci protáhnout je otvorem a neutopit se i s nimi, když se musili probíjet vodou zatopeným prostorem, ale přece jen se to podařilo.

Posádka na palubě „Ohia“ přihlížela bez dechu k jejich úsilí. Tucet ochotných rukou pomáhalo Belvinům na palubu a do kajuty. Uložili je na lůžka. Musili jim rozřezat boty, aby je mohli zout, tak měli nohy oteklé z dlouhého pobytu v mořské vodě. Oba ustavičně žádali, aby jim dali pít, že umírají žízní. Námořníci ochotně sahali do svých lahví s vodou i rumem, ale kapitán energicky zakročil. Měl naštěstí už s podobným případem svou zkušenost. Přísně zakázal dát trosečníkům pít a nařídil jednomu námořníkovi, jemuž důvěřoval, aby jim dával každých pět minut po lžici vody. Belvin slabým hlasem protestoval, ale kapitán nepovolil. Johnny ležel už tiše. Začala jím lomcovat horečka a než dorazili do Barringtonu, kde byla lékařská pomoc, dostoupila už nejvyššího stupně.

Cesta do přístavu netrvala ani dvě hodiny. „Ohio“ měl teď východní vítr v zádech a jeho rychlost omezovaly jen ohledy na vrak. Chtěli jej za každou cenu dopravit do přístavu, aby nepřišli o prémii. Zkušený kapitán d'Or soudil, že se dá ještě opravit a že znovu vypluje, a to znamenalo zvýšenou prémii od pojišťovny. Za ty dvě hodiny se Belvin zotavil už natolik, že mohl pomalu a slabým, sotva slyšitelným, hlasem vypovědět kapitánovi jejich historii, jež ostatně nebyla dlouhá.

„Měli jste z pekla štěstí, Belvine,“ prohlásil kapitán, když trosečník skončil. „Tak se vás dohromady z „Cod Seekera“ zachránilo devět a pět vašich kamarádů už to má odbyto.“ Stručně mu sdělil, co se dověděl v přístavu o záchraně tří mužů v doře a čtyř dalších škunerem „Matchless“.

„Teď vás dopravíme do nemocnice v Barringtonu a tam vás zase „dají pořádně dohromady. Zakrátko si vyjedete“ znovu na Velké mělčiny!“ Než opustil kajutu, zadržel jej ještě Belvin otázkou, kolikátého je. „Kolikátého je?“ opáčil kapitán udiveně. „A nač to zrovna teď potřebujete vědět? Je desátého září.“ Belvin okamžitě počítal. „Ztroskotali jsme pátého, kapitáne,“ řekl. „Byli jsme s Johnnym plných pět dní ve vraku!“

Belvin se zotavil brzy, ale jeho syn si poležel v barringtonské nemocnici šest dlouhých týdnů, než se mu zahojily nohy a ruce, rozhlodané mořskou vodou. Dlouho si potom ještě stěžoval na neuhasitelnou žízeň. Kapitán Hardy a Jerry Hansen z Pidgeon Islandu byli častými návštěvníky nemocnice. Přicházeli na kratší i delší pohovor s Belviny a vyprávěli jim novinky o posádce, zachráněné z „Cod Seekeru“, a o škuneru samotném. Kuchař a tři námořníci ze škuneru se dali ihned najmout na jiné rybářské lodi, do konce lovecké sezóny bylo ještě daleko. Věčný tulák po oceánech, Irčan

Patrick O'Brien, přijal místo staršího námořníka na velké zábavní jachtě „Campeador“. Patřila bohatému Brazilci a plula na několikaměsíční cestu po jižním Atlantiku, potom měla obeplout Hornův mys a vrátit se k rovníku, na Galapázké ostrovy. Brazilec tam chtěl chytat obří želvy a leguány a darovat je zoologické zahradě v Rio de Janeiro.

„Je tu trochu zima na Velkých mělčinách, podívám se zase jednou někam, kde je tepleji,“ prohlásil Irčan, když se loučil s druhý z „Cod Seekera“. „A co vy?“ ptal se kapitán Hardy Billa, jenž Irčana doprovázel při loučení. „Já?“ opáčil s úsměvem námořník, „jdu samozřejmě s Patem. Kdopak by si z něho dělal legraci?“

Pokud šlo o vrak „Cod Seekera“, ukázalo se, že kapitán Edward d'Or z „Ohia“ odhadl jeho stav správně. Podrobná prohlídka v loděnicích zjistila, že jeho trup je celkem v pořádku, a že důkladná oprava celého škuneru nebude stát žádné velké peníze. A tak se jeho kapitán a majitel Dick Hardy pustil do oprav s velkou energií a Hansen mu pomáhal bdít nad pracemi v loděnicích. Pojišťovna všechno platila, zaplatila i odškodné zachráněným námořníkům a rodinným příslušníkům těch, kteří našli hrob ve vlnách Atlantiku. Belvinovi se navíc ještě podařilo uchránit před vodou peníze, které mu vyplatil v Halifaxu kapitán jako jeho podíl ze srpnového rybolovu. Ani při největších strastech, jež prožil s Johnnym za těch pět dní ve vraku, nepřestal myslet na rodinu v Pidgeon Islandu a na dlouhou zimu baž výdělek, která jej čeká. Vrátili se s Johnnym domů hned, jakmile se hoch zotavil natolik, že snesl dopravu lodí z novoskotského Barringtonu na pobřeží rodného Labradoru. Ještě v zimě připlul i důkladně opravený a čerstvě natřený „Cod Seeker“ s kapitánem Hardym a Jerryem Hansenem do St. George. Doprovázeli je jen čtyři námořníci, nejnutnější počet k obsluze plachet a kormidla. Byli to obyvatelé ze St. George a Pidgeon Island, kteří čekali v Barringtonu na příležitost svést se zdarma domů, a když v> dubnu vyplouval „Cod Seeker“ na jarní kampaň na Velkých mělčinách, byli na jeho palubě nejen Hardy a Hansen, ale i oba Belvinové, otec a syn.

Epilog

Bylo to v březnu, dva roky po našem přistání v Sidney Mines na Novém Skotsku. Mezinárodní komise pro výzkum účinků atomových zbraní, zřízená při OSN, kde jsem působil jako expert, zasedala právě v New Yorku. Její práce se

prodloužila na řadu týdnů, dávali jsme dohromady první velký souborný referát pro valné shromáždění OSN, jež se konalo na podzim. Práce se přenášela někdy i na sobotní zasedání, k malé radosti té části personálu v Paláci OSN, jež musila mít kvůli nám mimořádnou sobotní službu. Personál OSN, od nejnižšího člena až po generálního tajemníka, je totiž placen tak dobře, že o sobotní přesčasy nestojí.

Za polední přestávky býval z lounge - společenské místnosti - pěkný výhled ohromnými okny, sahajícími od podlahy ke stropu, na East River a protější brooklynský břeh. Dýchavičné remorkéry táhly po něm proti proudu dlouhé ploché nákladní lodi, ale ty jsem neviděl. Pro mne to bylo ústí řeky do Atlantiku, jak vypadalo před několika sty lety. V době, kdy manhattanský poloostrov byl pokryt lesem a bažinatými říčkami, a kdy jen u ústí Hudsonu se krčila holandská tvrz s několika domy usedlíků. Kožená kanoe Irokézů často plula napříč East Riverem, když šli Indiáni prozkoumat, co se chytlo do jejich bobřích pastí na protějším břehu. Tak jsem je vídal při svém dumání nad ledovou coca-colou širokým oknem lounge a nebyl jsem rád, když mne někdo z mého snění vytrhl.

Jednou v poledne přerušil moji siestu u okna inženýr N., člen naší stálé mise při OSN. Přiváděl dva mladé muže, také Čechy, a ptal se, jestli si mohou přisednout. Ujistil jsem je neupřímně, že mne to bude velmi těšit, že však za chvíli musím odejít, protože zase pracujeme. Nepředstavil mi své společníky - to se u nás už dávno nedělá - jen podotkl, že soudruzi jsou kurýři, kteří včera přijeli a dnes si přišli prohlédnout Palác Spojených národů. To je totiž jedna z turistických atrakcí New Yorku a pořádají se hromadné návštěvy určitých částí budovy.

Slovo „kurýr“ mne od chlapeckých let okouzlovalo. Byla v něm vynikající romantika, představoval jsem si, že kurýr je vždy nositelem nesmírně důležitých a tajných státních depeší, po nichž prahne jiná velmoc, a proto mu strojí nejrůznější úklady. Prostě kurýr byl sekáč nad sekáče a ani Verneův Michal Strogov, carův kurýr, nevyhovoval docela mým chlapeckým představám. S ohledem na tuto reminiscenci z mládí jsem se zadíval na oba kurýry - z nichž jeden se tvářil mrzutě a druhý otráveně - neobyčejně přívětivě.

„Měli jste dobrý let?“ zeptal jsem se.

„My jsme neletěli,“ odpověděl jeden z nich úsečně. „Kurýři jezdívali lodí, vozí těžká zavazadla, a ta by stála v letadle mnoho peněz,“ vysvětloval inženýr N. „Lodi? A kterou jste přijeli?“ optal jsem se s novým zájmem. „Queen Mary,“ („Queen Mary“, dnes už z plavby vyřazená, má nosnost 78000 tun) odpověděl jeden z nich neochotně. „A měli jste příjemnou plavbu?“ nedal jsem se odradit jeho šetřením slovy. „To bych zrovna neřek,“ odpovídal pomalu, „v březnu je zřídka kdy dobrá.“ Trochu roztál, a to mne podnítilo k dalším dotazům. „Ale jděte,“ podivil jsem se upřímně, „takový obr si přece z nějaké té vlny nic nedělá!“ Jeho druh se nevesele usmál. „Ale my jsme si dělali! Tuhle modřinu jsem si utřil, když to se mnou hodilo v kajutě proti držadlu na láhev s pitnou vodou!“ Už dříve jsem si povšiml, že má pořádnou modřinu na čele nad pravým okem. „A jen nádobí se na lodi rozbilo za 1000 dolarů,“ dodal jeho společník. Moje osobní zkušenosti z dálných námořních plaveb se omezují jen na lodi od 200 do 11000 tun, a proto mne rozhovor o tom, jak se chová největší osobní parník světa na neklidném moři, velmi zaujal. Byl bych v něm rád pokračoval tím spíše, že kurýři se trochu rozpovídali, ale malá ručička velkých nástěnných hodin už byla těsně u dvojky a naše pracovní schůze za několik minut pokračovala. Rozloučil jsem se krátce se všemi třemi, popřál jsem kurýrům příjemnější návrat a odešel jsem z lounge.

Přiznám se, že to odpoledne jsem byl trochu roztržitý a nesledoval jsem výroky expertů a delegátů s patřičnou pozorností. Vzpomněl jsem si na podivuhodné námořní příběhy z Labradoru, které mi vyprávěl bar-tender za naší dlouhé zastávky v Sidney Mines. Stále pevněji jsem si umiňoval, že si je ověřím v amerických novinách z té doby. Nejbližší neděli jsem se také skutečně vydal na Times Square. Tohle náměstí dostalo jméno podle nejpopulárnějších newyorských novin, New York Times. Jejich budova tu stále ještě byla, i když většina redakčních a jiných pracovišť se už v té době přestěhovala na 43. ulici.

Američané, sice odedávna ctí volnou sobotu, ale řada zaměstnání - a tisk patří mezi ně - nezná žádný volný den v týdnu. V čítárně New

York Times byla služba jako kdykoliv jindy a zřízenec dosti ochotně přivlekl asi dvacet nebo pětadvacet ohromných svazků novin z obou let jež jsem mu označil. Americké noviny mají ve všední den padesát až šedesát stran velikého formátu a v neděli dvakrát tolik. Naprostou většinu tisku tvoří inzeráty a zprávy, jež hledáte, bývají mezi nimi tak utopeny, že to dá hezkou práci složit jeden článek dohromady. Trvalo mi několik hodin, než jsem si ověřil vyprávění muže ze Sidney Mines.

Našel jsem obě hlavní příhody, jednu pod názvem „Dva hoši v mlze“ a druhou s poněkud senzačnějším titulkem „Pět dnů pod vodou“.

Oba příběhy vyprávěl bartender správně, jen na jednom místě se od pravdy odchýlil - ale snad 'se už na všechno dobře nepamatoval.

Když Johnny dovesloval s posledními silami k labradorskému pobřeží u

St. Augustine, byl už ubohý Archie mrtev. Jeho, statečné malé srdce podlehl den před tím...

SVAZEK VÁCLAV VEJSADA

František Běhounek

Mlha nad

Atlanti ke m

Obálku navrhl a ilustroval

Václav Junek.

Graficky upravil Otakar Hlavíř.

Odpovědná redaktorka

Božena Plánská.

Vydalo nakladatelství Růže
C. Budějovice v roce 1969 jako svou 177. publikaci.
Vytiskly Jihočeské tiskárny, n. p. závod I, České Budějovice.
7,85 AA (6,93 text, 0,92 ilustr.),
7,96 VA.
První vydání. Cena 6,50 Kčs.